

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14). 1/2 évre 14 k., (7). 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Két obstrukció.

Budapest, november 14.

(v.) Ha Isten megsegít, nemsokára rendkívüli látványosságban lesz módunk gyönyörködhetni: a parallel obstrukció nem mindennapos látványosságában. Koerber ur ugyanis a jövő hétre összehívta az osztrák Reichsrathot, amely immár hetedik éve sínyle az idült obstrukciót. Nálunk ez a parlamenti nyavalya csak tartós, de Ausztriában *állandó*. A magyar obstrukció kielégíthető, talán drágább áron, semmint Bécsben szeretnék, de kielégíthető a magyar állam létfeltételeinek legcsekélyebb csorbája nélkül, sőt még a monárkia nagyhatalmi állásának kára nélkül is. A kielégített obstrukció pedig örömet hányja el magától fegyvereit s hanyatthomlok rohan bele a békébe. Nem így Ausztriában. Ott az obstrukciót nem a kormány ellen folytatják, hanem az osztrák állam egysége és a nagyhatalmi állás alapjául szolgáló dualizmus ellen. És csinálja nem egy ellenzék, mely ha lezszerel, nincs, aki az általa elejtett fonalat fölvehetné, hanem intézi hol a szlávság, amíg Ausztria létérdekeiből ki nem zsarolt magának valami prédát, hol a némettség, amíg magának legalább is ugyanakkora zsákmányt nem biztosított. A magyar obstrukció olyan, mint a gémeskut: ha felhuzzák a vödört, a viztükör simaságát semmi sem zavarja. De az osztrák obstrukció olyan, mint a kétvödörkut: ha felhuzod az egyik vödört, a másik tüstént a helyére szalad. Nálunk az obstrukció: vendég, aki, ha betér hozzánk, hát soká felejtí itt magát, de a végén mégis odébb áll. Az osztrák parlamentben az obstrukció a szabály, amely alól kivétel sincsen; ha lezszerel az egyik tábor, mulhatatlanul beléfog a másik, van aztán olyan idő is, amikor egyszerre csinálja mind a kettő.

Látnivaló, hogy az osztrák obstrukció a gonoszabbik. Annak semmivel sem lehet véget vetni. Amíg a szlávok és a németek együtt alkotják az osztrák államot, merő lehetetlenség olyan osztrák politikát csinálni, amely kielégítse a németeket is, a szlávokat is. A szlávság a német hegemonia maradvékait kénytelen fosztogatni, hogy nemzetiségi jogait érvényesítse. Viszont a némettség körömszakadtáig védi pozíciójának minden porcikáját a szláv terjeszkedés ellenében. Ilyen viszonyok közt mitévő legyen a kormány? Ha védi a német érdeket, maga ellen bőszi a szlávot. Ha elősegíti a szláv törekvéseket, a némettel gyűlik meg a baja. S ha se német, se szláv politikát nem akar csinálni, hanem osztrákot, akkor maga ellen lázítja mindakettőt. Ezért hasonlatos az osztrák obstrukció az özvegyasszony olajos korsójához: sohasem tud elfogyni. Sőt még amolyanabb, mert még egyre gyarapszik is. Csak az osztrák államegység felbomlása tudná odaát az örök harcot megszüntetni. Ha Ausztria ketté oszlik egy német és egy szláv állammá,

akkor, de csakis akkor kaphatja meg e két népfaj mindazt, amire jussot tart. Ám ez a bomlási folyamat megtámadná, sőt megsemmisítené a dualizmust s a ráépített nagyhatalmi állást is. Mert Magyarország az *egyeséges osztrák állammal* szerződött 1867-ben; a közjogi alap összes közjogi feltevései és konkrét intézményei halomra dőlnek, ha *egy* jogalany helyett kettővel, vagy pláne *többel* állunk szemközt. A Deák Ferenc közjogi kiegyezése, a delegáció, a közös külügy, a közös hadügy nemcsak kötelező erejét veszti el Magyarországra nézve, hanem alkalmazhatóságát is, míhelyt az osztrák államegységet egy federatív alakulás vállalja fel. Akkor önmagától a lomtárba kerül a dualizmus; mert a Deák Ferenc kiegyezése dualizmust vagy éppen pluralizmust nem ismer.

Évek hosszú sora óta szakadatlanul dul Ausztriában ez az obstrukció, amely — amint látjuk — végső hatásában nem csupán az osztrák államot rezesztéti, hanem a monárkia közjogi szerkezetét is fenyegeti s a nagyhatalmi állás feltételeit állandóan rongálja. S idejénvaló megállapítani azt a tényt, hogy *a mi mostani obstrukciónk szoros okozati összefüggésben áll Ausztria krónikus obstrukciójával*. Hogyan jöhettek nálunk létre a mai állapotok? Egyedül azon a módon, hogy az örökké nyugtalanodó Ausztriát mindig a magyar érdekek rovására igyekeztek megbékíteni. A marakodó osztrák nemzetiségeknek időről-időre odadobnak egy magyar koncot. Mialatt azon lakmároznak, fegyverszünet keletkezik közöttük. Vagy elvesznek tőlünk valamit, ami már a miénk; vagy megtagadnak tőlünk valamit, amit joggal követelünk; de mindig a mi hátunkból hasítják a szíjat, melylyel az osztrák államiság keretéből kifelé igyekvő törekvéseket pórásra kötik. Ez odaát Ausztriában az uralkodó politika. Mondhatnók ugy is, hogy ebben a monárkiában *ez* az uralkodóház politikája. S itt keresendő az oka annak, hogy nálunk is be-betér s immár elég hosszú idő óta tanyázik az obstrukció réme.

Éveken át reméltük, vártuk, hívtuk ide közibénk a dinasztíát s azt a bizonyos sulypontot, amely a trónhoz tapad. Gondoltuk, majd csak belátják, hogy ez a magyar haza nyújtja nekik a legjobb, a legmegbízhatóbb, az egyetlen menedéket. Minek vesződnének odaát azzal a bomladozó, rothadozó Ausztriával, ahol minden egyes politikai törekvés vagy bevalottan kifelé gravitál, vagy legalább is az osztrák államiság romjain kíván boldogulni? Minek dédelgetnék a hütlenekeket? Minek keresnének szilárd alapot omló talajban? Holott itt minálunk szeretet, bizalom és erő kíván nekik istáppal s oltalommal szolgálni. Ez az államiság egységes; ebben nem lapanganak széthúzó erők, közjogi rezesztések ennek a szilárdságát s egyensúlyát nem fenyegetik. Ez tehát nem omlatag talaj. Ezen meg lehet állani. Erre nyugodtan lehet rá-

helyezni egy trónt s ráépíteni egy nagyhatalmi szervezetet. Azonkívül ez a magyar állam, a dualizmusnak ez az egyetlen ép pillérje, nem kíván semmit a máséól. Csupán a saját jogát keresi, érdekei pedig teljes mértékben kielégíthetők a dinasztíának és Ausztriának legcsekélyebb kára nélkül is. Hát minden azt javallotta, hogy helyeztessék át Magyarországra a nagyhatalmi állás sulypontja. A magára hagyott Ausztria aztán vagy észretér, s ezzel még megállítható a teljes felbomlás veszedelme; vagy pedig ha tovább tart a pusztulás, legalább biztos menedékben lesznek a katasztrófa pillanatában a megmentendő javak. És viszontszolgáltatul a hü és lelkes védelemért ez a nemzet nem várt és nem remélt egyebet, csak azt, hogy valahára majd lerövják irányában azt a negyedféltvezédes tartozást, amelynek *paritás* a neve.

Ám e helyett mi történt? Nem ránk támaszkodtak, akik erősek vagyunk, hanem a nyavalyás Ausztriára. Nem a mi közjogi következetességünket honorálták, amely nélkül a nagyhatalmi állás rég veszendőbe ment volna, hanem azt a centrifugális zenebonát, amely a Lajtán tul mindenütt, még a trón körül is tülekedik. Nem akartak *heköltözni* ebbe a mi szilárd épületünkbe, hanem innen szedték ki a legjobb mestergerendákat, hogy megtámaszszák velük azt a rozoga vityillót, amelybe szerelmesek. Hiába voltunk mi hűségesek, az ő szemükben mégis rebellisek maradtunk. Amazok pedig hiába üzték nyíllan a pártütést, azért mégis dédelgették őket. Hát ez az, ami a magyar közvéleményt előbb elkedvetlenítette, majd elkeserítette. Ha hűségünkért s a nagyhatalmi állást busásan tápláló erőnkért cserébe nem kaptunk kegyet, hát legalább a *jogainkat* reklamáltuk. Az a nagyhatalmi állás, ha már nem akar közibénk jönni, hadd emlékezzék meg az irántunk vállalt *kötelezettségeiről*. Tartsák meg vonzódásukat, amelyet kiérdemelni igenis igyekeztünk, de amelyet kiköldülni nem fogunk soha. Ám ne vonják meg tőlünk továbbra is azt a paritást, amelyet törvénybe iktatott jogunk alapján követelünk, amelynek feltételezésével mentünk bele a dualizmusba.

Ez a gondolatmenet s ez az érzés hatotta át a közvéleményt, midőn a katonai javaslatokkal szemben állást foglalt. Ez ébresztette fel a nemzeti közszellemet. Ez váltotta ki a nemzeti ellentállás mozgalmát. Ez sorakoztatta az elméket s ez forrasztotta össze a sziveket. Ez gyakorolta alulról a nyomást az ellenzékre. Ez acélozta meg a parlamentben s a parlamenten kívül az akaraterőket. S végső hatásában ez hozta létre az obstrukció folyamatát.

Igy termékenyült meg a magyar válság az osztrák válságtól. Így kapott az uralkodó politika *egy* krízis helyett *kettőt* a nyakára. S így ütött a Lajta mindkét partján tanyát a

tudós és történész, de nem mindig tudja megérteni a mondatokat. Arra értette, hogy józan ember nem mondhat olyant, hogy az abszolútizmust kívánják. Neki azt mondják mindig, hogy vizet az öregnek (Derültség.) 6 meg azt mondja az ellenzéknek hogy kényszerzubbonyt, szájkosarat neki. (Zajos derültség az ellenzéken.)

Gál Sándor: Ide-oda egy esztendője már annak, hogy egy ekkeseredőt haro folyik a magyar parlamentben azért, hogy a nemzet jogait megmentsék. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) A leg-élesebb parlamenti legyverekkel kell elűnki, hogy megvédjük a nemzet alkotmányos jogait. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) Mikor a kormány az unjonajavaslatot tárgyaásra kitzetése, a legtriv-lyabb parlamenti csinyt követele. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.) A felségjogokat kétségbevonni, megszüntetni nem akarja, de mikor a felségjogok nem azon keretben érvényesülnek, mint az alkotmány keretében kellene, akkor kétségessé az ellen itt a parlamentben állást foglalni. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Holló Lajos: Jogunk van beszélni!

Gál Sándor: Mikor a törvényhozás jogát gyakorolja s a kormány programját bírálja, ezen tuzesti magát a kormány, a viat bezárja s erőszakosan tárgyalásra tuzeti ki a katonai javaslatot. Ez a parlamentáris hiba maga után vonta a legfontosabb parlamenti sérelmet. A kormánynak az idő szerinti indemnitije nincs, tehát a vagyoni jogokat nem gyakorolhatja. Kötségtelenség nincs s most a kormány mesteressége után még ki akarja terjeszteni ezt a törvényen kívüli állapotot. Ez a kormány tehát, az eddigi jelekből ítélve, teljesen képtelen az ország politikai vezetésére. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) Aki ilyen parlamenti csinyt követ el, mint Tisza nem vezetheti ki az országot mai állapotából az ország erkölcsi és alkotmányos jogainak davalával. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Atér a törvényjavaslat méltatására, melyet kétfés szempontból akar eszközödni. A függetlenségi párt semmi olyanhoz, amely nem a nemzet önállósága érdekében van, sem erkölcsi, sem anyagi támogatást nem nyújt. A függetlenségi párt már első álláspontjából ki olyólag sem szavazza meg a katonai javaslatokat. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.) S nem tud semmiféle érvet, amely indokolta tenné az unjonajavaslát megzavazását magyar nemzeti szempontból. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) A 67: XII. t.-cikk nem indulhat ki abból, hogy a nemzet egy jogtörténelmi multtal szakitson s alkotmányos jogait feladja. (Helyeslés a bal- és szélsőbalon.) Felolvassa a 67. XII t.-cikk bevezető sorait melyek kifeezése juttatják, hogy Magyarországot a dualizmus keretében ma is azok a jogok illetik meg, mint a multban. Ha becsületesen hajtották volna végre a törvényt, akkor sohasem fejlődött volna oda Magyarország, ahová került a törvény tendenciózus telérmagyarázása miatt. (Igaz! Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) Nem eredményezheti ez a törvény, hogy függetlenségünk, önállóságunk homályba burkoltsassék. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) Aki az államjogi elvekkel tisztában, az nem lehet kétségben eszránt.

A törvényjavaslat bírálataa tér át. Az önálló törvényhozástól a katonai téren nem fosztattunk meg, amit a 67: XII. t.-c. 11., 12. és 13. §§-ai bizonyítanak. A jövőben nem követhetünk más álláspontot, mint a multban, mig az általunk felpanaszolt katonai sérelmek orvosolva nem lesznek. (Élénk helyeslés

és éljenzés a bal- és szélsőbalon.) A hadsereg nyelve német a hadsereg jelvényei osztrákok, ezek főszerelemek. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) A 67: XII. t.-cikk 11. §-ából kifolyólag 6 fésége nem teheti nemet a magyar hadsereg nyelvét. Olyan felségjog nincs, amelynek alapján nemet lehetne tenni a hadsereg szolgálati és vezényelési nyelvét. A magyar hadsereg történelmi fejlődéséből is igazolja, hogy a felségnek nincs joga a nyelv, zászló és jelvények fölött rendelkezni. Királyaink a banderális hadrendszernél sem rendelkeztek e joggal, a multból tehát át nem származhatott a felségre a jog, de a 67. XII. t.-cikk sem adta meg a felségnek ezt a jogviszonyt. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.)

A hadsereg zászlója, mint tudjuk, a sárga-fekete, cimere a kétfejű sas. E kérdéssel egy kissé bővebben akar foglalkozni. Az osztrák császárság keletkezése a XIX. század elején mindenki előtt ismeretes. 1804-ben vették fel az osztrák császári címet, a sárga-fekete szín és a kétfejű sas a német-római császárságnak voltak a színei, illetve cimere. Mikor az osztrák császárság megalakult, az európai diplomácia elnevezte ezen színeknek a Habsburgok által való használatát. Anglia e kérdésben jegyzékváltást is folytatott. Anglia már ezen jegyzékváltásban kifejezésre juttatta Magyarország különállóságát. Ferenc császár akkor kijelentette s e tárgyon pátens is bocsátott ki, melyben azt mondja, hogy csak a régi fény megóvására történik a császári cím felvétele, de ez Magyarország függetlenségét és önállóságát nem érinti. Felolvassa a császári patens ezen részét. Ha a Habsburgok ezen patens betartani akarják, vagy ennek betartására kényszerítettek, akkor a magyar hadsereg jogszerű cimere a kétfejű sas nem képezheti s jogszerű nem lehet a sárga-fekete szín sem. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Ezeket tehát épp úgy oktrojálták ránk, mint a német nyelvet.

Eitner Zsigmond: Beesempeszték!

Sebess Dénes: Kétszínű politikát üznek!

Gál Sándor: Ha már egy nemzet életében ilyen hadi szervezettel találkozunk, akkor a nemzet az 1867: XII. t.-cikk 12. §-ából folyó jogviszonyát igénybe kell hogy vegye s kell, hogy feltételekhez kösse az unjonok megajánlását. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.) A 11. és 12. §-államjogi szempontból kiegészítik egymást. Ami hiány van a 11. §-ban, azt megváltja a 12. §. Kétségtelen, hogy az a párt, az a kormány, amely ezen feltételek megajánlásába akadályokat gördít az a kormány nem maradhat meg a parlamentben. (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélsőbalon.) Ha a feltételek megajánlásába nem megy bele a többség és a kormány, akkor az ellenzéknek kötelessége minden tőle telhető erővel megakadályozni ezen javaslat törvényerőre emelését. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.) Különösen indokolta teszi ezt a ohlopi hadiparancs, amely ugyanaz, amely 1849. március 4-én bocsátott ki. (Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) Ezek az idonok amelveknél fogva a javaslatot el nem fogadják, hanem benyújtja pártja nevében a következő határozati javaslatot:

Miután a közös hadsereg szervezetében a magyar nemzet nemzeti és állami érkei nem érvényesülhetnek, utasítja a Ház a kormányt, hogy az önálló magyar nemzeti haderő létesítésére vonatkozólag nyújtsa be haladéktalanul törvényjavaslatot. (Helyeslés és éljenzés a szélsőbalon.)

Indokolja határozati javaslatát. Nagyon jól tudjuk, hogy a honvédség fejlesztése mily terhetek ról az

országra. Az ország hathatós védeleme szempontjából a legélesebb, ha határozati javaslatát elfogadják. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.)

Ha az önálló magyar hadsereg szervezetét és fellállítását, bármily veszélyek fenyegetessék az országot, bármily veszélyek fenyegetessék a trónt, épp ez lesz a legbathatósabb védeleme ugy az országnak, mint a trónnak (Éljenzés a szélsőbalon.) Szóznokt többen üdvözlik.)

Baró Kaas Ivor: Nem a pártja nevében szól. Ennél a javaslatnál a bizalom kérdése is felvetődött. Azt a politikát, amit a kormány folytat, nem lehet támogatni. Ennek a javaslatnak a tárgyalásánál politikai momentumokat is kell felhozni. Törvény szerint az unjonok megajánlását feltételekhez kötheti a törvényhozás. Ezzel a jogával eddig nem élt, csak most akar vele élni. Az ellentétek oly nagyok voltak a nemzeti élet és a kormány által követelt kényszerrendszer között, hogy ezeknek felszámra kellett kerülni akkor, mikor az első alkalom kínálkozott S ez meg is jött egy évvel ezelőt, midőn a kormány az unjonoltszám fölemelésével állt elő. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) Ugron Gábor nagyon szépen jettette ki hogy milyen feltételekhez akarja kötni a közögi ellenzék az unjonok megajánlását. Követete a magyar tiszkart, a magyar állami jevények alkalmazását a hadseregben, a szolgálati nyelvet, a vezényelésnek magyarrá tételeit. Ha ezt a három feltételeit a kormány elfogadta volna, vagy nem is a kormány, hanem a többség vagyis az egész törvényhozás, akkor bizonyára sem a közögi ellenzék, sem a néppárt nem ellenete volna az unjonok megajánlását, taán még a telemet létszámában is. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.)

(Az enőki széklet **Jakabffy Imre** foglalja el.)

De nemcsak hogy el nem fogadják ezeket a feltételeket a kormány, illetve a többség részéről, hanem a legnagyobb részben ellenzék is.

Mikor Tiszát kinevezték, a katonai körökben nagy volt az öröm. Egyik generális megnyugvással mondta a többinek: „Minden a régi ben marad”.

Ha célt akar érní a hadvezetés, tárgyaljon az ellenzékkel elötagadható alapon. De azt ne követelje, hogy a militarizmus javára áldozzuk fel a nép minden keresményét. Tamadja Tisza István grótot különösen azért, mert a magyar országgyűlés hadügyi kérdésekben nem módosíthat semmit az osztrákok beleegyezése nélkül. Amilyen nagy képtelenség ez, épp olyan tendenciózus amelyvel szemben minden erőnköl tiltakozunk kell. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.) Idez a törvénykönyvből és bebizonyítja, hogy Magyarország önállóan járhat el véderőügyekben, sőt önállóan megváltoztathatja is az eddigi véderendszert. Csak az elvkekre nézve állapodott meg a két állam kormányai s ezek ezután nyújtják be a törvényjavaslatokat a törvényhozások elé. Ha a két törvényhozás a törvényjavaslatokat megváltoztat, akkor a két törvényhozás egyeztető bizottságot küld ki tárgyalás végett. Hozzászólás meg van engedve Ausztriának, de döntés nem, ezt meg nem engedjük. Tisza teljesen Körberék álláspontján áll. Elismeri a hadügyi olyan közös ügynek, amelyet soha nem szabad megfoglatnunk Ausztria tudta és beleegyezése nélkül. Pedig ez nem így van, e téren teljesen önállóan intézkedhetik Magyarország, megszüntetheti a közös rendszert Ausztria hozzájárulása nélkül s önállóan szervezheti véderőjét. (Helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Kérdi Tisza Istvánt, mondja meg, hogy a legközelebbi véderőtörvényben mi lesz. Neki ezt már tudnia kell. Ne higye valahogy azt hogy s szabadelvűpárt

a tisztesség jó az üzletben. Tessék elhinni, hogy semmi sem fizeti ki jobban magát. Ezt dudálom ennek a szerencsétlennek is... Mert szerencsétlen, kérem. Hiszen ha az ilyen embereket se akasztják fel, hát akkor mire való az akasztófa?... Ez az ember tudnifikk arra való szimtal dolgozik, hogy micsoda-forma vevő jön be a boltba. Hogy kitől mit lehet kiessalni. Olyan számítja van, mint a kutya. Ahogy a vevő bejön, már mint az asszonykuncsaft s a segédek meg az inasok kiabálnak, hogy: kezit csokolom, kezit csokolom, 6 már nézi, hogy mit ér az illető. Megolvassa a pénzt a zsebekben — engedelmet kérek — a szoknyán keresztül. S egy és ugyanazon darab szövetet nála ötféle áron is meg lehet kapni. Ez pedig gyalázat, kérem, mert... Elég az ahhoz kérem, hogy gyalázat s én igen nagyon pirulva végzem a levelezést ebben a boltban, ami az enyém is és amiben az én nevemben is folyik az a — engedelmet kérek — rongykereskedés.

Hallottam, hogy fölállott. Recsegett a pipője is meg a padló is a lába alatt.

— Sőt, kérem — mondta s a szaván hallottam, hogy mosolyog — kérem, én érvényesítem is az elveimet az üzletben, csakhogy hát, kérem, módjával. Mert úgy áll a dolog, hogy tönkrementem s az apósom adta a pénzt, amivel itt társ lettem. Ujra adta s azt mondta, hogy jó lesz mellém valami üzleti szellemet keresni, mert hogy én nem vagyok arra való ember, hogy megálljak a magam lábán. Hát azért állok én most ennek a Guravecznek a lábán, 6 az üzleti szellem. Azonban nekem kiabálni mégse szabad, mert tönkrement ember vagyok s most már a második hozomány

van befektetve az üzletbe s nekem nézni kell, hogy van gyümölcsözök. Mert jól megy nekünk. Hanem a tisztelt ferjét becsülöm, mert mindig tisztességesen ír az újságba. Ha nincs odaira a neve, akkor is megismerem. Kérem, ezt ne tessék ugy venni, mintha hizelegni akarnék, hanem így van, hát így van s amikor be tetszett diktálni, hogy hova küldje a pakkot a Guravecz, hát mindjárt megütötte a fületem a név. — Ejnye, hogy a fene egye meg ezt a bitangot, már mint a Guraveczet, gondoltam magamban, hát ilyen becsapás már még sincs rendjén s hát gondoltam, hogy feljövök.

— És aztán mit érek vele?

— Nem sokat, kérem. Mert ha Guravecz bevesz valami pénzt, hát abból már vissza nem lehet kapni semmit. Igen hitvány ember. Nála el van temetve a pénz. S ezzel szemben hiabavaló az én minden mesterkedésem. Mert, kérem, meg esett az, hogy a belső irodában leveleztem s 6 üzletfelekkel jött be s hazudott nekik s én mindig intetem a háta mögött az illetőknek, hogy: nem igaz, nem igaz — és azért mégis így csinálta meg az üzletet, ahogy 6 akarta. Mert rám nem is néztek. Számba se vettek. Ó ott táncolt, keringött s mindenféleket összehandabandázott s én hiába pusmogtam, hogy: hazudik, hazudik, — azért csak neki volt igaza. S én, kérem, kénytelen vagyok ennek a hitvány embernek a svindlijéből élni. S hogy keres, kérem! Gyönyörűen. Soha még olyan bőviben nem voltam a pénznek, mint amióta ez a gazember forgatja a kis tükömet. Hanem hát, kérem, mégis utálatos így élni. En, kérem, elhatároztam, hogy kinyilatkozatom, hogy

én nem vagyok részes az üzletben. Csak zsebre-vágom a pénzt, hanem én egész másképpen csinálnám. Egy ár. Mindenkinek egy ár. Az a bizonyos ár, amiben én tönkrementem. Mert én azt gondolnám, nagyságos asszony...

— No mit?

— Azt gondolnám, hogy talán tetszenék mégis bejönni holnap a boltba s megmondani, hogy a cipőcskére ráfíztem egy forintot, a három párra s az egyebekre is vagy három forintot. Amire én — kérem — nem vagyok tanu. Azt én nem tehetem, én mint társ. Hanem a nagysága kérje vissza a pénzt. Nekem nagyon kellemetlen az, hogy lefeküdjem azzal a tudattal, hogy a nagyságtól is annyit loptunk, meg mástól is, hogy lopunk, esalunk s ahogy szombatunkint pénzt ad ki nekem Guravecz a pénztárból, hát mindig eszembe jut az egész heti bün. S azt érzem, mintha összevernének, hogy meggyek haza, hogy a feleségem azt kérdi: — mi bajod? Pedig hát semmi egyéb bajom nincs, csak ez a pénz. — Hát talán tetszenék mégis holnap benézni hozzánk s esetleg visszaad Guravecz valamit. Tessék mondani, hogy illetékes forrásból tudja, hogy az áru sokkal olcsóbban kapható és hogy be van csapva...

A vendég fölállott. Ugy látszott, hogy megy. Az asszony pedig naiv kíváncsisággal kérdezte tőle:

— De hát micsoda bolton ön? Idejőn denunciólni a saját üzletét...?

— Én kérem, én...:

— Ön hát.

— En ur vagyok, kérem. Nem bolton. Engem megöl ez a piszok. Tessék elhinni.

Törvényesen védett
Bob-csemege

név alatt egy olyan finom gyümölcs-hasajtó jól forgalomba, mely ugy felhőtnéknél, mint gyermekeknél egy „állandóan rendezesített” kellemes széklettelé idéz elő. A gyomrot tisztítja és erősíti. Fővárosi orvosok nagy előszeretettel rendelik eszékrekedésgnél chronikus esetekben is, miután hatása biztos, fájdalomkat nem okoz és teljesen ártalmatlan. Elvezetes ize által kiszorította az összes külföldi hasajtokat. Nagyon ajánlják olyan egyéneknek, kik meg akarnak szabadulni a sokféle hasajtó állandó bevételelől. — Egy teljes doboz ára 80 fillér. Postán csak öt doboz meg 4 kor-ért bérmentve. Egyedül készíti **ERANKYI BELA** gyógyszerész

Budapest, VII., Károly körút 5. szám. — Kapható a gyógyszerárnyban.
Főraktárak: Lux Mihály, Mészáros-körút 7., Dr. Egger Leo, Váci-körút 17., Török József, Király-utca és Andrássy-ut. Karschmaroff A., Kerepesi-ut 39. szám, Fodor J., Marokkó-utca és Király-utca, Gara és Rohó, József-körút 74., Molnár és Moser, Koronaherceg-utca, Nerada Sándor, Kossuth Lajos-utca, Szelei Lajos, Andrássy-ut 78. Nagybanl raktárak: Fodor Márton, Király-utca 41. és Váci-körút 10., Fodor J., „Sas Górgera” Kerepesi-ut.

katonai programja ki fogja elégíteni a nemzetet. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Végtül kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadják el. (Eljenek az ellenzéken.)

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

(A napirend.)

Elnök: Javasolja, hogy hétfőn folytassák az üljönclétszám megállapításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Polónyi Géza: Legutóbb az a szokás kapott lábra, hogy a kormány a rá nézve kellemetlen vitától úgy igyekszik szabadulni, hogy levéteti a napirendről a más tárgyat tiz napirendre. Ugy történt ez legutóbb a kormány programjával, amelyet egy éjjeli ülés után levették a napirendről. Ivánka Oszkár, a kormány párt táborából egy nyilatkozat jelent meg, hogy sokan vannak a többségben, akik nem politikai bizalmából ünnek a kormány párt táborában, hanem csak azért, hogy az obstrukció folytatásának tápot ne adjanak. Ugyancsak Ivánka mondja, hogy Tisza a kormányon csak a házszabályok félremagyarázásával maradhat. A miniszterelnök nyilatkozata az éjjeli ülésen azt látszik igazolni, hogy az üljönclétszám tárgyalásánál parlamenti csinyre készül. Egy ellenzéki lap azt is írja, hogy októraját házszabályrevízióval akarja ezt Tisza István keresztülvinni. Mindezek nagyon komoly aggodalmat keltenek s a békés kibontakozást lehetetlennek teszik.

Mandl Pál: Önmegsejtés!

Polónyi Géza: Nem felel a közbeszólásra, mert különben a parlamenti illem ellen vétna, ha az „ön”-szó folytatásával felelné. Azért áll elő a napirend-indítvánnyal, hogy a parlamenti csiny folytatást ne nyerjen. Merő lehetetlenség, hogy oly kormány, melynek sem költészetese, sem indemnitás nincsen, akármit is javaslatot tárgyalasson. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Azért indítványozza, hogyha a képviselőház nem akarja folytatni a vitát a miniszterelnöki program felett a parlamenti gyakorlat ellenére, hogy az indemnitási javaslat tüzesség napirendre a katonai javaslatok helyett. Ez nem jelenti azt, hogy a függelékiség párt eddigi taktikáján változtat vagy esetleg megváltoztatja az indemnitást. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

A katonai javaslatok napirendre tűzése lehetetlennek teszi a békés kibontakozást s így a harmadéves katonák hazabocsátását. A katonák visszatartása különben is törvénytelen s itt van a szatnári törvény is, tárgyaljuk azt, vagy terjesztjük be a honvédelmi miniszter törvényjavaslatát a katonák hazabocsátásáról, azt nem obstrukciójuk meg, abból 24 óra alatt törvény lesz a katonák hazabocsátásáról. (Élnek helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Semmi ok nincs a katonák visszatartására. Béké van, nem kell katonák. Különben is az öreg bakák benntartása a költségvetésnek oknéküli megterhelése. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Annál inkább haza lehet bocsátani a katonákat, mert az nem érinti a költségvetést.

Ha a katonai reformokat nem törvénykezési uton valósítják meg, hanem királyi manifestumokkal, az ut megvalósulása és kijáratása a törvényhozásnak, ami méltán kihívja a legnagyobb gyanút, vajjon tényleg végrehajthat-e a reformok. Előbbre vebetjük a nemzet sorsát, a kibontakozás lebeiséges lesz, ha az indemnitást tárgyalják, különben nem marad egyéb hátra, mint az élet-halál harcot folytatni. Indítványozza az indemnitási javaslat napirendre tűzését. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök! T. képviselőház! Én meg akarok felszólalásomban szigorúan azon korlátok között maradni, amelyeket annak tárgya szab élelem, tudniillik a következő ülés napirendjének megállapítása keretében. (Helyeslés jobbról.) Már maga ez is elég ok arra, hogy ki ne terjeszkedjem mindazokra, amiket az előttem felszólalt t. képviselő ur felhozott. A napnak, t. Ház. különben is csak 24 óra van. Ennek a 24 órának, fájdalom, igen tetemes részére szükségem van azért, hogy az ország komoly ügyeivel foglalkozzam (Zaj és mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) és így igazán nem érek arra rá, hogy demontáljak és helyreigazítsak minden kőszá pletykát, mely egyik vagy másik lapban intencióim felől megjelentek. (Élnek helyeslés a jobboldalon.) Én már tegnap, nem ugyavint, de azt gondolom ez is a lapokba került, kifejeztem adtam annak, hogy én semmielőre pucost, semmielőre meglepetést nem tervezek: én azt a harcot, amire vállalkoztam, szükség esetére nyitni csak az szándékomban megvinni és minden fázisában nemcsak t. elvártaim, de az egész országot, ellenfeleimet is tájékoztatni fogom intencióim felől. Meltóztatassék ezt egyszersmindenkora tudomásul venni. (Élnek helyeslés a jobboldalon.)

Ezek után csak megmagyarázom egy, már biztosan nem emlekszem, közbeszólásomat vagy látható mosolyomat, amelyre t. képviselőtársam hivatkozott. Én mindenesetre mosolyogtam, talán közebe is szóltam, mikor felmerült az, hogy a katonai nevelési intézetekben erre vonatkozó kívánások a véderőtörvénybe vétessek fel. Ennek oka igen egyszerűen az, hogy a véderőtörvény azon ügyekre vonatkozik, melyek az 1867. évi XII. törvényeikké 13. §-a értelmében Ausztriában azonos elveken alapuló törvényekkel intézendők el. Ami a véderőtörvényben jön, az megfelelő osztrák törvényben is helyt kell hogy foglaljon.

Ugon Gábor: Nem áll!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Azt a nemzeti vívmányt, hogy a magyar nyelv érvényesülése a

nevelési intézetekben az osztrák parlament jóváhagyásához kötések, átengedem a képviselő urnak. (Élnek helyeslés a jobboldalon.)

Polónyi Géza: Nem értettük. Törvényben lesz megoldva?

Gróf Tisza István miniszterelnök: Megmondtam, hogy semmi egyébről beszélni nem fogok, mint a napirenden levő tárgyról. (Mozgás a baloldalon: Értjük!) Ha értik, tessék megnyugodni benne. (Felkiáltások balról: De nem nyugosunk meg!) Azok az indokok, amelyek arra bírják a kormányt, hogy első sorban az üljönclétszám megállapítására és az üljönclétszám megszavazására vonatkozó két javaslat tárgyalását kérje a Házról, volt szerencsém azon alkalommal elmondani, midőn a Ház határozatát meghozta. Most csak két felhozott ellenvetésre kell, hogy reflektáljak. Az egyik az, hogy merőben lehetetlen üljönclétszám megszavazni, mikor a költségvetés törvényhozásilag engedélyezve nincsenek. Közjogellenes és az alkotmányunk sarkalatos tételét sérti, hogy egyáltalában teljesítenek fizetések és inkasszáltanok bevételek, mielőtt azok a törvényhozás által megállapítottak volna. (Zaj! Ugy van!) Ezt sohasem tagadtam, most sem tagadjuk. A kormány teljesen érzi a felelősség súlyát, mikor az ország parancsoló érdeke által indítatva, igen jogsértés elkövetésére utolagos felmentvénye reményében magát elhatározta, de ha erre elhatározta magát s ezt megteszi az államélet egész vonalán, semmi akadályt, semmi nehézséget nem látok abban, hogy ugyanez az eljárás követtessek a megszavazandó üljönclétszám vonatkozásig is.

Másik megjegyzése a t. képviselő urnak az, hogy elvágjuk az utját a bizalmi kérdés eldöntésének. Először is hat napja folyt már a vita a program felett, azért bizalmatlansági indítvány még nem tételt, másodsor bizalmatlansági indítvány tehetnek a t. képviselő urnak bármely pillanatban. Tessék az indítványkönyvbe bejegyezni egy bizalmatlansági indítványt, annak a napirendre tűzése felett a házszabályok szerint határozni fogunk és ha a t. képviselő urnak igaz lesz abban, hogy a kormány a Ház többségének bizalmát nem bírja, ez ki fog sülni azonnal, semint a napirendre tűzés kérdésében a Ház határozni fog. Tessék a próbát megtenni. (Helyeslés jobbról.)

Ami végül a hároméves katonák sorsát illeti, bocsánatot kérek, akik ennek az országnak azt a fontos, eminsens. kardinális érdekét, hogy a hadsereg ne dezorganizáltassék, hogy a hadseregben lehetetlen állapotok ne merüljenek fel, megsérteni nem akarják, azok a hároméves katonák sorsát másképp el nem intézhetik, minthogy az azok eltávazása által beállott új pótlásról gondoskodnak. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Erre nem valami, tudja Isten micsoda idegen faktornak, de Magyarországnak, a magyar nemzetnek első sorban felülten szüksége van. (Élnek helyeslés a jobboldalon.) Mi semmi egyebet nem kérünk a képviselő uraktól, minthogy a jövőre vonatkozó minden obligó és minden ígért nélküli ne gürditsenek akadályokat a többség elébe, hogy a többség a maga meggyőződéséhez képest megszavazzon egy olyan javaslatot, aminőhöz hasonlít a képviselő urnak 1837 óta mindig minden hosszabb vita nélküli áteresztek. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Tették ezt akkor is, amikor a legmesszebbmenő bizalmatlanság állapontján állottak a kormányban szemben, tették azért, mert a változatlan üljönclétszám megszavazásában maguk is egy eminsens. állami érdekét látták. (Ugy van! a jobboldalon.)

Ha tehát most a t. képviselő urnak más álláspontra helyezkednek, ha most mesterségesen a rendelkezésükre álló alkotmányos eszközöknek az alkotmány szellemével ellenkező módon való felhasználása által (Ugy van! a jobboldalon.) egy egészen új eljárás követésére határozottak el magukat: engedelmet kérek, tünnök kell azon vádat a mi részünkről, hogy a három éves katonák érdekeit minden szükség, minden ok nélküli megkárosítják. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Zaj és ellenmondások a szélsőbaloldalon.)

Ha a képviselő urnak a három éves katonák dolgán segíteni akarnak, ennek egyetlen egy módja van: engedjék meg a többség megszavazása ezt a javaslatot. Azután jön az indemnitás: am folytatás az obstrukciót az indemnitással, ha úgy tetszik, majd megküzködött ott a csatát. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Van ott elég terük, de itt ne álljanak oda, mint a hároméves katonák szószólói és védelmezői, midőn minden igaz ok nélküli egy olyan törvényjavaslattal szemben, amelyhez hasonló évek során át mindig nagyobb küzdelem nélkül ment át a Házban, ilyen magartásra határozottak el magukat. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Én kérem az elnök ur által javasolt napirendet elfogadni. (Élnek helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Polónyi képviselő ur szavai megmagyarázása címén kér szót.

Polónyi Géza: Nincs kizárva, hogy a többség majdan megtagadja az indemnitást s ekkor fönnállna az az eset, hogy az üljönclétszám megadatik, de fönttartásukhoz nem járultak hozzá. (Nem áll! a jobboldalon.) Tárgyaljak tehát előbb az indemnitást.

Buzáth Ferenc: Szükséges, hogy a törvényen kívüli állapotból kiálbaljon az ország, de feltélen szükségesnek tartja, hogy előbb az indemnitás tárgyalassék. Hozzájárul Polónyi indítványához.

Budó Albert: Rendkívüli viszonyok közt vagyunk s miután szükséges a háromévesek hazabocsátása előtt üljönclétszámot sorozni, hozzájárul az elnöki indítványhoz.

Nagy Ferenc: Elvileg elismeri Polónyi indítvá-

nyának helyességét s el is fogadná, ha tudná, hogy két nap alatt letárgyalatnék az indemnitás. (Zaj a baloldalon.) De nem is tekint az indemnitást bizalmi kérdésnek, amíg — amint most is — alkotmányos kormányunk van. Hogy ex-lexben vagyunk, az csak egy lehetséges. hogy a kormány felelősséget vállal a törvények rendes végrehajtásáért és ezért utólag fölmentvényt kér a Házról. Nem ellenzi az indemnitásnak mindenekelőtt való tárgyalását, de adjon az ellenzéki garanciát, hogy röviden le fog tárgyalatni. Ellen esetben fönn kell tartani az elnöki indítványt. Mert az ex-lex kérdést majd elintézik, a hároméveseket azonban haza kell küldeni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Polónyi Géza szívesen tárgyal az indemnitás dolgában, de adjon a kormányelnök jó programot.

Elnök: Szavazásra bocsátja a két indítványt. Polónyi indítványával szemben, aki az indemnitás napirendrehozását kéri, elnök indítványozza, hogy a hétfői ülésen folytassák a katonai javaslatok tárgyalását.

A többség az elnöki indítványt fogadja el.

Elnök: Átírnék az interpellációkra.

Nosz Gyula a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez: Igaz-e, hogy a magyar kormány, illetve a földmívelésügyi minisztérium szerződést vagy egyezséget kötött Hohenlohe német herceggel a Magas-Tátrában eszközölendő és részben már eszközölt birtokvétel tárgyában? Hajlandó-e a miniszter ur ezen egyezséget vagy szerződést a tártai birtokvételre vonatkozó összes iratokkal (becslések, szerződések stb.) együtt a képviselőház elé terjesztetni? Igaz-e az, hogy az említett egyezségnek kiegészítő részét képezi a magyar kormány részéről tett azon szöveg írásbeli ígért, hogy Hohenlohe német herceget az általa tervezett birtokvételnek erkölcsileg támogatni fogja? Igaz-e az, hogy a magyar kormány ezen ígért folytán Szepesvármegye főispánja vagy valamelyik állami közege útján a szepes-béla városi birtoknok Hohenlohe herceg kezére való jutását előmozdítani igyekezett? Nem találja-e szükségesnek ezen egyezséghez, mint amely hatáskörét túlhaladja, a törvény hozzájárulását kieszközölni? Kötelezi-e az említett egyezség a jelenlegi kormányt és ha igen, hogyan véli a magyar kormány megakadályozni, hogy a magyar föld idegenek kezére kerüljön? Hajlandó-e a belügyminiszter ur Szepes-Béla városának vagyon állapótát és pénzkezelését saját közegei által megvizsgáltatni és ezáltal a városi képviselőtestületet a város vagyon állapótáról felvilágosítva, a birtokeladási ügyben a helyes határozatokat lehetővé tenni?

Münich Aurél: Személyes kérdésben kér szót s kijelenti, hogy a Magyar Kárpát-Egyesületnek nagy hasznára válna, ha az említett erdővétel létrejönne. Kijelenti azt is, hogy teljesen jóhiszeműleg elmondta véleményét Nosznak, de tanácsot neki sohasem adott. A memorandum által, amelyet Nosz Széll Kálmánnak adott, sértve érezte magát nemcsak a főispán, hanem az egész tisztikar. A megye kiküldött egy tizenkét tagú küldöttséget, amely szőlő elnökeket aiat alaplatannak találta Nosz vádjait, ki a bizottság elé, dacára a felkérésnek, nem jött el. A megye közgyűlése minden tagjának elküldte a bizottság memorandumát, azt egyhangulag nagy lelkesedéssel elfogadta, sőt ajánlatát fejezte ki, hogy Szepes megye egy fia a megye tisztviselőit megtámadta. Szóló hozzájárul e sajnálathoz. Kéri a Házat, hogy Szepesvármegye főispánját és tisztikarát ne Nosz bírálata után mondjon véleményét.

Elnök kéri a képviselőket, hogy a Házban már 10 órakor megjelenjenek, hogy az ülések akkor megnyithatók legyenek. Az ülést berekeszti.

BELFÖLD

A beruházások. A beruházási törvényjavaslatra vonatkozó különböző hírekkel szemben félhívtalosan azt jelentik, hogy a beruházási előirányzat *fősségét nem redukálják*. A javaslatnak gróf Tisza miniszterelnök által jelzett módosításai abban állanak, hogy bizonyos beruházásokat, melyek különbs fontosságúnak tetszenek, beleilleszzenek a tervbe, aminek következtében más pontok, amelyek inkább bírják a halasztást, csak utóbb kerülhetnek sorra. A beruházási tervet keretét tehát csak részben változtatták, de *semmiképpen sem korlátozták*. Mihelyt az idevonatkozó munkálatok befejeződnek, a módosított beruházási javaslatot a képviselőház elé terjesztik.

Ez a félhívtalosan híradás bizonyára megnyugtató hatással lesz a munka után sóvárgó gyáriparra, mely a miniszterelnök programjának a beruházásokról szóló részéből súlyos aggodalmakat merített.

Báró Appell visszavonulása. A *N. W. Tagblatt* értesülése szerint báró Appell, a boszniai országos kormány feje, legközelebb hosszabb szabadságra megy, amelyről nem is megy vissza többé állomására.

A fűmei kormányzó. Ismételtlen volt szó már arról, hogy a gróf Szapáry László lemondásával megüresedett fűmei kormányzó állásra báró *Bosner* Ervin máramarosi főispán nevezik ki. Ezt a hírt ma a Házban megerősítették, s azt beszélik, hogy a kinevezés

MOLL SEIDLITZ POR

feltűnőhatatlan hálszer mindama gyomorbetegséknél, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérvény eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ES SO

Legjobb fájdalomcsillapító beörszés, esz, köszvény és egyéb megbetegedések. A mellékárakban 60mmal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona, 60 székert kapást. MOLL készítmény kérvény.

már legközelebb megtörténik. Bár Rosner kinevezését annyira biztosnak tartják, hogy már utódjára néve is van kombináció.

Dániel Ernő cáfolata. A függetlenségi párt tegnapi értekezletén **Lengyel Zoltán** képviselő felemlítette, hogy az 6 értesülés szerint báró **Dániel Ernő** a jövő héten a vita berekesztését és az ujoncjavaslatnak en bloc való elfogadását fogja indítványozni. Iltékes helyről felkérte annak konstatálására, hogy **Lengyel Zoltán** ez értesülése csak misztifikáció alapulhat; báró **Dániel Ernő** erről az állítólagos számdékaról csak a mai lapok utján értesül t.

A miniszterelnök a tisztviselőkhöz.

Budapest, november 14.

Gróf Tisza István miniszterelnök ma délután 5 órakor a belügyminisztériumban fogadta az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének küldöttségét. A népes küldöttség tagjai közt ott voltak: **Benedek Sándor** közigazgatási bírő, **Hel Fausztin** közigazgatási bírő, **Abonyi Emil** miniszteri tanácsos, **Balla Lajos** a szabadalmi hivatal elnöke, **Székovány István** számvézési miniszteri tanácsos, **Mocsáry Béla** pénzügyminiszteri osztálytanácsos, **Kaszkovich Mihály** kuluszminiszteri osztálytanácsos, **Demény Károly** budapesti posta- és távirat-igazgató, **Harmatay Dezső** honvédelmi miniszteri titkár, **Kardos Nándor** postatakarék-pénztári számvézési főnök, **Markovics Győző** pénzügyi tanácsos, **Detre László** pénzügyi titkár, **Biró Benedek** számvézési számvizsgáló stb.

Vörös László országgyűlési képviselő, volt államtitkár, a küldöttség nevében a következő beszédet intézte a miniszterelnökhöz:

Nagyméltóságú miniszterelnök ur, kegyelmes urunk! Az állami tisztviselők évek hosszú sora óta békés megadással viselkedni szoktak az anyagi helyzetükhöz, amelynek mindinkább elodázhatatlan orvosását várva és remélve, aggodó figyelemmel kísérik azon törvényjavaslatnak sorsát, mely a jelen országgyűlést megnyitó legmagasabb trónbeszédében és az akkori kormánytól adott ígéret megvalósításával az állami tisztviselők, alisztek és szolgák illetményeinek javítását célozza, a képviselőház pénzügyi bizottsága által megállapított szövegben már a Ház asztalán fekszik és ott hosszabb idő óta letárgyalásra vár.

Az előmenyék alapján bizton bízhatjuk és remélhetjük, hogy a parlamenti rend helyreállítását sorunk javítása végre be fog következni és hogy a javaslat törvényerőre emelésével anyagi gondoktól mentes, tehát tisztulattal agyval s így teljesebb odaadással és sikerrel fogunk majd felelősségteljes hivatalunknak élni.

Véteknék a nagyméltóságod személye iránt érzett igaz tisztelet és a kötelességszerűség ellen, ha elítéljük azt, hogy nagyméltóságodnak az országgyűlés mindkét házban törvényjavaslatunkkal szemben kiérett állapotja várakozásainkat leszállította s éppen azért bizonyára nagyméltóságod is természetesen fogja találni azt, ha uból telemülők kérés szavunkat az iránt eszedezve, méltóztatassék törvényjavaslatunk változatlan letárgyalatását ontolóra venni és biztosítani s amennyiben a parlamenti viszonyokat meg nem engednék, esetleg hosszabb időre előadónak, a képviselőházban tett jóakaratu igéretehez képest kegyesen gondoskodni arról, hogy az állami tisztviselők részére a törvényjavaslat alapján és annak méretei szerint még ez évben rendkívüli pótlékokat folyósítsatván. ezen pótlékok mindaddig tennartassanak, míg a magasabb fizetések törvényileg szabályozva nem lesznek. Egész bizalommal kérjük és várjuk nagyméltóságodtól, hogy méltányos kérésünket jóakarattal ontolóra venni és teljesíteni kegyeskedjék. (Éljenés.)

Gróf Tisza István miniszterelnök erre következőleg válaszolt:

Igen tisztelt uraim! Mindenekelőtt fogadják köszönetemet, hogy a jelen pillanatban és abban a hangulatban, amelybe az önöket oly közelről érdeklő kérdésben beállott legújabb fordulat szükségképpen juttatta önöket egész bizalommal hozzám fordultak. Legyenek meggyőződve, hogy — ha most a látszat ellene szól is — melegen érzök kebellem kíváncsi gondoskodni, a lehetőség határai között, a magyar tisztviselői kar jogosult érdekeinek kielégítéséről. Hiszen én, ha hivatalos állásban nem voltam is, a közügynek munkása voltam hosszú idő óta; munkatársaiul éreztem magamat mindazoknak, akik hivatalos érdekeknek vagy azokéknak, a közügynek, az állami érdekeknek hivatott képviselői voltak; és engem a baráti érzések és a baráti viszonyoknak számos szála fűz a magyar tisztviselői kar tagjaihoz; ismerem az életből a magyar középösztály e jelentékeny[te]zőjének anyagi viszonyait, az ételtel virott nehéz küzdelmeit; legyenek róla meggyőződve, hogy teljes erővel bírok azon helyzet nehézségei iránt. — teljes tudomásával is bírok azoknak — amely helyzetben az urak vannak és lehetnek egyik forró vágya, hogy ezen, amennyire a körülmények megengedik, segíthessek.

Ilyen körülmények között ne tekintsek az urak tölem frázisnak — hiszen frázist tölem ta én nem is

hallott az életben senki — hogy életemnek egyik néhez elhatározása volt az, legalább is a bizonytalanság rémét kelteni fel az urak előtt. Én nagyon meggondoltam ezt a dolgot de mint becsületes ember, aki egyelőli felelős vagyok az ország pénzügyi viszonyaiért, máselőli érzem azt a kötelességet, hogy senki tétúra ne vezessek, hogy mindenkinek megmondjam az igazságot én más eljárásra nem határozhattam el magamat; mert én igazságérzettel nem tudtam megengedni azt, hogy most kielégítenek — legalább addig a határig, ameddig a törvényjavaslat elment — azok a szerintem is egészen jogosult igények és vágyak, amelyek a közügy munkásainak egy igen széles rétege és igen számos kategóriái táplálnak, de azután annak legyenük kitőve, hogy az igazság fejtegetőre állításával, esetleg hosszú ideig is ne segíthessünk éppen ilyen jogosult igényeken a közügy munkásai más kategóriáival szemben. Máselőli felelősségérzettel nem tudtam volna összeegyeztetni azt, hogy a pénzügyi konzekvenciák teljes ismerete nélkül oly akcióba vigyem bele a magyar államot, amely esetleg pénzügyeinek mélyreható megrendítését eredményezhette volna.

Ily viszonyok közt nem volt más ut előttem és a kormány előtt, bárhogy igyekeztünk volna is más utat keresni, mint megmondani azt, hogy mindenkéltől számot kívánunk vetni azzal, hogy a fizetésrendezés az összes figyelembeveendő kategóriákra vonatkozólag végeredményben minő előzatosokat kíván az államtól, hogy tehát az állam pénzügyi helyzete s az adófizető nagy közönségre való tekintet minő keretben és minő méretein engedje meg a kérdésnek jelenlegi megoldását; mondom, hangsúlyozom, hogy csakis olymértű reformok, oly méretű fizetésrendezésnek a keresztülvételre vállalkozhatunk, amely egyelőli a kérdést igazságosan oldja meg, máselőli az állami pénzügyek egyensúlyának megzavarásával nem jár.

Hogy mi lesz számításaink eredménye, azt ma még nem mondhatom meg. Ta én láhatták is az urak, hogy amennyire a dolog az én részemre vág, a legnagyobb sielséggel kezdem meg az előmunkálatokat és rajta leszek, hogy a kérdés ezen részével néhány hét alatt tisztában legyek. Ugy tudom, a másik minisztériumban, ahol szintén igen fontos érdekek kívánnak tekintetbevértelt, t. i. a közoktatásügyi minisztériumban szintén a legerélyesebben megindultak az erre vonatkozó munkálatok. Mi okvetlenül rajta leszünk, hogy mentől előbb, kevés hónap alatt készen legyünk állapontunkkal és tájékozathassuk ugy a közvéleményt, mint különösen az első sorban érdekeltektől. Legyenek róla meggyőződve, hogy a fizetésrendezésben el fogunk menni addig a határig, ameddig az ország pénzügyi helyzete szempontból bűnös könnyelműség nélkül elmehtünk. Teljesen érezzük azt, hogy minő néhez, minő keserves dolog volna bizony, már képzőnknek vett igéreteket leszállítani. (Igaz, Ugy van!) és csak a kényszerűség, csak az ország érdekeire való parancsoló tekintet vihetne arra, hogy ezt a keserves lépést megtegyük. Én hiszem és remelem, hogy az a végmegoldás, amelyet felajánlhatunk, majd a mostani aggodalmakkal szemben megnyugvást fog az urak kebelében kelteni. Mindenesetre ismétlem azt, amit, gondolom, más helyen már elmondottam: Igen sok függ attól is, hogy a kormány ebben a törekvésében a tisztviselői karnak tetre kész, odaadó támogatására mennyiben számíthat; mert ha az ország pénzügyi helyzete kökora tenni nem akarjuk, első sorban attól a veszedelemtől kell megmentenünk az adófizető közönséget, amely a létszámok folytonos emelkedésével jár. Nagyon jól tudom, hogy a megieő létszámot egyszerre leszállítani nem lehet; hiszen szerzet jogokat oly durva kézzel megsérteni senki sem akar; de ha megnyugtathatjuk először magunkat, másodsor a közvéleményt, hogy itt megállapodást létesíthetünk, hogy a végleges keretekbe takarékosabb, egyszerűbb, kisebb méretekben állíthatuk ki az urak, hogy tehát az a fizetésrendezés, amelyet most keresztülvészünk, nem egy folyton növekvő létszámmal fog érvényesülni, az nagyon sokkal fogja emelni bátorágunkat abban, hogy a fizetésrendezésben távolabbi határokat meghessünk el, már pedig az, hogy a kormánynek ez a törekvése sikerre vezessen, attól függ, hogy a tisztviselői karnal minő támogatásra talál; mert nem élek illuziókkal; nagyon jól tudom, hogy az ilyen munka, ahol minden egyes szolgálati ág részleteibe kell belehatolni, csak akkor járhat eredménnyel, ha itt a vezetők fellegásával, irányzatával az egész tisztviselői kar azonosítja magát és segédkezést nyújt abban, hogy ezek az irányzatok, ezek az intenciók igazán megvalósíthatassanak.

Ami a momentáni helyzetet illeti, a kormány amaz ősszeg keretén belül, amely az 1903-i költségvetésben rendelkezésre áll, minden esetre a legközelebb idő alatt intézkedni fog, hogy azok az akur bajok, amelyek nagyon természetes, hogy telmerültek, mivel az urak jóórman az éve eleje óta ezt, mint egy kijegcesedet, kész dolgot látták szemük előtt, (Igaz! Ugy van!) orvosolhatók legyenek. A további jövőről szerintem gondoskodunk ma azért nem szükséges, mert az feltétlenül óhatása és törekvése a kormánynek, hogy a jelenlegi és a végleges reform valóstíttassék meg és éppen életbe igy tohat ideiglenes intézkedésnek szüksége csakis 1903. esztendőre néve merül fel. (Tetszés.)

Tisztelt uraim! Remelem, hogy kevés hónap alatt a kérdés teljes biztosággal konkrét alakban lesz ismét feltárható a tisztelt urak előtt. Nagyon kérem, legyenek meggyőződve, hogy nemcsak én, de miniszter-társaim is, melegen érzünk az urak bajával és teljesen belátjuk és méltányoljuk azon kellemetlen ér-

zésnek is jogosultságát, amely az urakban a kormánynyilatkozat hatása alatt feltámadt és részével vagyunk ezen érés iránt, de az a kértés intezem az urakhoz, sziveskedjenek az a rövid időt, amely elválaszt bennünket attól, hogy itt, mondom, a végleges, kész állapontot kifejtéshessük az urak előtt, türellemel megvárni abban a meggyőződésben, hogy a kormány teljesen érzi ezt a parancsoló kötelességet, hogy elmenjen a tisztviselői kar jogos igényeinek kielégítésé körl elő a határig, a meddig az ország pénzügyi helyzetére vonatkozó parancsoló tekintetek mellett elmeht.

Még egyszer nagyon köszönöm, hogy hozzám fordultak; hiszen meglehet, hogy hosszabb időn keresztül is lesznek együtt tisztviselői és szolgái az államnak; én hiszem, hogy, ha első találkozásunknál ilyen kellemetlenül mutatam is be magamat az urak előtt, be fogom igazolni, hogy igaz munkatársuk akarok lenni, igaz osztálytársuk jobban és rosszban és ki fognak köztünk fejlődni a kölcsönös megbecsülésnek, a kölcsönös bizalomnak, a kölcsönös rokonszenvnek a szálai. (Tetszés és éljenzés)

A miniszterelnöknek ezután bemutaták a küldöttség számos tagját, akikkel gróf Tisza hosszabb ideig barátságosan társalgott.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének választmánya a miniszterelnök válasza tárgyában hétórán délután öt órakor ülést tart.

A fizetésrendezés elhaszálása mint a *Jogtudományi Közölmény* írja, az igazságügyi szakban már is érezteti rendkívül kedvezőtlen hatását. A folyó évben sokkal kevesebb bírő és ügyész kérte nyugdíjazását, mint máskor, ugy, hogy a nyugdíjazottak száma egyéb évekhez képest körülbelül 60%-al csökkent. A nyugdíjazásra érett idősebb bírák és ügyészek természetesen várják a fizetésrendezést, melynek loganatosítása után nagyobb nyugdíjra tarthatnak igényt. Természetesen, ehhez képest rosszabbodtak az előléptetési viszonyok is.

Berzeviczy programbeszéde.

Budapest, november 14.

Dr. Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter a rendes szombati vacsorára ma este megjelent a Józsefvárosi Körben, ahol már együtt volt a kerület polgárainak színe-java, akik sűrűn és meglehetősen lelkesen fogadták. Körülötte foglaltak helyet: **Császár Jenő** elnök, **Kanovics Béla** apátilebános, **Bottai Hivós József** k. r. tanácsos, **Verebly Károly** kir. tanfelügyelő, **Bachát Dániel** főispere, **Hanvay Sándor** kerületi előjáró, **Vosits Károly** fővárosi tanácsnok, **Devecis Ferenc** műszaki tanácsos, **dr. Gonda Dezső**, **Norák Sándor** és a kerület több más kiváló vezérférfia. A vacsora folyamán legelsőbben is felolvasták gróf **Tisza István** miniszterelnök választát a szabadalvűpári polgárok mult szombati értekezletétől küldött üdvözlő táviratára. A válasz így szólt:

Császár Jenő pártelnök urnak Budapest. Örömmel értesütem, hogy a Józsefvárosi bazaaris szabadalvűpári választót uból **Berzeviczy Albert**, kabinmet tagját jelölték. Szives üdvözlötükért fogadják őszinte köszönetemet. **Tisza**.

Azután **Császár** elnök állott föl szóklásra s megemlítette, hogy alig egy hete, hogy a kerület mandátumát jelölámondták **Berzeviczynek** s akkor a küldöttség vezetője elmondotta, hogy tudják a választók, milyen nagy mértékben van a miniszter elfogalva, nem kívánják, hogy programot adjon. Az a sok esztendő, melyet mint a kerület képviselője töltött el mindig igazolta: hogy ő **Berzeviczy Albert**. És habár az ellenlélek állt is ellenjelöltet, remélik, hogy a mandátumot szepeltelenül fogják neki átadni.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után, általános figyelem között **Berzeviczy** emelkedett fel szóklásra:

Az hiszi gyomdomb, hogy ellogulatlanul gonolgozók hazafiak, még ha véleményük is kívánságuk egyik-másik irányban tul is van a kormány-programmon lehetetlen, hogy támogatásukat és rokonszenvüket egészen megtagadják, attól a feladattól, melyre a jelenlegi kormány a legnehezebb viszonyok között vállalkozott. Ez a feladat: megvalósítani egyelőli azt ami a nemzeti ellemnek a badseregben való érvényesítésére nézve a 67-iki közjogi alap megfogalása s a korona és a nemzet közötti üdvös egyetértés veszélyes megzavarása nélkül megvalósítható, másfelől az alkotmányosság szigorú megóvásával helyreállítani a törvényes állapotot, a parlament működésének rendes menetét, visszaadni az országnak nyugalmát, megalkotni azokat a törvényeket, melyek állami és gazdasági életünk továbbfejődésének legnékülözhetlenebb feltételei. Az e feladatra vállalkozott kormányval szemben áll egy parlament kisebbség és a nemzetnek is egy kisebbsége, mely továbbra is a harcot, a politikai kbaoszt akarja.

Voltaképpen a parlament kisebbségének is csak egy kisebbsége az, amely ebben a kérdésben a végletekig menő harcot akarja; a legtöbben egy tetszetős jelszavakkal ütött demagógia terrorizmusának a

AMERIKAI MÚFOGAK

fogsorok vagy egyes fogak szájpaddal nélkül vagy szájpaddal 2 forinttól darabja,

Barna J. fogmértermék készíttetnek 10 évi jóállással.

Vidékiek megvárhatják. Budapest, VII., Kerepesi-ut 36. szám. II. emelet.

nyomása alatt állanak. Hogy egy ily törpe, de vakmerő és erőszakos kiegyesítés zsarnoksága alól kiszabadítsuk parlamentünket és nemzetünket, arra két dolog szükséges, az egyik az, hogy a szabadelvű párt egységesen, szilárdan és lelkesen megállítsa helyét ebben a küzdelemben és sem beücsög egyenlenségek által magát megosztani, sem kíméletlen támadások által magát megfélemlíteni ne engedje. E tekintetben azt hiszem, mindenki, aki parlamenti viszonyainkat figyelemmel kíséri, meggyőződhet arról, hogy a legújabb időben üdvös fordulat állott be. A másik az, hogy a nemzet közvéleménye földrészhelyénél megnyilatkozzék abban az irányban, hogy nem tűri tovább azoknak a zsarnokoskodásait, akikre nézve a válság, a politikai kaosz, a parlamenti anarchia úgy látszik önmé, melynek megszüntetését, melyből a kibontakozást minden eszközzel megakadályozni igyekezzenek.

Az hiszem, a nemzeti közvélemény ily megnyilatkozásának igen nyomatékos mozzanata lesz az, ha a jövőrsznak az az országának ez az előkelet és nagy kerülete választás alkalmával a szabadelvű párt mellett foglal állást. A választásnak ily kimenetelére új erőt és bátortást fog adni a kormánynak feladatai teljesítésére.

Szólnia kellene a közoktatási tárca keretébe tartozó feladatokról, de fölkent a kötelesség alól ismert elvei. Ezért az alkalommal, nyomdomb, csak a tárgyára nézve legyen szabad nyilatkoznom, melyre vonatkozólag úgy vettem észre, mintha a kormány-elölőknek különben igen világos nyilatkozatai itt-ott félreérthetetlen vagy inkább félrevezető találatokat volna: ez az állami és felekezeti oktatás viszonyának kérdése különösen a népnevelés terén. Halottam és olvastam oly magyarázatokat, mintha a kormány állásfoglalása ebben a kérdésben az állami és nemzeti érdek szempontjából visszajelentene az előbbi kormányok eddig követett irányával szemben, vagy legalább is nem jelentené azt a haladást, melyet a jövőtől elvárhatunk. Ez teljesen téves megértés. En néhány év előtt egy képviselőházi beszédben kimerítően fölirtam nézetemet arról a törekvésről, mely a népoktatást egészen államostani s a tekezeteket az oktatás teréről egészen számítani akarja. Elmondiam, hogy nézetem szerint ez nem csak anyagi eszközök szempontjából kivételien de ilyen monopolizálása a tanítás jogainak az állam részéről a szellemi szabadságról és a liberalizmusról vallott nézetemmel is összeegyeztethetetlen s gyakorlati hatásköri egészen céltévesztett volna. Ezt a nézetet vallotta az általános államosítás eszméjével szemben kitűnő elődöm is a kulturális miniszteri székben, ezt a nézetet vallom én is. De ez korántsem zárja ki azt, hogy az állam egyfelől mindent, ahol azt a körülmények igazolják, állami iskolát állítson, másfelől a felekezeti oktatás fölött, különösen hazafiasága s a nemzeti nyelv érvényesítése szempontjából szigorúan és ha ávosan, hozzá tesse: az eddiginél határozottabban ellenőrződjék s ahol bíbat lát, ott a kellő megtorlással is éljen és az állami és nemzeti szempontnak minden körülmények között föltétlenül érvényt szerezzen. A hazafias és nemzeti szellemű felekezeti iskolákat am gyámolítsa az állam anyagilag és még hathatósabban mint eddig és serkentse őket a maga intézeteinek példájával nemes versenyre, biztosítsa intézményeivel, különösen a tantókepesítés vizsgáló utján, az államosítás és a nemzeti nyelv kellő érvényesítését a népnevelés egész vonalán. Az így fölított népnevelési politika, azt hiszem, nem ad föl semmit a mult vívmányából s a kulturális haladás és nemzeti megerősödés bő forrásait nyitja meg és én számírok rá, hogy amennyiben ebben az irányban fennálló törvényeink módosítására is lenne szükség, ebben az összes hazafias érteit lelekeztet tényleg is támogatni fogják a kormány törekvései. (Élénk helyeslés.)

Végül a választók jóindulatába ajánlja magát. (Leikes éljenzés.)

Bachát Dániel főesperes, dr. Gonda Dezső, Havass Rezső, Simonovics Bator és Bossányi Iván mondtak még pohárköszöntőt, mindannyian Berzeviczyt életére. A miniszter a vacsoráról a Fészek-klubba hajtattott, míg a többiek késő éjjelig együtt maradtak.

KÜLFÖLD

As új bécsi nuncius. Most már bizonyos, hogy Belmonte eddigi brüsszeli nuncius lesz az új bécsi nuncius. A külügyi kormány hivatalos beleegyezése még nem érkezett ugyan meg Bécsbe, de a Kuria értesülései szerint semmi kétség, hogy Belmonte kinevezése Bécsben semmi akadályba sem fog ütközni.

A görög király Bécsben. A külföldi lapok ismételtén azt híresztelték, hogy a görög király azért időzik Bécsben, hogy Kréta annexióját egyengesse. Mint bécsi tudósítók jelentik, ez a híresztelés nem felel meg a ténynek. György király minden évben meg szokta látogatni atyját, a dán királyt és ilyenkor rendszeren el szokott látogatni Bécsbe is és innen aztán Triestbe utazik, ott hajóra száll, amely őt Prausba viszi. Az idén sem akart eltérnie e szoká-

sától. György király már többször volt Bécsben és Ferenc József királyival, valamint gróf Goluchowskiál beható eszmecserét folytatott. A viszony most Görögország és a monarchia közt barátságos és a két államnak a Balkán-félszigeten fennálló érdekközösségén alapszik. Kréta okkupálása Görögország által a legközelebbi időben nem várható. Erre nézve most Bécsben nem lehetne bátorítást várni, mert a szultán szorgalmatossággal Bécsben most nem hajtják. Kréta egy napon érett gyümölcsként ugyis Görögország fölé fog hullani és így nincsen célja, hogy a bekobelezést most forszírozza.

A cár római útja. Urussov herceg római orosz nagykövettel elmondta az Italia egyik munkatársának, hogy a cár az utolsó napig el volt hátrózva a római utra, de környezete az olasz szociálisták fenyegetésétől annyira megijedt, hogy a cár kénytelen volt kérésüknek engedni. Urussov herceg a fölött való sajnálatát fejezte ki, hogy az olasz udvart későn értesítették az utazás elmaradásáról, de azért a két udvar között való viszony a lehető legbarátságosabb.

Róma, november 14.

A Tribuna párisi tudósítójának Urussov herceg orosz nagykövettel folytatott beszélgetését teszi ma közzé. Ezen beszélgetés folyamán a herceg kijelentette, hogy az ő római nagykövete való kinevezése még nem történt meg hivatalosan, hanem már biztos. A herceg a legjobb érzelmeivel fog Olaszországba menni. Nelidor nagykövete semmi felelősség sem terheli azért, hogy Miklós cár olaszországi látogatását elhalasztotta. Mégis Nedlow ezen körülményt olytán nem értheti magát már jól Rómában. Urussov a továbbiakban azt mondta, hogy a cári látogatás elhalasztásának oka nem valamely merénylői vád lélelem volt, minthogy azonban Miklós cár ezt az utat nevére akarta megenni, attól tartott, hogy ellene irányuló tüntetéseket fognak rendezni. A látogatás elhalasztása azonban semmire sem zavarhatja meg az Oroszország és Olaszország között fennálló viszonyt, míg valamely incidens visszatetszést szült volna, amit kétségkívül sem Miklós cár, sem az olaszok nem kívánnak. A nagykövet még hozzátesszi, hogy az olaszországi utazás tervét nem adták fel végleg és azt hiszi, hogy mihielyt a viszonyok megengedik, a látogatás meg is lesz. A látogatást úgy Miklós cár, mint az orosz nép ösztönint kívánják. Oroszország és Italia között semmi politikai ellentét nincsen, mindketten egyetértenek abban, hogy a békét lenn kell tartani. Miklós cár római látogatása ezt a politikát szentesítene. Urussov minden erejével azon lesz, hogy Itál és Oroszország között a kereskedelmi szerződés megkötését előmozdítsa.

HIREK

Budapest, november 14.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 15-ikén új előzetes nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A Budapesti Napló legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hírek. *Ő felsége gróf Paar és Boifras* főhadsegédek kíséretében ma este 6 óra 30 perckor Eisenzbe érkezett — *Frigeis* főherceg nevével és leányával, *Maria Henriette* főhercegnővel tegnap este morvaországi birtokáról Bécsbe érkezett, aztán *Frigeis* főherceg Pozsonyba, neje és leánya Félörönnya utaztak.

— Margit királyné balesete. Rómából jelentik, hogy *Margit* özvegy királynét tegnap, amikor automobilján a Francia határon lévő *Cow-majeurba* utazott, baleset érte. A gépkocsit nemek egy átnak és az összeütközés ereje a királyné kiserőjét, *Guiccoli* márkít kiveitette az automobilból. A márkít több zúzott sebet szenvedett, de a királyné maga sértetlen maradt.

— Az osztrák közoktatási miniszter állapota. Bécsből jelentik, hogy *Hartel* közoktatásügyi miniszter állapota folyton javul. A királyt értesítették a miniszter állapotáról, akinek hogyléte iránt a közönség is nagyon érdeklik.

— Deák Ferenc emlékezete. Szatmárvármegye törvényhatósága ősi közgyűlésén elhatározta, hogy Deák Ferenc születésének 103-ik évfordulójára alkalmasból diszközgyűlést tart. A diszközgyűlést ma tartotta meg Szatmárvármegye törvényhatósága gróf

Hugonnai Béla főispán előklete alatt, aki magyaros beszéddel nyitotta meg az ülést. Azután *Domahidy István* a gyűlés ünnepi szónoka méltatta Deák Ferenc működését.

— A német császár betegsége. Berlinből jelentik: *Schmidt* tanár a laringológiai társaságban tegnap fölolvastatott a *Vilmos* császáron végbevitt műtétről s azt mondta a többi közt, hogy az egész operációban, amely minden laringológusnál mindennapi dolog, csak a beteg személye volt érdek. *Schmidt* nek különösen az tetszett, hogy a dologról semmi sem jutott időnek előtte nyilvánosságra, habár a császárt már eze-öt két hónappal megvzslatta. Maga a császár kívánta, hogy a görösövi vizsgálat befejezéseig semmit se legyen közzé. Néhány nappal azután, hogy a császárt megoperálták, az a hír érkezett *Saa Remből*, hogy a telet a Rivierán akarta eltölteni, s ugyanazt a villát bérleték ki számára, amelyben atyja, *Frigeis* császár lakott halála előtt. Ezt a hírt mint *Berlinből* jelentik, határozottan megcáfolják. A német császár nem készül a Rivierára, ártatlan természetű baja már csaknem teljesen meggyógyult.

— Talált papyrusok Jézusról. Londonból táviratozza tudósítók, hogy az egyiptomi kutatók társaságában dr. *Greenfell* egy szenzációs felfedezésről tartott felolvasást. Beszámolt arról, hogy ő és *Hunt* nevű társa Kairótól délfele száz mérföldnyire, *Fkjanub*ban, egy ptolomáusi nekropolisban tavaly márciusban régi papyrusokat talált, amelyek Jézusnak eddig teljesen ismeretlen kinyilatkoztatásait tartalmazták. A papyrusok a III. századból valók és csodálatosan épek, csak itt-ott hiányzik némely mondat vége. A két tudós 1904. június havában fogja nyilvánosságra hozni a papyrusokat, de már most jelzik, hogy a theologusok közt ez a felfedezés nagy forrongást fog támasztani, mert a papyrusok az eddig ismeretes szövegtől sok tekintetben eltérnek.

— Evangélikusok egyetemes gyűlése. A magyarországi ágostai hitvallású evangélikusok négynapos tanácskozás után ma délben befejezte egyetemes gyűlését. A tanácskozást ma is báró *Prónay Dezső* egyetemes felügyelő és dr. *Baltik Frigyes* püspök vezették.

A középiskolai rendtartás *Góbi Imre* előadó javaslataira a közgyűlés a közoktatási bizottság szövegében vita nélkül elfogadta s elhatározta, hogy a jegyzőkönyvben egész terjedelmében kinyomtatja. Ugyancsak *Góbi Imre* jelentése kapcsán szóba került egy egyetemes főigazgatói állás szervezése; az indítványt azonban többek hozzájárulása után a közgyűlés levette a napirendről. *Baltik Frigyes* püspök az énekestönyv szerkesztő-bizottságának működéséről tett jelentést s egyuttal kijelentette, hogy a bizottság előrelől vizsgálja, hogy nála fiatalabb érnek adjon helyet. A közgyűlés *Baltik* püspök helyébe *Gyurát* Ferenc püspököt választotta az énekestönyvet szerkesztő bizottság elnökévé. Ezután dr. *Zsigmond* Jenő tudni adta, hogy az egyházi névtár elkészült és *Fosznák* Sándor főjegyző munkásságát dicséri. A közgyűlés *Posznák* főjegyzőnek a névtár szerkesztéséért köszönetet szavazott. Az egyetemes gyűlés napirendje ezzel kimerült. Báró *Prónay Dezső* köszönetet mondott a gyűlés tagjainak érdeklődésükért, *Baltik* püspök pedig az egyetemes felügyelőnek a tanácskozások bős és tapintatos vezetésért. A gyűlés *Baltik* püspök buzgó imájával ért véget.

— Ünnepeit cello-művész. Berlinből táviratozza tudósítók, hogy az ottani zenekedvelő közönség lelkes óvóióval ünnepelel tegnap és ma *Grünfeld* Henrik cello-művész, negyedszázados jubileuma alkalmából. Ma délben az a váratlan meglepetés érte a művészt, hogy megjelent nála *Hülsem* főhadsegéd s a császári pár nevében meghívta őt *Potsdamba* *Scharwal*, a kiváló zongoraművészszel együtt. A két művész nyomban kiment *Potsdamba*. A császár nagyon melegen üdvözölte a jubiliáns művészt, szerencsét kívánt neki, majd mosolyogva jegyezte meg, hogy neki még nem szabad sokat beszélnie, de annál többet játszózik ő hangszerén. A koncert után a császárné megköszönte a művésznek, hogy eljött szórakoztatni férjét, amire a jubliáns azt válaszolta, hogy boldog, amiért olyan jó szinben, vidámuak láthatja a császárt. A hangversenyen a császári páron kívül jelen volt *Viktória* hercegnő, gyermekeivel, *Joachim* herceg, gróf *Bailou* bíróadalmi kancellár és *Moltke* tábornok. A jubiliáns művész beszél, hogy a császár pompás szinben van, a betegségnék semmi nyoma sincs rajta s a hangverseny alatt vidám volt.

— Vakok és siketnémák gyámoltása. A siketnémák és vakok szegedi intézetének felügyelő-bizottsága jelkeri mindazokat, akik a mult évben küldött gútitöveket még ezeideig nem küldték vissza, hogy haccak néhány fillérnyi összeggel vagy a nélkül is, azokat mielőbb küldjék vissza, mivel a felügyelő-bizottságnak minden gyűjtőéről el kell számolnia. — A vakok szegedi intézetébe 10 éven feül és 80 éven aluli vakokat vesznek fel. Bővebb felvilágosítást az intézet igazgatósága ad.

Az idegbetegségek gyógyítása. Irta: Dr. Moravcsik Ernő egyetemi tanár. Ára kötve 6 korona 40 fillér. Singer és Wolfner kiadása, Budapest, Andrássy-ut 10. szám.

— Két találmány. Előkelő társaság jelenlétében, mutatták be ma délelőtt *Székesfehérvárott* egy olyan készüléket, amely automatikusan végzi vasuti kocsik összekapcsolását, menetekben. A társaság, mely előtt a bemutatkozás történt, délelőtt 10 órakor indult el Budapestről külön vonaton. Ott voltak: gróf Zichy Jenő, Szemere Miklós, Miklós Ödön, Szemere Attila országgyűlési képviselő, Francis Adolf főfelügyelő, Szomorjay felügyelő, Pázmány Dénes, Kovács Áajos államfőnök, Polgár József másodfőnök. Büttel János titkár, Eleánthy mérnök, Vasslubácz Imre kultur-mérnök, dr. Kisfaludy Sándor királyi közegyző és még számosan. Szemere Miklós előzettsége tette lehetővé, hogy egy egyszerű lakatossegéd Fodor Antal zseniális találmánnyal lépje meg a kiküldött szakértőket. Találmányával körülbelül egy óráig kísérleteztek és pedig sikerrel. A próba után délelőtt az állomás vendéglőjében az első felkészült Szemere Miklós mondotta.

Beszédében köszönetet mondott azoknak, akik a készülék bemutatásánál megjelentek, majd pedig beszédét így folytatta: Az önműködő vasuti kapcsoló találmányát Fodor Antal urtól azért vettem meg, hogy ezt az éjjeli vasuti szolgáltatásban, különösen szigorú időben annyi emberéletet megkímélő humanisztikus automata gépet nálunk is meghonosítsam. Mások vonakodtak ezt megcsinálni, megcsináljam magam. Csak logikusan járok el tehát, ha az ebből, Magyarországnak erőd, azaz a találmány értékesítéséből esetleg rém eső haszon 80%-át felerészben a szolgálat közben szerencsétlenül lett magyar vasuti munkásoknak, felerészben pedig a haza védelmében megsebesült magyar katonáknak adom. A többi 20%-ot már előbb elajándékoztam.

A jelenvalókat Szemerét lelkesen megéljenzék e kijelentéseket s új vállalkozásához sok szerencsét kívántak. — Gróf Zichy Jenő éltette Szemerét ezután. Pázmány Dénes és Miklós Ödön éltették a déli vasut igazgatóságát s köszönetet mondtak, hogy megengedték a próbák bemutatását. Fodor Antal felkészültében köszönetet mondott Szemere Miklósnak, hogy őt, aki 25 év óta távol van Magyarországtól — támogatta s módot nyújtott arra, hogy találmányát bemutathassa. A társaság délután 4 órakor külön vonattal visszautazott Budapestre.

Még egy találmányt mutattak be ma Székesfehérvárott a *Schilhan János székesfehérvári déli vasuti fűtháló* főnök által feltalált vezetősít, mely kisiklásokat van hivatva megakadályozni. A bizottság a vasuti és hajózási főfelügyelőség műszaki közegeiből állott. A szakértők nagy elismeréssel nyilatkoztak és a mai próba után egyhangulag odanyilatkoztak, hogy a találmány a vonatkisziklásokat lehetővé teszi. *Schilhan* tiszteletére délelőtt banket volt.

— Egy alapítvány kamatal. A Franklin-társulat személyzete és igazgatósága által *Hirsch Lipót* igazgató nevére, annak ötvenéves nyomdász-jubiléuma alkalmából a múlt évben létesített 4000 koronás alapítvány kamatal ez idén Lipót-napján osztották ki először az alapítvány rendelkezéséhez képest rokkant nyomdászok között. Minthogy ez idő szerint a Franklin-társulat személyzetéből igény opossult rokkant nem került ki, az alapító-oklevél rendelkezése szerint a Magyarországi Könyvnyomdászok és Belsőitők Segélyező-Egyesületének választmányá által kijelölt három legidősebb rokkant nyomdász, névszerint: *Burckhardt Ágost, Kovács József és Régenyi Ferenc* között osztának el az esedékes kamatokat. — A Franklin-társulat személyzete tudatában volt az alapítvány létesítésével annak, hogy amíg egyrészt rokkant szakértésainek nem megvetendő segítséget nyújt, addig másrészt egyszerűen *Hirsch Lipót* igazgatónak a nyomdász-világban nagy érdemeket szerzett nevét is megőriztük.

— Jövendő. *Bródy Sándor* kifűnő betilapja ismét változatos, gazdag tartalommal jelent meg. Az aktuális rész mellett igen gazdag a *Jövendő* e száma szépirodalmi dolgozatokban is. A nagy népszerűségnek örvendő rovne részletes tartalma a következő:

B. S.: A Mikszáth Tisza Istvánja. — Ejjeli ülés a képviselőházban. — Magyar közjogászok a felelősségről. — *Braun Sándor*: Salamon Ödön. — *Pekár Gyula*: Nagy szerelmek. — *Prohászka Ottokár*: Érés érzékiség. — *Abonyi Emil*: A népet szeretem... Inasok kardala. — *Andrzej Leonid*: A hazugság. — *Szász Zoltán*: Elhajultak. — *Gorkij Maxim*: A sasfók. — *Richepin*: Az élet. — A oszár beteg. — *Tolstoj Leo*: Haboru és béke. — A lorradalom. — Az orosz kommunizmus. — Természettudomány. — Mesterségesen termelt igazgyöngyök. — A Mars csatornái. — A testek eséséről. — Gazdálkodás. A bérze. — Irókról — könyvekről. — A nép, az emberszeretet és a jog. — A szerkesztő közlései.

— Halálos mütetek. *Kievből* táviratolozták: *Mikájlov* egyetemi tanárt vad alá helyezték, mert klinikáján több mütét halálisan végződött. Szakértőül megbívták több *pétervári és moskvai* egyetemi tanárt.

— Az Orozy-ház vesszedelme. Az Orozy-ház bedőlő részénél *Planer Gyula* kerületi mérnök vezetésével már minden óvintézkedést megtettek. A megröppant telet hatalmas állványal alámasztották, a romok elhordásán pedig még most is dolgoznak. A mérnök a napokban hozza meg a határozatát, amelyben indítványozni fogja, hogy az Orozy-ház összes főpilléreit vizsgálják meg, mivel az a gyanu, hogy

az egész ház agyagszerű, könnyen málló anyagból való. Az elüljáróság a vizsgálatot csak a jövő héten tartja meg.

— Az előkelő cégek karácsonya. A karácsony művészi megújodását jelenti a főváros elit-üzletvilágának. Ami újdonságot és különlegességet a műipar produkál, mindent egybegyűjt az előkelő cégek üzleteibe a jelen szezon, a karácsonyt megelőző hetek sajátos élete. Erről a művészi megújodásról hű képet ad mai számunk új rovata: az előkelő cégek karácsonya. Egy teljes oldalon csoportosítja e rovat keretében kiadóhivatalunk azokat az elsőrendű cégeket, amelyek distingváltsázzal, esztétikai elvek követésével s a praktikus célok okos szolgálásával a darukészletet szerettek meg minden fajta üzletságokból. A közönség érdekeit szolgálja ez a csoportos utmutatás, másrészt az elit-cégek a sablontól elütő módon való feltüntetésével igyekeznek e hirdetői csoport sikerét biztosítani.

— Halálosítás. Bécsben az éjjel meghalt *Tauszig Adolf* hiralapító 64 éves korában. A *N. Fr. Pr.*-nek megalapításától kezdve főmunkatársa volt. Nálunk az elhunyt ro konszenzes emléket hagy hátra. A szegedi árvíz után Bécsben kezdeményezője és lelke volt annak a segítő akciónak, amely rövid idő alatt 142 szállítmányt küldött ruhákkal, élelmiszerekkel az árvíz-károsultak részére. A magyar kormány akkor halás elismerését fejezte ki Tauszignak.

— A kisenevi mézárás. *Pétervártól* táviratolozták, hogy a kisenevi vérengzések pörének végtárgyalása december 2-án fog megkezdődni és előrelátólag másfél hónapig fog tartani, merőnem kevesebb mint 2000 tanu van megidézve. A vádirat felsorolja, hogy a zsidók-lakta házak közül 13,500-at felidultak és leromboltak s e közben 800 zavarogt tartóztatnak le. 3 zsidó családtagjaik szemelattára borzalmas kínzásokkal ölték meg s ezeknek kínzásokor a védekező szerencsétlenek két keresztényt agyonütöttek. Elmondja a vádirat, hogy asszonyokat és leányokat, még a gyermekkorban levőket is megbeestelenitettek és az agg férfiaknak a szemét kiégették. Hogy mily elkeseredett lehetett a küzdelem, bizonyítja az is, hogy temérdek azoknak a száma, akiket a védekezők kényszerrel öntöttek le. A vádlottak közül százat gyilkosságért, harminchétszázat gyilkosságban való bűnrészesség miatt, valamennyiüket rablás, gyújtogatás, erőszakoskodás és temérdek zavarogt védtelen nők megbestelenítése és a közrend háborítása miatt fogják törvény elé állítani.

— A bíró előtt. *Bihari Sándornak* van egy nagyon kedves, derűs zsánerképe, amelynek ez a címe: A cigány áll a bíró előtt s kezében a törött hegedű. A binjel valószínűleg a cigány leány változott át hegedűből corpus delictivé. A hegedű gyilkosa pedig egy jó mulató parasztleány, aki igazán nem tudja, hogy micsoda sópánkodni való van azon, hogy: előtört a hegedű, nem akar szólni. Hogy a cigány számára a hegedű nemcsak létszumentum, a mesterségben való szerszám, hanem egy immáron örökre éneműlt kenyerszajpat. A kép remek humorral van megfestve, egyike a legjobbakkal azok között a kedves zsánerképek között melyek *Bihari* ecsetje állt kerület ki. Annak idején a Műcsarnokban józai mosolygással gyönyörködött benne a király s s meg is vásárolta. A Könyves Kálmán Műkiadó Részvénytársaságnak most ő tetségtől kellett kölcsön kérni a képet arra a fél esztendőre, amialatt elkészült róla a remek reprodukció; ami igazán mesteri mása az eredetinek. A művészi reprodukció most jelent meg oly kiviteiben, hogy bátran elmondhatjuk hogy ennél szebben magyar képet még nem sokszorosítottak. A műipar a művész felügyelete alatt a kontinens legelső műintézetében került díszes keretben hatvannegy korona az ára. s ez az összeg négy koronás havonkénti részletekben föltérhető. Megrendelhető a Könyves Kálmán Irodalmi és Műkiadó Részvénytársaságnál. (Budapest, VI. Nagymező-utca 37—39.)

— Elrabolt vonat. *Prétóridából* jelentik, hogy tegnap este *Petersburg és Myloto* között két ember löngroitt egy vonatra, amint egy magaslapon fölfélt haladt. A két rabló megtámadta a vonat kíséretét s elrabolt tizet font sterlingt, amely a *pretóriai Standardnak* volt száma.

— Leleplezett család. Tegnap egy kocsis ember állított be *Janula József* kocsigyártóhoz a Miksa-utca 5. szám alá és azt mondta, hogy dr. *Kajdácsy* küldötte, aki egy kocsit kér kölcsön Janulától három órai használatra. Le is fizette a 4 korona használati díjat. Janulának gyanu volt a dolog és egy embert küldött a kocsis után, hogy csakugyan *Kajdácsyhoz* visse-e a kocsit a Váci-körút 4. szám alá. A kocsis a nyugoti pályaudvarra ment a kocsival és *Paksra* akarta azt feladni. A kocsigyártó szolgálja lármat csapat és így elotgát a széhamost aki *Bálint István* 36 éves napzamos. Bálint lopás miatt már többször volt büntetve.

— Fővárosi Orfeum. A novemberi elsőrangú műsor minden este telet házat vonz és *Waldmann* igazgató fáradozásait érdeme szerint jutalmazza. Az Orfeum *Waldmann* igazgatása alatt bizonyos magasabb színvonalra emelkedett, a külföldi nagy varieté-színházak mintájára. A mulattatás, egy egész estének változatos betéte ott a főelő, a kértelenség és trágárság teljes száműzetése mellett. Ma már, harmadik éve szívesen járnak belé a családok, ami annak a tanujele, hogy *Waldmann* igazgató reform-törkeveleit

a nagyközönség szívesen pártolja. A legközelebbi operett-újdonság *Suppé Könyvű lovassága*.

— Török A. és Társa Budapestre. Ha körültekintünk a különböző lóelárusítók között, önkénytelenül a Török-cég tűnik fel előttünk. Nemcsak azért, mert hazánkban a legnagyobb osztályorszájatek-üzlet birtokosa, hanem azért is, mert e cég vevői kiváló szerencsével jársanak. Állításunk megerősítésül csak a legutóbbi hat hónap eredményeire mutatunk rá. Ezen rövid idő alatt nemcsak a 600,000 koronás legnagyobb nyereményt, hanem a 100,000, 90,000, 60,000, 50,000, 30,000, több 10,000, 5000 és 2000 koronás nyereményt és még sok egyéb nyereményt nyertek a cégnek. Számtalan halálatot kap e cég szerencsés vevőitől. Ama határtalan bizalom, melyet e céggel szemben a vevők tanúsítanak, a legszelebb körökben mindinkább nagyobbodik, mert a nagy közönség ismeri e cég szerencsésjét, korrekt üzletelvéit, pontosságát, titoktartását és a legmesszebbmenő előzettségét. Ennélfogva Török A. és Társa bankházát Budapest, Teréz-kört 48/b. (főútk: Váci-kört 4., Muzeum-kört 11., Erzsébet-kört 54.) bárkinek is méltán ajánlhatjuk. A tervezet szerint az I. osztály huzasa már a legközelebbi esztőtörtökön és pénteken, november 19. és 20-án lesz. Az eredeti sorsjegyek árai: egy egész 12.—, egy fél 6.—, egy negyed 3.—, egy nyolcad 1.50 korona. Aki tehát sorsjegyet akar vásárolni, forduljon bizalommal Török A. és Társa bankházához Budapestre, mely céget bárkinek ajánlhatjuk.

— A kaba-nádudvari helyierdeku vasut tarifája. Ezen a vasuton a megnyitása napján zónarendszerű személydíjzabás lép életbe, mely a magyar királyi államvasutak díjzabás elárusító irodájában (Budapest, VI. Csengery-utca 33. szám.) 20 filléret kapható.

(x) Használjon Kerpel közfönömítő folyadékokat. A kezét 3 nap alatt báronysimává és bőfőhérré teszi. 1 üveg 90 fillér, 4 üveg rendelésnél franko. Kerpel gyógytár. Budapest, Lipót-kört 28.

Politika.

Történt pedig a t. Házban:

Rakoncálan volt a párt,
És a kormány türelmes volt
És a fordulat vár.

Várt egy hétig, várt két hétig,
Várna most is még, mindéig,
Amíg végre jött egy iju,
Aki ütött szereszéjjel

S így szól: nem adsz nyugtot nappal,

Adsz majd éjjel!

Éjjel hold ragyog az égen,
Éjjel minden olyan csendes,
Éjjel nyugszanak a vágyak.

Talán rend lesz? . . .

És az iju egyet intett,

S lón az éjszakai ülés;

Az volt csak a nagy felsűlés!

Minthogy nem állt be a ves-élly,

Csak Hellebronth beszélt, beszél,

Beszélt, beszélt,

Ninos rá esély,

Hogy reggelig vége legyen,

Már az egész követsereg

Túl a völgyön, túl a hegyen;

És Hellebronth egyre beszél . . .

Körülötte minden alszik

S horkol kéjjel,

Ahogy illik csendes éjjel.

És Hellebronth egyre beszél,

És a Ház egy alvó maszsa,

Csak kívülről hallható be:

Kontra játék, kontra kassa: . . .

Tisza tehát ügyeskedik,

Pedig

dít se használ ez [már néki,

s nem használna az ő féki,

Féktelen a parlament,

Ivanka is balra ment;

A sorozás elhaasztra

És a negyvennyolcasok

Szólnak: Ami sok, az sok;

Kontra játék, kontra kassa!

Szép játék az alsós játék;

Nemzetünknek kincse lett,

S élmes is, mert benne vannak

Vannak — s vannak ninosenek!

Szép játék a parlament is,

Ahol megvédi a hont,

S ahol minden kormány bukik

Hogyha ultimót bemond;

Hol a képviselők arra

Válók, hogy port hintsenek;

S ahol szintén vannak

S vannak sokan ninosenek.

FŐVÁROS

(*) **A javadalmi díjgyezék.** A jövő évi március végén lejár a fővárosi javadalmi díjgyezék érvényessége. A főváros hatósága körében az a célnak jutott érvényre, hogy most az egyes javadalmakról külön-külön szabályrendeletet alakítsanak. A városi városa és községi fogyasztási adópolitikára vonatkozólag, a pénzügyi osztály már megtette előterjesztését s ma a közzététel és közlélemzési bizottság a javadalmi díjgyezék többi részével, vagyis a helypénz (állás- és helyilletékek) és a kikötő- és kirakó-díjakkal, illetőleg az ezekre nézve benyújtott szabályrendelet-tervezetekkel foglalkozott. A bizottság abban állapodott meg, hogy a jelenlegi díjak a következő három évre — csaknem kivétel nélkül — változtatlanok maradjanak. A szabályrendelet-tervezetek előbb a jogügyi bizottság elé kerültek, véleményezés végett s aztán a tanács jog felőlük határozni.

(*) **A mészárosok panasz.** A mészárosoknak régi panasz, hogy a vásárra kerülő szarvasmarhák-nak a vásár napján darával való etetése igen nagy és hátrányos elterjedést okoz a sulyban, most egy újabb kérvényükben újra napirendre került. A legújabb közgyűlések egyikén ugyanis, mint a mészáros-iparosok kérelme, az az indítvány merült föl, hogy a vásár napján az itatást tiltsák el. A közzététel bizottság ma dr. *balg József* felszólalása után az ügyosztálynak azt a javaslatát fogadta el, hogy a darával való etetés ezennel is szabad legyen, az itatás azonban a vásár napján, egészen a megtörtént eladásig tilos.

(*) **A csavargózás-vállalat kérelme.** A csavargózás-vállalat partberek leszállítását kéri. Főljánál ehhez képest a vállalat évi ezer korona átalányt, úgy, hogy ezt 10 évre kapja meg; kéri egyúttal a kikötő-díjak elengedését. A közzététel bizottság javaslatára az, hogy a propeller-vállalat fizessen a budai oldalon levő minden egyes kikötő-helyért 200—200 koronát, a pesti oldalon levőkéért pedig 500—500 koronát; az egyes kikötő-helyek 20 fojzó méternél nagyobbak nem lehetnek. A bizottság ehhez hozzáárult, azzal, hogy ezek a díjak az 1904. január elsejétől lépnek életbe s egy évig érvényesek.

A községi választások előtt.

Budapest, november 14.

A belvárosi szabadalvópárt ma este igen látogatott értekezletet tartott a belvárosi polgári kör helyiségeiben, amelynek termet díszes előkelő közönség töltötte meg. Ott láttuk közéletünk előkelőségei közül a többek között báró *Podmaniczky* Frigyes, *Kautz* Gyulát, *Láng* Lajost, *Sacellary* Mihályt, *Kunz* Jenőt, *Hercezy* Mihályt, *Emich* Gusztávot, *Nagy* Dezsőt, *Ragályi* Lajost, *Széky* Ferencet stb.

Dr. *Nagy* Dezső szép beszédben mutatott reá arra, hogy a községi választásoknál a politikai pártállás szerint való szervezkedésnek mily nagy személyi jogosultsága van. Nem kicsinyes személyi politikát óhajt a politika testületben, hanem egy messze kihaló előrelátó világviszonyos vezetést. A kicsinyes dolgok helyes elintézésére teljes garanciát képez mindig a választottak egyéni tisztessége. Erősek kérdéseket vet fel az aktív politika köréből és kimutatja, hogy azok a város fejlődésére és jövő nagyságára mily fontos kihatással vannak. Ezek után a szociális kérdéssel foglalkozik és annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy azt az erőt, amely a társadalom munkás elemeiben összpontosul, örömmel kell megragadni és helyes irányban vezetni.

A liberális eszmék ideálisan felfogva ugyanint minden téren, úgy itt is diadalt kell hogy arassanak és úgy amint másutt, itt is az lesz azoknak eredménye, hogy a főváros igazi világvárossá fog fejlődni.

A tetszéssel fogadott beszéd után nagy pártvacsora következett. Az első felkötőt *Rakovszky* Géza mondta a belvárosi szabadalvópárt élnökére dr. *Kautz* Gyulára, ki emelkedett szellemű beszédben hangoztatta a Belvárosi Polgári Kör és a Szabadalvú Demokrata Kör együtt működésének fontosságát a szabadalvú eszmék kivívásának küzdelmében s pohárát a Szabadalvú Demokrata Körre ültette. *Agoston* József báró *Podmaniczky* Frigyes, *Széky* Ferenc *Wekerle* Sándort, *Sacellary* Mihályt *Kautz* Gyulát élte.

Báró *Podmaniczky* Frigyes a kerüllet országgyűlési képviselője, mint az országos szabadalvópárt élnöke, a párt nevében üdvözölte a Belvárosi szabadalvópártot, szívből lakadó köszönetet mondva a nemes harc megvívásáért s a párt minden törekvésének az egyetértés és összelátkozás által teljes győzelemben megvalósulását kívánva.

Dr. *Láng* Lajos a szabadalvópárt eszméinek mint vezérlo eszméinek a községi választásoknál a zászlóra írást melegen üdvözölte, mert csak egy magasztos elv zászlaja alatt lehet nemesen harcolni s a küzdelemről a kicsinyes személyi vonatkozásokat kiküszöbölti. Beszélt még dr. *Van* József, *Kunz* Jenő, *Ragályi* Lajos, *Gergő* Izor, *Heinrich* Alajos, *Hartón* Alajos, és mások.

Az Egyesült belvárosi párt ma este pártvacsorát rendezett a Sasör helyiségeiben. Az első felkötőt *Polónyi* Géza mondta.

Az „Egyesült belvárosi párt” elnevezés — úgy mond — az adott viszonyok között programot jelent. Az ellenpárt fölvetette a kérdést, hogy mi joga vették föl azt az elnevezést. Erre akar ma megfelelni. Ez az elnevezés évtizedes múlttal bír. Meg volt ez már akkor, amikor a tisztelt Belvárosi Kör még nem is létezett. Ezt az egyesült

különbön a Belvárosi Körnek a hátán próbálták ki. Egyesültünk mi a hazaszeretőben, a polgárság jeles bajnokaival, a fővárosi polgármesterével, (Éljen *Halmos* János), azzal a kitűnő férfival, aki disse a fővárosnak, a fővárosi tanács tagjaival, akiket, mint kiváló tehetségeket, kötelességük támogatni; a fővárosi tisztikarával, amely mindig példás magaviseletet tanusított az ellíróssággal, amelynek élén kitűnő férfi áll (Éljen *Pesti* Ferenc!) De egyesültek az állami tisztviselőkkel is, különösen amikor láttuk, hogy az exceilenciások öket páriáknak nézték. Ohajtja, hogy legyen nagy, messze jövőndőül ez az egyesülés, mert így támadhat bo dog nemzedék a fővárosban és a hazában. (Éljen.) De egyesültek abban a tudatban is, hogy a gazdasági életben, az önálló vámtérület kivívása nélkül, a főváros föl nem buzdulhat. De — ugymond — nem egyesültünk azokkal, akik évtizedek óta magasan tartott orral járnak közöttünk; akik a polgárságot csak lajtorjának tekintik a céljaink elérésében. Volt ezek közt olyan bizottsági tag is, akit hat év alatt kétszer láttunk a Városban s akkor is prolektósi dologban. (Zajos derűtség.) Tegnapelőtt, egy díszes társaságban, ahol a kereskedelemügyi miniszter is jelen volt, az a kérdés merült föl, hogy milyen alkotás keresztülvitele volna legelőszérőbb a fővárosra nézve a bernháziai kölcsönből. Erre ő (Polónyi) azt a választ adta, hogy leghelyesebbnek látta ha végre-valahára megvalósítanák a kereskedelmi kikötőt. Ha tehát ez megiesz, az egyesült belvárosi párt joggal írhatja az érdemi sorába ennek a nagyfontosságú ügynek a megvalósítását. Megkérdezte tőle egyúttal azt is, miért kifogásolják olyan nagyon odaát az Egyesült belvárosi párt elnevezést. Erre Polónyi ezt válaszolta:

— Ugy vagunk mi a Belvárosi Kör pártjával, mint a szabadalvópárt az egykori nemzeti pártal. A szabadalvópárt jobban szereti az ellenzéket, mint a volt nemzeti pártot; mi is jobban szeretnénk egy veünk valódi ellenzéken levő, mint egy ilyen se hideg, se meleg ellenzélet. Bemutat aztán egy körveletet, amelyet a Belvárosi Kör pártja intézett a hivatás s amelyben (a Belvárosi Polgári Hitelbiztoskeztet nevében és *Kautz* Gyula aláírásával) száz-száz korona kölcsön folyósítását helyezi kiállításba a folyamodóknak. Polónyi Géza kijelenti, hogy meg merne rá esküdni, hogy az a választásokkal nincsen kapcsolatban. (Zajos derűtség.) Kéri a saját pártihát, hogy ne is gyausítsanak senkit az ellenpárton. Harcoznak nyílt homlokkal (Éljen.)

Lelekesítő beszédeket mondottak még: *Preyer* Hugó, *Papp* Zoltán országgyűlési képviselő, *Eulenberg* Salamon, *Szalai* Mihály, *Krámer* Miksa és mások.

Ma délután a jözsefvárosi szabadalvú községi választók megtartották kijelölt nagygyűlésüket. A gyűlés elnöke *Császár* Jenő, jegyzővé pedig botjai *Hűvös* József királyi tanácsost választották meg. *Császár* enök üdvözölvén a megjelenteket, kifejtette a gyűlés célját, mire *Havas* Rezső beszélt, utalva a pártunk negyedszázados múltjára. Szólt a demokratizmusról. Mindnyáján demokráta vagyok — ugymond — s az az igazi demokráta, aki a néppel dolgozik. A VIII. kerüllet bizottsági tagok mindig a néppel dolgoznak s azok a jói mindenkor nyíva állanak a választók előtt, nem ismervé különbséget sem vallásban, sem foglalkozásban, — legyen a polgár csak tisztességes ember. A helyesléssel fogadott beszéd után egy 15 tagú kijelölt-bizottságot választottak. Botjai *Hűvös* József indítványára a bizottság tagjai lettek: *Novák* Sándor, *Tölggyi* Gyula, *Simonovics* Béla, dr. *Gonda* Dezső, *Weinszeisz* Lajos, *Groszmann* Miksa, *Berkes* Imre, dr. *Rosenberg* Sándor, *Brandstädter* Izák, dr. *Hajnisz* Géza, dr. *Havas* Rezső, *Bachát* Dániel, dr. *Barta* Gábor, *Wellisch* Arnold és *Glück* Frigyes.

SZÍNHÁZ, ZENE

Operaház. A nürnbergi mesterdalnokok, Wagner legtekélyesebb műremeke szolgáltatja a legelőkelőbb alkalmat az operai színházaknak, hogy művészi színvonalukról a tanúságot tegyenek. A színház, ahol ez a klasszikus zenei vigjáték művészi előadásra talál, a nyugot-európai műintézetek közösségébe tartozik, megépitvén magamagának jelentősége talapaizát. Annál nagyobb az örömmünk, hogy a nürnbergi mesterdalnokok előadása, ha nem is a maga teljességében, hanem számos elhatároló részletében, már esztendők óta egyik jogosult büszkeségünk. Ney Dávid, ez a mi nagy, szeret művésztünk, aki sok más szerepén kívül mint Hans Sachs is elérte az énekes-színészek azt a legnagyobb sikerét, hogy fantáziánkban a nürnbergi varga-költő alakja egyszerűsmindekorra az ő alakításával azonosul, ennek a szerepnek a révén jutott a két értelemben vett „mesterdalnok” elnevezéshez. Aki nálunk Ney Dávid mellett magára ölti a bőrkötényt, hálával tartozik neki, meg nem is, ahogyan vesztük. A próbálkozó tudniillik legnagyobb hasznára maga előtt látja ragyogó mintául és tanulmányképpen az ő tüköletes alakítását, másrésről azonban éreznie kell, hogy elődjének nagysága minő lélelmetes normál szolgál a közönség ítéletének. Ma este az új Hans Sachs Ney Dávidnak egy óriási babérokörnyűt nyújtott át, amely-

nek szalagján aranybetűkkel ragyogott a következő felírás: A mi mesterdalnokunknak hódoló szeretettel vállak tanítványa Beck Vilmos. Ez a koszorú díszére vállt annak, aki kapta, de annak is, aki adta. Színházban, ahol az egyéni hiúság szinte követelménye a hivatásnak, ritkaság, hogy egy nagy művész, mint Ney Dávid, művészte és ereje tökélyében minden harag és sértődöttség nélkül nézzen, sőt avatott tanácsával támogasson egy fiatal énekest, akit az ő legnagyobb szerepére sarkall a becsóvagy és a kettős szereposztás fontos elve. Így arat Ney Dávid, mint ember, nobilitással sikert a közönség előtt még akkor is, amikor az ő szerepében más énekes lép elibénk. Beck Vilmos, az Operaház jeles hősbaritonistája Hans Sachs szerepében jóval túlhaladta azt a fokozott várakozást, amelylyel fellépése elé tekintettünk. Ezt az óriási szerepet még senkise hódította meg egyszerre, de bizonyos, hogy Beck biztos kézzel rajzolta meg a körvonalakat, amelyeknek keretébe alakítása idővel belenőni fog. Sőt ennél jóval többet nyújtott. Ez a komoly művész, akinek kiváló tehetsége lángoló buzgalommal párosul, valóban oszlopa a műintézetnek és Hans Sachs alakításával újabb erőssége lett a repertoárnak, sőt — bátran mondhatni — disse is. Stilszerűség, biztos muzikálisság, pompás Wagner-szavalat, jellemzésre törekvő ábrázolás érvényesült mai alakításában is, amelyet a közönség lelkes elismeréssel fogadott. A kitűnő művész pályáján a mai est óriási haladást jelent, egy művészte tartalalmában, mint a közönség becsülésében. — Feltétlen dícsérettel kell megemlékeznünk *Bochmisch* Gyuláról, az Operaház jeles tenoristájáról, aki *Walther* von *Stolzing* szerepében dísz adott a mai előadásnak. Pompásan győzte a nehéz fekvésű szerep követelményeit, a verseny-dalt ragyogó orgánommal énekelte, kifogástalan magyar szövegkifejtésért pedig a legnagyobb elismerést érdemli. — Ney Dávid Pogner szerepére árasztotta művészte, egyénisége és ragyogó orgánoma teljes nemességét. — Új volt még *Dalnoki* Viktor, aki az éji őr kicsi szerepében is meg tudta mutatni, hogy gondolkodó és alakító művész, — továbbá *Várdy* Sándor, aki *Kohter* szerepében tünt fel biztos muzikálisságával. — Pogner éva *Kaczor* Margit kissaszonyban új személyesítőre talált. Mindenekelőtt megelégedéssel konstatáljuk, hogy az énekeső ábrázolása teljes illuziót keltett. Valóban naiv leánykék ábrázolt, aki a tudás fájáról csak a stilszerű Wagner-deklamáció gyümölcsét izelte meg. — *Hegedűs* Ferenc Beckmesserje, a kitűnő művészek ez a kabinet-alakítása már régóta büszkeség az együttesnek. — *Gábor* József, a nagy intelligenciájú tenorista Dávidja pedig egyre nyer jellemző erőben és a muzikális rajz biztonságában. Valóban nincs tökéletes szusterinas éneklő jómaga, de bizonyos, hogy alakítása uban van a tökély felé. — A legnagyobb dícséret jár ki *Noseda* Károlynak, a kiváló karigazgatónak, aki — mint ezt a mai előadás is bizonyította — a körust egyik büszkeségévé emelte műintézetünknek. A mesterdalnokok partitúrája előtt *Márkus* Dezső az Operaház kiváló új karnagya ült, aki ragyogó tudásával és művészi egyéniségével esteről-estére új diadalokat arat. A mai est a legnagyobb előadatok rója a dirigensre és örömmel konstatáljuk, hogy ez a minden ízében modern művész vezénylő-pálcájával mestertien rajzolta meg Wagner remekét. Zenekarban szinpadon, rendezésben, mindenütt nyomát látjuk az ő kidomborodó egyéniségének, elragadó temperamentumának és művészi érzékének. Övé a mai szép esztendő legszébb koszorúja. (G.)

Jezsuita. A visszontagságos életű Kisfaludy-Színházba ma ismét bevonultak a színészek. Ezúttal *Serly* Lajos vállalkozott egy törekvő társulat élén arra, hogy megnyissa a közönségnek az óbudai színház rozszant kapuit. Megnyitól *Pey-Ordeix* Segismundo spanyol katolikus pap a *Jezsuita* című darabját választotta az igazgatóság. *Pey-Ordeix* katolikus pap létre markans igazmondással világít be ezzel a darabjával a jezsuiták rejtett műhelyébe. A spanyol klérus ezért elítélte őt a papi funkcióktól és ezt a tiltalmat csak legutóbb vonta vissza, mint *Pey-Ordeix* is visszavonta a darabját. De már ekkor a *Jezsuita* egész Európában megfordult, mindenütt szenzációt keltett. A jezsuita hatalmi eszközök bő inventáriumát, amelyet ez a darab fölöntet, a világhistoria is aláírja, igazságához nem fér szó, innen a *Jezsuita* nagy hatása. A darab főalakja, *Arbur* páter a jezsuiták összefoglaló típusa, aki főlebbvalói parancsának fanatikusan végrehajtásában családok boldogságát dulja föl. Előbb *Villa* uerte *Paquitó*, egy előkelő nemesi család sarját intrikálja be vagyonostul a jezsuitarendbe. aho va *Leonóra*, az ifjútól elszakított szerelmes leány is belép noviciának. Majd a duszgadt *Valladarez* *Joaquin* veti ki a háldját. Hogy célját elérje, összekeríti *Valladarez* *Ramonával*, a rend világi tagjával. Az a terve, hogy ha ennek a viszonynak nyilvános következménye lesz, a családi botrány elismítésének örve alatt meg-

nyerje rendjének Valladarest és óriási vagyonát. Számítása azonban meghiúsul. Ramona megszereti az ifjút és elárulja neki az aknamunkát. Valladarest most azzal fenyegetőzik, hogy a lapokban szelvézeti a dolgot. Ezen a ponton viharos drámai erőre kaphatott volna a darab a jezsuiták és a világiak összeháborúzásával. De Pey Ordeixnek a dráma nem öncél. Epikus szélességgel bogozza a cselekvővéseket, hogy megmutassa, milyen rendszerrel dolgoztak a jezsuiták. Ahelyett, hogy küzdelmet fejlesztenek Arburu és Valladarest között, elvégzi ezt a fonalt és visszatér a páter előbbi áldozataihoz. Paquitót Leonóra előtt és Leonórát Paquitó előtt halottnak mondják a jámbor jezsuiták, mert félnék, hogy ha a szerelmes pár összejön, kilépnék a nagy vagyonnal együtt a rendből. A csel sikerül és így sikerül a szerelmestől belelátni szerzetesi kötelességeik vak teljesítésébe. Találkoznak ugyan még egyszer, de már ekkor főlebbvalóik kiöltök belőlük az egyéni életre való képességet. A jezsuiták az engedelmesség kadávereivé tették őket. Mint látható, a darabból hiányzik a dráma éltelem: az ellentétek harca. Az emberek itt fegyver nélkül adják át magukat a jezsuitáknak. A darab nem egyéb, mint meggyőző igazsággal, a tárgyban való avatósággal és éles pointírozással írt testet kép a jezsuitarend belsőjéből. Az érdekessítő újdonást Serly Lajos társulata eredményes igyekezettel adta elő. Különösen Alpar Irén, Bihari és Fehérvári alakítása érdemel dicsőretet. Híre jött, hogy az előadást tüntetéssel fogják megakasztani, de ez a hír alaptalannak bizonyult. Mindössze annyi történt, hogy a második felvonás után a közönség egy része elnehekelte a Marseillaisét. A megnyitó előadást Czimánia Sándor magasan szárnyaló s a sablonoktól elütő prólogja vezette be, melyet Maróthy Margit szavalt el zajos hatással. (b. v.)

**** A Nemzeti Színház bemutatója.** Szombaton, november 21-ikén lesz a bemutató-előadása a *Nemzeti Színházban* Octav Mirbeau *Les affaires sont les affaires* című 3 felvonásos színművének, amely ez év áprilisában került először színe a *Theatre Francaisban* s ott rendkívüli sikert aratott s azóta már a legnagyobb külföldi színpadokat is diadallal bejárta. A darabot Molnár Ferenc fordította *Az üzlet, üzlet* címmel s a pénteki bemutatót a következő szereposztással adják a *Nemzeti Színházban*:

Isidor Lechat — Gál, De Porcelet marquis — Náday Ferenc, Xavier Lechat — Náday B., Lucien Garraud — Mihályi, Grugga — Horváth, Ringh — Rózahegyi, De la Fontanelle — Molnár, Lechatné — Helvey Laura, Germaine — P. Márkus E., Főkeletés — Gabányi.

**** Vígshírház.** A *Vígshírház* jövő hetét úgy, mint az előző két hetét is, kizárólag a *Csodagyermek* tölti be, amely minden este, jövő vasárnap pedig délután és este is színe kerül. A darab előadásának híre külföldre is eljutott. *Lautenburg* berlini és *Garno* bécsi igazgatók itt ismerték meg *Gavanit* és *Charvay* darabját és a budapesti rendezés szerint fogják színe hozni. A *Csodagyermek* teljes mértékben beváltja a hozzáfűzött várakozásokat és egyfolytában éri meg a huszonötödik telt házat. — Csütörtök délután ifjúsági előadásul *Seigeti József Okos boldondját* ismétlik meg, amelynek bemutatója oly szép sikerrel járt.

**** Magyar Színház.** Strauss József népszerű operettje, a *Tavasz*, amely a *Magyar Színház* idei előszezonjának nagy sikere volt. A *kis kofa* bemutatójára még ötször kerül színe. Holnap vasárnap kétszer is, délután és este, azontul hétfőn kedden és szerdán este. — A *Magyar Színház* igazgatósága az eddigi ifjúsági előadások sikerének hatása alatt elhatározta, hogy hosszabb ciklust rendez érdekes és látványos, különösen az ifjúság számára írott történelmi, tanulságos és vidám tárgyú darabokból. Ezeknek a daraboknak a sorát egy új verses, látványos színmű a *Toldi* nyitja meg. A *Toldit* Mérei Adolf írta.

**** Király-Színház.** A *Király-Színház* műsorát az egész következő héten *Martos* és *Huska* operettje, az *Aranyvirág* tölti be. A jövő hétfő valamennyi napján az első bemutató-előadás szereposztásával kerül színe a darab *Fedák*, *Sári*, *Szamosi Elza*, *Ferenczy Károly*, *Gyöngyi Zsó*, *Vécsey Géza*, *Körmeny János*, *Gabányi László*, *Csók Iván* közreműködésével. Hétfőtől kezdve *Ferenczy* közbeszólló kupléja kapcsán új strófkákat fog énekelni.

**** A Színház.** Ma jelent meg *Falk* Richárd szerkesztésében a *Színház* című művészeti hetilap első száma. Életrevaló, pompás újság ez. Van tere nálunk, mert a programja gazdag és érdekes anyagot ölel fel: a színházat, a színtársulatot, a drámaírást, az izgalmas sikerek izgalmas kohóját. A fényes kiállítás, gyönyörűen illusztrált színházi hetilapban érdekesnél-érdekesebb közlemények vannak. *Rákosi Jenő* levele után *Ignotus* verse következik. Majd *Kéry Klára* *Eszményi operett* címen ír cikket, ezt követi *Loránt Dezso* szatirikus cikke, mely a színészet és politika között keres pár-

hozmatot, *Jászai Mari* interjú, *Mérey Adolf* verse, *Sziklai Kornél* cikke, *Weidinger* bácsi vallomása a sikeréről következik ezután. A *Színház* specialitása a premiere-ek ismertetése a szerzők, szereplők és egyes jelenetek képeivel. Az első számot a *Senki*, az *Aranyvirág*, a *Vándorlegény* és a *Csodagyermek* képei díszítik. *Szomorú Dezso* a párisi, *Kende Géza* a berlini színházokról értekezik. A címlapot *Linek Lajos* festette. A *Színház* egyes számának 20 fillér az ára. Szerkesztősége és kiadóhivatala Baross-utca 59.

**** A Magyar Színház bemutatója.** A *Magyar Színházban* pénteken, e hónap 20-ikán lesz a bemutatója *Stojanovics Jenő* és *Falk Rikárd*: *A kis kofa* című háromfelvonásos nagy operettjének. Az újdonást szereposztása a következők:

Frine — Keleti Juliska; Hipperidesz doktor, ügyvéd — Ráthonyi; Praxitelesz, szobrász — B. Szabó József; Ibisz — Kornai Berta; Teszpisz, szinzigató — Sziklai; Arkón — Fenyeri; Terpszikó — Baitai Emma, Tália — Rác Margit; Szofoklész, Euripidesz, Arisztofanesz, titkos drámaírók: Giroth Károly, Gömöri Jenő, Heltai; Euthiasz — Farkas; Elnok — Irányi.

A *kis kofa* pénteki bemutatójára, amelyen a szerző *Stojanovics Jenő* dirigál, jegy márvasárnaptól kezdve változatlan a színház pénztárájánál és a Bárd testvérek zeneműkereskedésében. Az újdonást nagyszabású előkészületei miatt a csütörtök délutáni ifjúsági előadás e hétről elmarad. Csütörtökön este jubileárius, 125-ik előadása lesz *Lehár* operettjének. A *Arólóstót*nak.

**** Anthes dalestélye.** *Anthes György*, az opera ünnepeit művésze, ki az első filharmóniai hangversenyben, mint dalénekes oly nagy sikert ért el, pénteken, december 4-én a *Royal*-szálló nagytérben önálló dalestélyt rendez. Jegyek *Rózsavölgyi és Társa* zeneműkereskedésében kaphatók.

**** A Senki.** *Balla Miklós*, *Nyárai Antal* és *Barna Izsó* nagy operettje tölti be a jövő egész hét műsorát. A *Vándorlegényt* Eyder népszerű operettjét a jövő héten egyszer, vasárnap délután adják mérsékelt helyárák mellett. *Balla*—*Nyárai*—*Barna* operettjének előadási jogát már a legtöbb vidéki szinzigató is megszerelte s így a *Senki* a Népszínház előadásaival párhuzamosan a főbb vidéki színpadokon is színe kerül. A szereposztás változatlanul az az egész hét során, amelynek a bemutató rendkívüli sikerét köszönhet.

**** Az Országos Színész-Egyesületből.** Hétfőn délelőtt 10 órakor a vidéki szinzigatók tartják gyűlést, amely alkalommal megajánlják a Vidéki Szinzigatók Országos Egyesületét. Ugyancsak hétfőn este az e hó 17-én kezdődő rendkívüli közgyűlésre önzölni színezés ismerkedési estére gyűnekek össze a Hatvani-tele vendéglőben. A közgyűlés 17-én, 18-án s 19-én délelőtt s délután tart.

**** Hangversenyek.** A III-ik filharmóniai hangverseny szerdán, 18-ikán lesz. Az érdeklődés első sorban *Baré Emil*, az opera új versenyestere felé irányul, ki *Csajkovszky* hegedűversenyével mutatkozik be először. Az est két újdonása, *Rékay Kuronyi* tánca és *Massenet* Scènes pittoresques lesz. Bevezető számnak *Schubert* befejezetlen szimfóniáját (H-moll) játszzák.

A *Grünfeld-Bürger* négyes II-ik Mozart-estje *Bérenyi* Aladár zongoraművész közreműködésével, jövő vasárnap lesz. Előadják a D-moll vonós-negyest és d-dur vonós-tűst két brácsással *Jawlusz Béa* közreműködésével. Jegyek kaphatók *Rózsavölgyi és Társánál* (Krisztóf-tér 3.)

A *Hubay-Popper* vonós-negyese, melyen *Ripper Alice* és *May-Münster* Karola operaezenekő működnék közre smelyen a négyes *Nielsen* új vonós-negyest g-mollban először játszza, pénteken, november huszadán lesz.

Vécsey Ferenc, a tízeves hegedűművész, kinek Berlinben, utóbb Hamburgban tümenyes sikere volt, pénteken, 27-én rendezi első hangversenyét a *Vigadó* nagytérben. Az előjegyzés olyan arányt öltött, hogy három nap alatt a fél terem megtelt. A megmaradt jegyek kizárólag a *Harmoniában*, *Váci-utca* 20. sz. a. kaphatók.

Burmester Willy, a szeniális hegedűművész hangversenye kedden, november 17-én este lesz a *Vigadó* nagytérben *Mayer-Mabz* zongoraművész közreműködésével. *Burmester* először játszza *Mendelssohn* hegedűversenyművét és azonkívül *Paganini*, *Csajkovszky*tl. *Brahms*tl. stb. szerzőktől. Jegyek a *Harmonia* hegedű- és zongorakereskedésben kaphatók.

Bonci Alessandro tenorista hétfőn, 23-án tartja második és egyúttal busu dalestélyét. *Bonci* erre a dalestélyre műsorának legkiválóbb da'ait választotta. Jegyek a *Harmoniában* kaphatók.

Schumann-Stein Ernestine dalestélye december 3-án lesz a *Royal*-szálló térben, melyen alkalma lesz a közönségnek a kontinensnek legnagyobb Wagner-énekesnőjét hallani. Jegyek a *Harmoniában* már most kaphatók.

Walle-Hansen Dagmar norvég zongoraművész nő csütörtökön november 28-án rendezi hangversenyét, érdekes és változatos műsorral. Jegyek a *Harmoniában* kaphatók.

Sauer Emil zongoraművész a *Vigadó* kistermében szombaton december 5-én este *Chopin*-esét rendez. Jegyek a *Harmoniában* kaphatók.

Steiner Irén a fiatal zongoraművész, kiről a külföldi lapok elragadtatással írtak, november 30-án a *Royal* térben hangversenyt rendez. Jegyek kizárólag a *Harmoniában* kaphatók.

**** Gyermek-Színház.** Holnap, vasárnap lesz a *Gyermekszínház* megnyitó előadása mely alkalommal az

Aranyhajacska, vagy *Az anya áldása* című bájos tündérréget kerül színe dalokkal és táncokkal. Az előadás íránt nagy az érdeklődés és arra már délelőtt lehet jegyeket váltani. Az előadás 16 ótkor kezdődik.

**** A Zenélő Magyarországi zongora- és hegedűzenemű folyóirat** most megjelent X. évfolyam 23-dik füzeté a következő szép zeneműújdonásokat közli: I. *Lányi Ernő* Rákóczi tárogtós nótáját. II. *Strauss-egyveleg* a világhírű keringő-írály legzebb táncából összeállította *Huber Sándor*. Előfizetési ára egész évre 24 füzetre 12 korona, félévre 12 füzetre 6 korona, negyedévre 3 korona. Előfizetheti a most folyó IV. évfolyadra, valamint az előző évfolyamokra is a *Zenélő Magyarországi Klóker* Ede zeneműkereskedésében Budapest, VII., József-körút 22—24. Ugyanitt bármely más nyomtatásban megjelent zenemű a legolcsóbban kapható.

**** Legújabb zeneművek kaphatók** *Szilágyi Béla* könyv- és zeneműkereskedésében, Budapest, Károly-körút 26. Teljes operák és operettek szövegével, énekekhangra, zongorakísérettel: Gounod, Faust 14.40 K. Bizet, Carmen 10.40 K. Halévy. A zsidó 7.20 K. Meyerbe, Az ariai 10.70 K. Zongorára két kézre, Offenbach, Hoffman meséi 9.60 K. Gounod, Faust 7.20 K. Erkel, Bánk-Bán 6 K. Hunyadi László 10 K. Mascagni, Parasztsécsület 6 K. Wagner, Lohengrin 9.60 K., A mercedarokok 12 K. *Újdonások*. Strauss, A tavasz 6 K. *Eysler*, A vándorlegény 4.80 K. Egyes részek a "Tavasz"-ból: Rosenknoopen, keringő 2.40 K. Tavasz, keringő 2.40 K. Fűty, kuplé 1.80 K. Knickebein, induló 1.80 K. Cake-Walk 1.80 K. Operettek magvar szövegével: A drótostól 6 K. Boc herceg 6 K. Lili 6 K. A baba 6 K. Legkedveltebb keringők, kuplék és dalok. Drótostól keringő 2.40 K. Luna keringő 2.40 K. Boc keringő 2.—. Linka C. Aurora keringő 2.— K. Alelter. Légyott intermezzo 1.80 K. Sloane, Der Adjutant 1.80 K. Lineke. Es war einmal 2.16 K. Zieher, Sei gepriesen du lauschige Nacht 1.80 K. Huber, Az éret lány 1.50 K. A golya dal 3.— K. Dankó Pista, Most van a nap lemenője 1.20 K. Gyöngye violának 1.20 K. 76 dalból álló gyűjteménye 4.— Legújabb 101 magyar népdal cigányos modorban 3. K. Figyelmező ajánlom a tisztelt vöközőnségnek nagy rakományát, *antiqua* zeneművekből is. Könyv- és zeneműjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Senki.

— A Népszínház premierje. —

Budapest, november 14.

Hárman írták a Népszínház ma bemutatott gyönyörű operettjét: *Balla Miklós*, a kitünő poéta, *Nyárai Antal*, a kiváló színész és *Barna Izsó*, a nagy sikereket látott, szerencsés kezű zeneszerző. Közülük kettő, *Nyárai* és *Barna* az előadásnak közvetlen részesei is: egyik a színpadon a darab címszerepében, másik a karmesteri széken. Egyik is, másik is neki-pirosodva előbb az izgatott feladattól, utóbb a rendkívüli sikertől, amely darabjukat az első szótól az utolsó akkorig bő és meleg áramlásban követte.

A *Senki* szövege szerint érdekes, szinte, izgatott, a kiváncsiságot mindvégig nagy színpadi tudatossággal ébrentartó, színes, romantikus, költői történet. Zenéje szerint a legszebb darab, amelyik az utóbbi években magyar operettszínpadon megfordult. Bübajos keringők, románok, gyönyörű zenei búzok, erős drámai tónusok, hatalmasan nekilendülő finálék, biztos hatással épített kórusok adják meg *Barna* muzsikájának nagy és tartós értékét. Hangszerelés dolgában pedig az egész munka egyszerűen ragyog. Szívig menő szép melódiák, pajkos táncdarabok, szellemes, kedves duettek fölnek kinálkoznak rögtönös behelzedeésre. Másutt meg a darab romantikus tartalmához illeszkedő mélyebb akcentusok drámai hatásukban mutatják meg *Barna* zenei invenciójának kiválóságait. És végig a darabon egy gondolat, szerellett, színpadismerttel és mesélő tudással készült történet tisztá, üde levegője. A poéta jóvállából pedig bájos, szép versek, csengő rimbőség. Egyik-másik olyan szép, hogy olvasva is kész öröm. A közönségnek nagy kedve lesz e szép, meleg poémák meghallgatására a vandálság után, amely a verselés terén az operettszínpadokon elhatalmasodott. Hiszen, hogy a kórusokban mit kántálnak, a legtöbb darabban már nem is törődünk vele. Mit esznek például? Ha délre esőkat: — este nyilván fókát a *Senki* verszövegének ellenben minden során meglátszik a poéta hivatottsága és gondja.

Meséje a darabnak, amelyet mi nagy gyönyörűséggel néztünk és amely ma a siker izzó zajában pergett le, a következő: *Zsoros* mári (Nyárai), egy dugzagdó francia ősnemes család gyermeke kalandos váglyaktól üzöten gyermekkorában eltűnik hazunnan, sok hányattatás után beáll matróznak és ebben a sorban baráti kötésre lép egy másik tengerjáróval, a matróz *Vilivel* (Szirmai). A háborgó tenger elsodorja őket, *Zsoros* eltűnik a habokban, *Vilili* pedig menekülve, elveszettnek hitt barátja helyét elfoglalja az öök kistályában. Fény, pompa környezeti, utóbb megszólal a szíve is, beleszeret egy szép, tiszta, cirkuszos lányba, *Lizettbe* (*Kéry Klára*), aki azonban egész lelkével eljegyzett mátkája a szegegy *Zsorosznak*, akitel vándorútján találkozott és

akiról nem maradt más emlékeztető, csak egy provánási dal. Egy csapatségek, ahol az öreg ozimatizáló Zsákk (Ujvári) jubileumát ülik, verődik össze a cirkuszos társaság is, élén Lizettel, odavárják a szerelmes márkát is, de már előbb odahozták éhségtől alátalan a kóbor Zsorzsot, akit azután jóllakatnak, melongetnek, a háladatosság szálait a lelkebe szövén. Egy csöndes pillanatban magafelédten dudolja a provánási dalt, Lizett ráismer és könnyek közt esik az örvendő viszontlátásuk. Szó esik a márkiról, aki a Zsorzs nemesi nevén él, Zsorzs kéri a leányt, kövesse színből a márkát és csak azt kérje, hogy őt, régi szolgáját magával vihesse. A második felvonás a márkai ősi képcsarnokában játszódik. Zsorzs megható imája elhunyt anyja képe előtt. Az álmárki szerelemre ösztökéli Lizettet, az kitér és házasságot követel. A márkai nekihevülve megkéri a leány kezét fényes társaság előtt, ekkor előrohan Zsorzs és leleplezi. Csak egy öreg szolga van, aki ráismer. Ez nem elég. Rendőrség jön és a szegény Zsorzsot gunyhahatá középette dobják ki ősi kastélyából. A harmadik felvonásban Lizett rózsaszín selymes budorban álmából ébred éppen és ágya szélén szerelméről ábrándozik, hogy menthetné meg, mint lehetne az övé? Jön a család márkai itasan és mámorában Lizett kivallatja. Zsorzs és a cirkuszos társaság lesbe áll, a matröz Villit megrohanják, kitusitják és Zsorzs jogai és szerelme birtokában boldogan öleli magához a kis Lizettet.

Míndez persze száraz váza egy színes, szép, megható történetnek, amelyben vidám elemek és drámai, helyenkint mélységesen drámai hatások váltakoznak. A szín mindvégig hangos, eleven és miközben a cselekmény megállás nélkül halad célja felé, a színpad tarkállik az egymást kergető képektől. Ezek sorában is nagyon szép és zajos tapsok ragadta a közönséget a vírágballet, amely táncnak is, tablónak is, muzsikának is felettébb kedves és mozgalmas.

A szereplők élén a kedvesen, nemessen és pótkikusan rajzolt Lizett szerepében meleg ihlettel, gazdag leánysággal, szintiszta hangokkal vitte a darabot a nagy siker felé Kúry Klára kisasszony. Ujra annyi színt, hangulatot, vidámságot, szívet és ötletet vitt a deszkákra, hogy maga a gyönyörűen megkomponált alakítás kész diadala egy énekes darabnak. A szerep ama leányalakok közül való, amelyek e rendkívüli tehetség művészi lelkületéhez legközelebb állanak. És hogy ismét mindeneiket meglepett humorának, lírájának és drámai eszközeinek gazdagságával, — azoknak, akik róla irnak, nehezzé tette, hogy amit mondanak, csak félnyira is új legyen, mint amit szóban, dalban, táncban, játékban és a legszebb poétai hatásoknak a színpadon való szerzetársztásában produkált. Belépőjét (a tapsról szóló dal, a partitúrának valódi gyöngye) olyan bravurral adta elő, hogy nyomban viharos taps harsant meg a félkörben. Ezt követte a provánási dal megindult előadása nyomán a közönség hasonló megindulás, majd újabb viharos taps és ismételt a Szirmaival és Nyáiraival való gyönyörű tereben, háromsoros újrás és a második felvonásbeli gavotból kialakuló remek kékvokban, később a kis márkiról szóló szellemes dalban és végig taps és ünneplés az egész darabon. Az egész alakításban könnyes és mosoly váltakozott, pajkos fiatalosság és szerelmes ellágyulás. Páros jelenése Zsorzsral a képes teremben, színes játéka a család Villivel szemközti, ez utóbbi vallomásának kierzokolása a legszebb és legművészebb produkcióik, amelyek, valaha operett-színpadon láttunk. Sok új babért is fűztek Kúry Klára mindig friss koszorujába, amely ma — talán felesleges is mondani — megint temérdek virággal is filatosodott. Illik végül megemlékezni a kisasszony fényes kosztümjeiről, amelyek stílus és dísz dolgában perlekciók.

A tapsok és kihívások rengeteg sorában a sikerben méltó társ gyanánt kísérte Kúry Klárát Nyárai Antal, aki ma szerző képeiben is, kiváló színésznek is a legelső sorba emelkedett a Népszínház színpadán. Benne a színész bizonyára hálát érez az író iránt, aki egy nehéz, sokfelé ágazó, drámai helyzetekben bővelkedő szerepeel kínáta meg. Nyárai játéka során feladatával együtt nőtt. Kitiünösen beszélt, van sok humora, meglepően gazdag drámaisága és akkora énekudakusa, hogy zúgó tengerre bizott sorsa zenés elzokogásokkal valóssággal megrendítette a közönséget. Barna Izsó is büszke lehet erre a szerzeményére. És a színháznak is úgy kell számolnia e tagjával, mint férfiszínezei sorában a legértékesebbek egyikével. Alakítása természetesen még egyenletesebbé fog válni a premierláz elmúltával. De nem kell, hogy veszítsen a hevületből, amelyely szerepét megkonstruálta.

Játékban, énekekben jellemzettségben kitünő volt Szirmai a kalandor márkai szerepében. Ez a kiválóan lelkiismeretes, korrekt és feladatába elmélyedő művész mindig a legaprólékosabb gondal kidolgozza szere-

pét, amely ma is sok és meleg elismerést szerzett számára. Pompások voltak az epizodisták: Ujvári, Pintér, Szabó Antal, Siposné. Az öreg Horváth egy vén szolga szerepében briliáns és Kápolnai Irén egy márkikisasszony ki szerepében nagyon kedves és kellemes. A kórus és a zenekar Barna Izsó gyönyörű zenéjét minden szépségében kiaknázta, a zeneszerzőnek is, a karmesternek is, a közönségnek is öröme, amely a kitünő darab, a briliáns zene és az egészen kongenális előadás élvezéseért szinte tolaradt zajos és lelkes tetszése nyilvánításában.

A rendezés körül Sall Károly főrendező végzett olyan munkát, amelynek avatottságát a Senki nagy és igaz sikere dicséri a lehangosabban. Az új rokokójelmezek sokaságától és szépségétől tarkállott a szín. A harmadik felvonás selyemdzsúli kabineteje valóssággal meglepő.

Nyilttér.

Forman (Calomethylmenthylter) klinikailag kipróbálva, az orvosok által eszményi néha ellenes szer- nek jelöltet. Könyvi néhánál a Forman-gyapot használandó, adagja 40 fill. Erős néhánál, orvosi rendelethe, a Forman-pasztillák, adagja 75 fill. egy szülő-üvegecséből való felszívás után. — Hatás meglepő, kezdődő bajnál ugyszólván elmaradhatlan. Kapható minden gyógyszerárban.

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN szanatóriuma és vizgyógyintézet

felöltöttek és gyermek számára. Abbaiban, közvetlen a tengorparton, saját szabadrúfóval. Családoknak, a tanulói ifjúságnak és gyermeknek legalkalmasabb nyári üdülőhely. Gyermek-ek 6 éven felül kísérhet nélkül is felvételnek.

Málnási Mária-forrás

Természetes alkalikus és savanyúvíz. A lélegeztörvek és bélhuzam hurutos bántalmainál ugmint: gyomorégésnél páralan hatású. Budapesti vezérkórpviselő: Nátán Márton Dessewffy-utca 41. Telefon: 236. Kapható Lux Málnási Múzeum-körút 7. Telefon 672. és minden gyógyszerárban, droguériában és fűszerkereskedésben. Kútkelőség Brassó.

ANGOL kir. szabadalom. NÉMET kir. szabadalom. M. KIR. SZAB. PICK TESTVÉREK elsőrangú férfiszabó-műterem. Budapest, V. kerület, Dorottya-utca 13. szám. ANGOL RUHABÉLTRENDSEZER Angol és Francia Szövetkülönlegességek. Városi bunták valódi szörmekkel dus választékban szállítottnak.

Különostály havi 30 kor,	A) osztály
1 nyári sacco öltöny	1 negyedévre 90 kor.
1 tavaszi sacco öltöny	1 nyári sacco öltöny
1 ősz vagy Jaquet öltöny	1 tavaszi sacco öltöny
1 Ferenó József öltöny	1 tavaszi
1 felöltő, vagy	1 ősz vagy Jaquet öltöny
1 ujjatlan	1 Fer. József öltöny vagy
1 télikabát	1 frakk öltöny
	1 felöltő vagy
	1 ujjatlan
	1 télikabát
	1 nadrág

BETÖRÉS ellen biztosítson minden gondos ember! Ma már valóban közszükségletet képez a betörés ellen való biztosítás, mindenki számára, aki lakással, üzlettel, raktárral, irodával etc. bir. A legutányosabb díjtételek mellett nyujt biztosítást a Mannheimi Biztosító Társaság VI., Gyár-utca 7. Egyszerű levelezőlapbeli értesítésre vagy telefonhívásra (23—23. sz. kőszűs- gesen áll rendelkezésre a „Mannheimi.”

DELBECK & Co. Reimsi pezsgőbor-gyár főlerakata. Brázy Kálmán-nál, fűszer- és csemegekeresek. Budapest, Múzeum-körút 23.

Osztálysorsjegyek az eredeti áron: Egy egész 12 kor., egy fél 6 kor., egy negyed 3 kor., egy nyolcad 1.50 kor. kaphatók a MERCURBANK-nál Budapest, IV., Váci-utca 37.

Figyelmeztetés.

Tisztelettel figyelmeztetem a n. közönséget, hogy a sűteménykihordókat szolgálatomból mai napon elbocsátottam, mert azt tapasztaltam, hogy azok nevemmel rutul visszaélnék, amennyiben sűteményeim közé silány minőségű sűteményeket kevernek és azokat nevem alatt hozzák forgalomba. Kérem ennél fogva a n. é. közönséget, hogy az esetben, ha ilyen kihordó mégis a nevemmel ellátott papírzsákban sűteménnyel szolgálna, azt mint nem az én készítményemet ne fogadja el.

Glasner Miksa, cs. és kir. udvari szállító Budapest, Király-utca 56. és Lipót-körút 31.

Különlegességek cukrobetegnek részére. Természetes források, iszapfürdők, iszapborogatások, ruhany-masszage, vizgyógyintézet villany-fényfürdők, gőzfürdők és kádfürdők, gyógyvíz uszodák. Olcsó és gondos ellátás. Csuz, körszvény, légy, borbák stb. felől kimerítő prouocentat köld ingylen a Szi-Lukácsfürdő igazgatósága Budán

Iső biztosító-intézet katonai szolgálat esetére. Ö cs. és kir. fensége József főherceg védműksége alatt mint szövetkezet Budapest, Váci-utca 34.

Figyermekok ellátása a védőkezelettség, illetve a nagy koruság idejére. Aggkori, özvegyjáraidek és nyugdíjbiztosítás. — Olcsó díjtételek, szabadelvű feltételek. Jelentékeny nyereségrészesedések, képviselők, utazók és fő-ugnyókok előnyösen alkalmazhattnak. Biztosítási állomány 45 millió korona. Biztosítási alapok 12 millió korona.

Ovja az egészségét! Ezernél több kiváló orvos ajánlja! KRISTÁLY ASVANYVÍZ. Argyezés kívánatra mindenhová díjmentesen küldetük. Vidékre 25 vagy 50 üveges ládák; a fuvardíjat oda és az áras üvegeket vissza fizeti a SZT. LUKACSFÜRDŐ KUTYÁLLALAT BUDÁN.

Nyilatkozat. Azzal a hamis híreszteléssel szemben, hogy 14 év óta fennálló hirdetési irodámmal felhagyni szándékozom, ezennel kijelentem, hogy irodámat úgy, mint eddig változatlanul fenntartom és a legszigorubb tisztesség elvei szerint folytatom. Hirdetési szándékozónak költészetekkel szolgálom. Mély tisztelettel Fischer J. D. hirdetési irodája, IV., Gerleözy-utca 1. Telefon 940.

Bérbeadó 1904. május 1-ére: a Felső-Dunasoron (Pozsonyi-út) a villamos vasuti megálló mellett, egy 850 négyzetülnyi telek, 12 lakással, 4 hothelyiséggel, sok fűszerrel, alkalmas nagyobb műhelynek vagy fuvarozási üzletnek. — Bővebbet: Ebtvés-utca 37., I. emelet ajtó 6. Délután 2—4 óráig.

Gyógyintézet testegyen- szeti sebészet számára. Dr. A. WITTEK, Graz, Merangasse 26. Telefon 594. Gyógykezel hátgerinc és végtagok görbülését, szugorodot és lúdtápat, valamint az izületi lobok minden fajtaját stb. Saját műterem Helsing-téle corsettek és készülökek számára. Prospektus ingyen.

Reggeli 1 pohár rohitschi „tempel forrás”, vizelet-hajtólan, étvágygerjesztő és anyagcsere-elmozdítólag hat. A „Styria-forrás”-nak hasonlő, vagy még erősebb hatása van. Nagybani raktár Magyarorsz. részére: Hoffmann Józsefnél, Budapest, Báthory-utca 8.

MŰVÉSZET

□ A téli tárlat megnyitása. Előkelő ur közönség gyűlt egybe ma délután a városligeti Műcsarnok termeiben, a Képzőművészeti Társulat téli tárlatának megnyitására. A társaságban jelen volt a közélet számos kiemelkedője is, legfőképpen azonban a szép asszonyok és leányok jöttek el a vernisszázásra, szebb-nél-szebb toalettekben.

A társaság sorában ott voltak: Báró Fejérváry Géza, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagya, Zeitlin Miklós közoktatásügyi államtitkár, Várady L. Árpád püspök, Szalay Imre, Szenczei Miklós, Raditsics Jenő és Forster Gyula miniszteri tanácsosok, Beniczky Lajos pestmegyei alispán, Lipicz Elek osztálytanácsos, Nagy Ödön, a kereskedelmi és váltótörvényszék elnöke, Katona Béla helyettes koronagyűrés, Gorovics László orsz. képviselő, Gopcsa László osztálytanácsos, Lechner Ödön, Wagner Géza. A dényárbán uszó termek a szorongásig meglettek már, mikor dr. Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter pontban négy órakor megérkezett hogy a tárlatot megnyissa. A miniszter a Társulat részéről Benkö Kálmán igazgató, Karlovsky Bertalan helyettes igazgató, a festészet szakbizottság elnöke, Zala György, a szabványügyi bizottság elnöke, Telepy Károly és Paár Géza művészek és Ambrósiovicz Dezső titkár fogadták a művésztársulat élén. A miniszter az üdvözlő beszédre rövidesen válaszolt s az élejtés után megemlítette a műtárgyak megtekintését. A képek között Karlovsky Bertalan kalauzolta a minisztert, aki a legcsavalyosabb hangon beszélgetett a kiállított művekkel s több ízben konferál Lipicz tanácsossal a kormány által megvásárlandó képek dolgában. Erután ugyancsak gróf Apponyi Lajos udvarnagya Hausmann Alajos műegyetemi rektorral több képet szemelt ki az új királyi palota számára, melynek tudvaleg a rektor az építője. A szobrok között Zala György vette át a kalauzot. A miniszter majdnem teljes két órát időzött a kiállításon és többször elismerésjelezte ki annak magas művészi színvonalát fölött. Távozásakor lelkesen megdölgözték a művészek.

Mint minden vernisszázás napján, ma is bankettet rendeztek a művészek a Fészekben, ahol ezuttal először jelent meg az új kultuszminiszter, Berzeviczy Albert. A művészek és műbarátok, kik ez alkalomból összegyűltek, lelkes ovációkkal ünnepelték vendégüket. Már az első szónok Zala György elmondotta, hogy mily nagy várakozással tekintenek a magyar képzőművészek Berzeviczy működésére. Berzeviczy hosszabb beszédben válaszolt és ismert elokvenciájával fejtegette a képzőművészet nemzeti jelentőségét és hangsúlyozta azt az örömöt, hogy új állásában tetteikkel bizonyíthatja majd be a művészetért érzett rajongó szeretetét. Közben szót a ma megnyitott tárlatról és kiemelve annak magas színvonalát és gazdagságát, egyúttal elismerését fejezte ki Karlovsky Bertalannak, aki a tárlatot ritka izléssel és avatottsággal rendezte. Végül újra biztosította a megjelenteket, hogy mennyire jól érzé magát a művészek e társaságában, amit, ugymond, önként is elképzelhetnek, de megdölgötik, hogy az utolsó napokban a politikai küzdőtérn mennyi izléstelenéget kellett végigköszönnöm. A miniszter beszédre percekig zúgott a taps és éljen, de azért figyelmese hallgatóságot tudott magának biztosítani Hegedűs Gyula, a Vígyszínház jeles tagja, aki humoros szószabán kérte a minisztert, hogy a magyar színiélet fölügyeletét ragadja ki abból a minisztériumból, ahol a toloncnyektek is intézkés helyezze a saját hatáskörébe a többi művészetek iránt tanusított szeretetteljes támogatással.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ A Kis Lap e héten is bőven megrakódva szép mesével, pompás versekkel, gyönyörű elbeszélésekkel közzétett be kis olvasói hajtékába. Érdekesítők a jelleményei az Abonyi Árpád regényes elbeszélések. Itt még Fázstor József mesét a Szent János bogárról. Roboz Andor csempő-bongó verset. Polgár Géza bemutatja Béla király növénylen jegyzőjének. Anonymusnak szobrárt. Benedek Elek is itt egy érdekes apróságok. Kilitogytatatan a Kis Lap Innenonnán és apróságok a természet világból emi érdekés és tanulságos rovata. A pompás fejlőrd rovat, a Forgy-Bácsi postája, a sok érdekes észlelést rejtő, mind megbeszélhetetlen szelgálatot tess a fellőrd gyermek elméjének. A Kis Lap előzeleni ára negyedévre 2 korona. Ez az összeg a Kis Lap kiadóhivatalába VII. Kerepesi-ut 54. sz. Atheneum emiczendő.

○ Uj idők. A most megnyitő őszitárlatnak egy pár kiválóan szép képet közli az Uj Idők e heti száma, amely a legközlebb elmúlt napoknak is illusztrált krónikása. Bontatja a Királyszínházat, a beismott Orozy-Lázat és a hétének többi megrajzolni való eseményeit. Szővegrésében van novella Herceg Ferencről, kötemény Harsányi Kálmánról, eredeti és idegenből fordított regény, ismeretű cikk a műtárlatról és sok érdekes meg mulatóság apróság a Mindefféle rovatban. Az Uj Idők kiadóhivatala (Andrássy-ut 10.) kívánságra küld ingyen mutatványt.

○ A nemzetiség kérdés. A központi egyetem dr. Marczali Henrik egyetemi tanár, a nemzeti-

ségi kérdérről tartott nagyérdéki előadást a népszerű főiskolai tanfolyam keretében. Kifejtette, hogy a nemzetiség problémájának tudományos tárgyalása kiválóan magyar jelentőségű, mert alig van más művelt nemzet, melyet e kérdés oly közelről érdekelne. A tárgy első tudományos értékű taglalása is magyarnak, báró Eotvos Józsefnek a műve.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Az ügyvédi kamara rágalmazója. Szabó Lajos ügyvéd, volt országgyűlési képviselőnek sok ügyes bajos dolga akadt az ügyvédi kamara választmányával, mint fegyelmi bírósággal, amely egy ízben őt az ügyvédség gyakorlatától is felügyesztette. E felött előkérederésben aztán egy fegyelmi ügyben ellene hozott kamarai határozat ellen a Kuriahoz beadott felelebeszésében sértő szavakkal támadt az ügyvédi kamara választmányára s azt írta, hogy egy csapásra rákenni azt a sok piszkot, amit fegyelmi ügyében a kamara összehajmozott. Hamisnak mondta az 1898. évi május havában tartott végítárgyalások felvett jegyzőkönyvet s azt állította, hogy a választmány szidó tagjai nem felejték, hogy ő egyizben antisemita képviselő volt. Ezért szegték meg vele szemben a törvényt. E sértő és rágalmazó állításokért a budapesti királyi ügyészség pórho fogta Szabó Laost, akit nyilvános rágalmazás vétségéért ma vont felelőségre a büntető törvényszék Pascariu bíró elnöklete alatt. A tárgyaláson jelen volt az ügyvédi kamara ügyésze, Pollák Illés is. Szabó Lajos a tárgyaláson mindenáron azt akarta bizonyítani, hogy őt a kamara választmányja üldözte. Ezzel szemben azonban kiderült, hogy ép a kamara választmányja volt az, amely perújítási kérelmének helyt adott. A bizonyítási eljárás befejezése után Szabó Lajos ünnepélyesen bocsánatot kért Pollák Illés kamarai ügyészől a kamara megrágalmazásáért. Pollák Illés ki is jelentette erre, hogy nem kívánja Szabó Lajos megbüntetését. Ennek dacára azonban dr. Daróczy Elek királyi ügyész fenntartotta vele szemben a vádat s kérte a megbüntetését. A törvényszék nyilvános rágalmazás vétségéért 90 korona pénzbüntetésre ítélte Szabó Lajost.

§§ Hülsen sáfárja. A bomba-téri vásárosarnok építési munkálatait Landherr Gyula építési vállalkozó vezette, aki a kömüves-munkák vezetését Holstein Samu nevű rajzolójára bízta. A munkásokat Landherr Gyula fizette a Holstein Samu és Varga István íspallér által összehűltöt betijegyzék alapján. Az építkezés folyamán rájött Landherr Gyula vállalkozó arra hogy Holstein Samu rajzoló az ő kárára vizsgálásokat követ el. Holstein és Varga István íspallér a helyi jegyzéket akként állították össze, hogy azokba nem létezik, vagy olyan munkások neveit is felvettek, akik az építkezésnél nem dolgoztak, vagy Varga István vállalatánál voltak elfoglaltak. Ezenfelül még a munkaidőt is többre tették, mint amennyi munkát a munkások tényleg teljesítettek. Landherr Gyula meghamisított helyi jegyzékek alapján hetenként 120-140 koronával több pénzt adott át Holsteinnek és Vargának a munkások részére leendő kifizetés végett, mint amennyi ezeknek tényleg járt. Összesen mintegy 5788 koronára teszi Landherr azt az összeget, amelyet Holstein és Varga az ő megtevéstével így módon kicsáltak tőle. De ezenkívül még rájött arra is, hogy a két hülsen sáfár az építkezés színelhelyéről az ő tudta és beleegyezése nélkül épületesanyagokat is elvitettek. Panaszára a törvényszék lopás, csásás és szikkasztás miatt fogta büntvizsgálat alá. Két napon keresztül tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntetőtörvényszék Szepessy bíró elnöklete alatt. A vádlottak tagadták büntösségüket s azt állították, hogy a jelöltetés bösze műve. A tanak vallomása kedvezett a vádlottknak és ennek alapján a törvényszék mindkét vádlottat felmentette. Az ítélet ellen az ügyész fellebbezett.

TÁVIRATOK

Bécs, november 14. A közoktatásügyi miniszter állapotáról ma este kiadott orvosi jelentés semmi jelentékeny változás sem konstátál.

Páris, november 14. A Havas-ügynökségnek jelentik Cap Haitienből: A lakosság Ymeneszt kiáltotta ki elnökövé. Gill a német konzulátusban van.

Páris, november 14. A kamara tegepelőtti ismeretes epizódja folytatásaképpen ma Bernaux és Berthouat képviselők között pisztolypárbaj volt kétszeres golyóváltással. Egyik fél sem sebesült meg.

Újabb összeesküvés a Balkánban.

Berlin, november 14. A Postnak írják Szófiából, hogy a Balkánon újabb összeesküvést fedeztek fel. Belgrádban titkos komiték alakultak a personal unió létesítésére és az összeesküvés kiterjed az egész bolgár hadseregre. Eddig az egyik verző szerint 45, más hír szerint 72 katonatisztet fogtak el. A Post így ír tovább: Bulgáriában sokkal nagyobb a veszedelem, mint eddigelő bármikor. Annyi bizonyos, hogy ha még e télen nem sikerül alaposan rendet csinálni Macedóniában, akkor tavasszal az egész Balkán lángra borul. Ferdinánd fejedelemet eltozkit láb alól s Bulgáriában

éppogy az összeesküvők fognak uralkodni, mint Szerbiában.

A volt szász trónörökösné Angliában.

Genf, november 14. Baringen Lujea, a volt szász trónörökösné, Lachenal ügyvédnek tanácsára anyjával, a toszkánai nagyharcgonnéval és leánykájával hétéfn ranggal elhagyja a Lyon melletti Ronnó-kastélyt és visszatur Párisba, onnan pedig Angliába utazik.

A Humbert-pőr — parlamenti bizottságban.

Páris, november 14. A kamarának azon határozata következtében, hogy a Humbert-pőr iratainak megvizsgálására bizottságot küldenek ki, megbizta az igazságtügyi miniszter az államügyészt, hogy ezen pernek összes akntiterte gyete a a kamara előkbe. A miniszter ezen átiratában kifejezetten hangsúlyozta, hogy az összes iratok, akár élő, akár meghalt emberekre vonatkoznak, valamint fényképeket, fényképlemezeket, amelyeket a különféle házkutatások alkalmával lefoglaltak, valamennyit bocssáék az elnök rendelkezésére. A vizsgáló-bizottság 22 vagy 33 tagból fog állani. A képviselők előbb megállapodnak arra nézve, hogy az egyes pártok erőiköz képest legyenek a bizottságban képviselve. Semhat socialista kijelentette egy lapudósító előtt, hogy az ő pártja különösen azért szavazott a vizsgáló-bizottság kiküldésére, mert teljes világosságot akar Lépine rendőrfelkutatnak a Humbert-osaláddhoz való viszonyáról.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, november 14. (A Budapesti Napló telefon jelentése.) A mai hétdsrdn előadásra került buza: egy szállitányi Vászárhétel 71.5 kg. 6.48 K. és kisebb részletekben 80-84 kg. 7.35 K. Kunhegyesről, 80 kg. 7.50 K. Szentesről, 78 kg. 7.67/5 K. Nagy-szombatból, 770 K. Ga'antháról. Ross: Koverdől 6.45 K., Brűnből 7.87 K. Arpa valamivel jobban volt kínálva, vásárlási kedv azonban alig mutatkozott. Tengeri 5 fillérel olcsóbb; régi árú 6.45-6.65 K., új 6.40-6.65 K. Zab 5 fillér áremelkedéssel tartott, magyar zab minőség szerint 5.60-6.20 K., válogatott 6.65 K. Liszt irányzata szilárd; sötétebb fajtaikat 10-20 rozslisztt 20-80 fillérel drágább, azonban az áremelkedést nem lehetett keresztül vinni. Kórpá irányzata lángha.

Bécs, november 14. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni nagyforgalomban a zrlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 675.25, Magyar hitelrészvény 742.—, Angol-Osztrák bank 277.50 Bécsi bank-egyesület 496.50 Union bank 529.50 Länderbank 423.60 Osztrák-magyar államvassal 667.25, Déli vasút 89.50. Elbavölgyi vasút 421.—, Szekanyag vasut részvény —, Dohányrészvény 363.50, Rimaurányi vasút 470.—, Alpes bányász részvény 393.25 Májnai járadék 100.40, Magyar koronajáradék 98.25, Dorok sörjegyek 146.25 Német birchami márcs 117.23-117.28. Napéonod' 99.07.

Berlin, november 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) A mai forgalomban: 4%-os magyar aranyjárdék —, Magyar koronajárdék 98.50, Osztrák hitelrészvény 212.—, Osztrák-magyar államvassal 143.10, Déli vasút 179.00, Rakanyag vasut 216.50, Elbavölgyi vasut —, Oroz bankjegy késspéz —, Buschtchirai —, Oroz bankjegy —, (Ultimo) Lombard —.

Frankfurt, november 14. (Zárlat.) 4%-os papírjárdék 101.20, 4%-os osztrák aranyjárdék 102.70, 4%-os magyar aranyjárdék 99.80, Osztrák hitelrészvény 212.50, Osztrák-magyar államvassal 143.20, Rakanyag vasut 108.—, Ruschtchirai vasut —, Londoni vssut 204.37, Bécsi bank-egyesület 126.30, Villamos részvény 138.50 3%-os magyar aranykölcsön 89.20, 4%-os ezüstjárdék 101.05, Osztrák koronajárdék 100.70, Magyar koronajárdék 98.50, Osztrák-magyar bank 117.75, Déli vasut részvény 18.—, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltór 85.25, Páris váltór 812.16, Unio bankrészvény —, Alpes bányász részvény 200.—, Az irányzat szilárd.

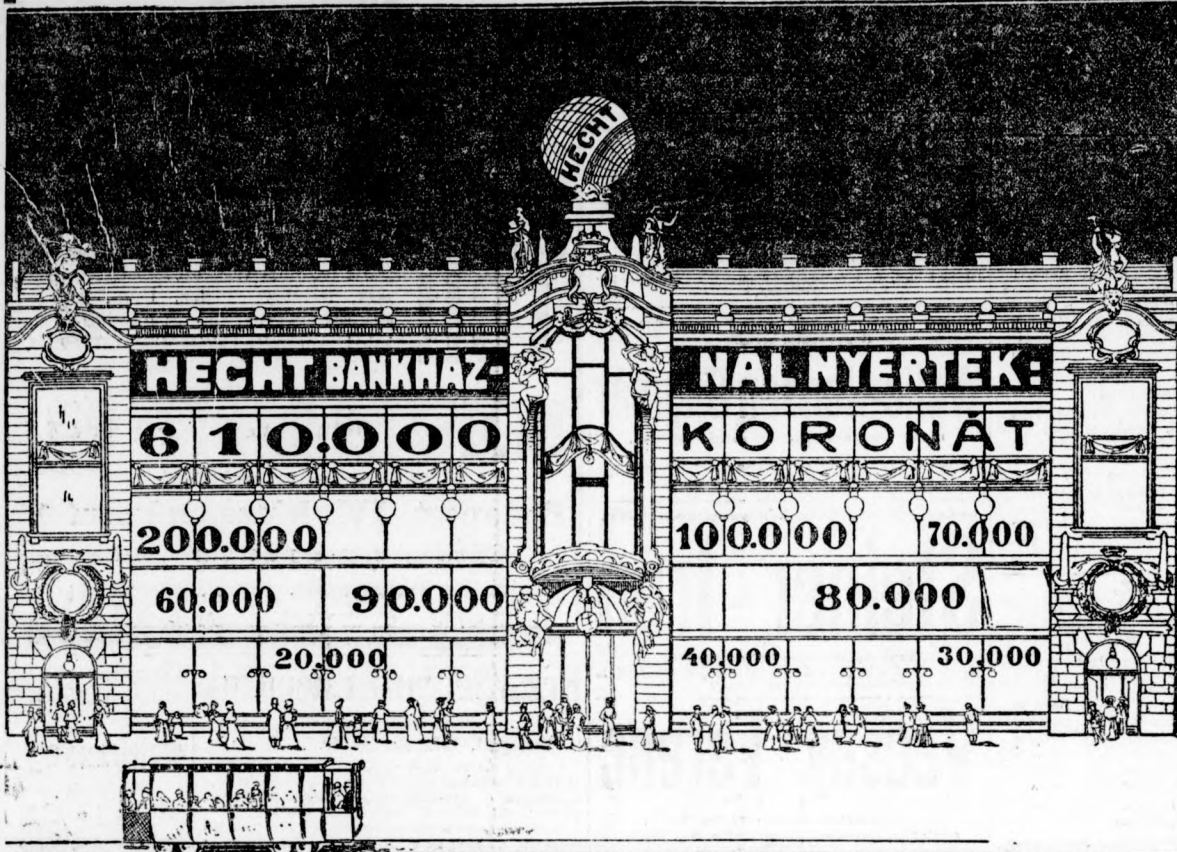
New-York, november 14. (Terményiárak.) (Zárlat.)

Gyapot: New-Yorkban helyben 11.50 (11.50), Nov-re 11.16 (10.18), Február 11.26 (11.82), New-Orleansban helyben 11.— (11.—), — Petroleum: Stand white New-Yorkban 9.90 (9.80), Stand white Philadelphiban 9.25 (9.25), Refined in Cases 12.— (12.—), Orditi Balances at Oil City 1.77 (1.77), — Szar: Western steam 7.45 (7.45), Rohe és Brothers 7.65 (7.65), — Tengeri irányzata állandó, — Decembe 49.5% (49.50), — Májusra —, —, —, — Májusra 47.5% (47.5%), — Buzs irányzata állandó, — Píros ősi helyben 86.1/4 (85.1/4), — Dec-re 85.5% (84.5%), — Májusra —, —, —, — Májusra 82.— (81.5%), — Juliára —, —, —, — Gabona szállitási díja Liverpoolba 1.1/4 (1.1/4), — Kész: fair Rio 7. sz. 6.1/4 (6.1/4), — Nov-re 5.65 (5.45), Február 5.80 (5.70), — Liszt: Spring Wheat clear 3.50 (3.50), Cukor: (3.1/4-3.5/4), On: 25.—-25.12 (25.—-25.12), Riz: 13.—-13.—, (13.—13.60), (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 14. (Terményiárak.) (Zárlat.)

Buzs irányzata állandó, Dec-re 77.1/4 (76.1/4), Májusra —, —, —, —, Tengeri irányzata állandó. Decem-berre 42.1/4 (42.3/4), — Zsir: Januára 6.62 (6.62), Májusra 6.87 (6.75), — Szalonna short clear 7.81 (7.81), — Sertéshus: Januára 10.67 (10.62), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

A szerencse csarnoka ha felépülne, ormára ezt kellene fölírni arany betűkkel: HECHT BANKHÁZ.

Ott nyerték Európa legnagyobb főnyereményét

610.000 koronát.

Ott nyertek két napon belül

200.000, 100.000 és 30.000 koronát.

Huzás november 19. és 20.

HECHT BANKHÁZ BUDAPEST,

Ferencziek-tere 6. és Erzsébet-körut 32.

Sorsjegyárak:

Egész 12 kor. Fél 6 kor. Negyed 3 kor. Nyolcad 1.50 kor.

Halószobák

ebédlőkredencek, dírvánok, előszobák, könyv-kredencek és többféle bútorkelések, kárpizászatok és részle-
szótára. Használt bútorok vé-
telmek
Hunyadi-tér 3. szám
udvarban
Királybár főmeleletés földsz.

Magy. kir. Államvasutak.
Üzlet. Szegeden.
30273/903. sz. I. osztály.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. Államvasutak szegedi üzletvezetőségének 1904. év február hó végeig szállítandó 38400 dró 1.60 m. hosszú lehetőleg száraz III. rangú tölgypálfára és 12 m³ szín én száraz III-rangú tölgypálfára van szüksége, amelyek szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes feltételeket tartalmazó ajánlati felhívás valamennyi államvasuti üzletvezetőségnél megtekinthető s alulírott üzletvezetőségnél díjtalanul megszereshető.

Ajánlattevők kötelesek az ajánlott talpa értékének 5 százalékát mint bánatpénzt készpénzben vagy állami értékre alkalmas értékpapirokban 1903. év nov. hó 27-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség gyűjtőpénztárába letenni.

Az ivenként egy koronás magy. okmánybíróséggel ellátott ajánlati lepecsételve és ezen külsőmel... Ajánlat III. ad rangú talpa és váltópálfák számlása iránt 30273/903. számhoz 10 évi november hó 28-ik napjának déli 12 órájáig a szegedi üzletvezetőség I. általános osztályánál benyújtandó, illetve oda posta útján beküldendő.

Szeged, 1903. okt. hó. Az üzletvezetőség. (Utánnymot nem díjazt.)

18625, 66167 számú

osztályosorsjegyek

kizárólag

Eukács

Vilmos

bankházában

≡ BUDAPEST ≡

V., Fűrdő-utca 10

kaphatók.

Biztos gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemi betegségben szenvednek
mint hüvely- és hólyaghajók, hüvelygyulladások, veseelégtelenségek, eljött menstruációk, szexuális bűntudás, bántalmak (szexuális) az aterosclerosis, aterosclerosis, fellegű ideghajók, korai férfiero elgyengülés, bármily bűntudások, nőknél fehérvérzés, mely bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyítására, szigorúan tudományos és lelkemerosas gyógymóddal fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal
v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírvé és legregibb 30 éves fehérvérzés-terület

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,
Rendelés naponta 10-14 óráig és 7-8 óráig este. Idült hüvely- és hólyagbetegségek vizsgálata vilamos húgyvezeték vizsgálata
Védőkül levelekre kimerítő választ és szakmai tanácsot nyerne, gyógyszeres kezelési módokról és a tartós biztosításra.

Nőknek külön váróterem.

HOLLANDI
életbiztosító részvénytársaság (Algemeens Maatschappij van Levensverzekering in Lijfrente)
BUDAPEST,
VIII., Kerepesi-ut 1,
(A nemzeti színház bérházában.)
Igazgató: **TOLNAY LAJOS,**
Vezérnök: **STIGNITZ IMRE.**

1902. év végeig
250 millió korona
biztosítás köttetett

A társaság mindennemű biztosítást elfogad, melynek alapját az emberi élet képezi, a. m.: életbiztosítást, haláleset és halálcaesre szóló, valamint örögegy nyugdíjbiztosítást, azonnal kezdődő és elhalasztott életbiztosításokat, kifizetésű biztosításokat gyermekok részére stb. Bővebb felvilágosítással szolgál a magyarországi vezérkönyvtárológ Budapestben, valamint a vidéki képviselők.

Referenciákat
a Magyar Államias Hitelbank ad.

A tőke elhalálozás alkalmával fizetendő		A tőke 20 év után vagy ideelőtt elhalálozás alkalmával azonnal fizetendő	
Kor	Kor	Kor	Kor
25	1.80	34	2.30
26	1.84	35	2.38
27	1.88	36	2.46
28	1.93	37	2.54
29	1.98	38	2.63
30	2.03	39	2.72
31	2.09	40	2.82
32	2.16	41	2.94
33	2.23	42	3.04
43	3.16	52	4.66
44	3.30	53	4.88
45	3.44	54	5.12
46	3.59	55	5.37
47	3.73	56	5.64
48	3.91	57	5.93
49	4.08	58	6.24
50	4.26	59	6.57
60	4.46	60	6.97
61	4.66	62	7.42
63	4.86	64	7.92
65	5.06	66	8.46
67	5.26	68	9.04
69	5.46	70	9.66

Férfiak ingyen kapnak
egy legújabb találmányú gyógyszer, melylyel a gyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyv, vel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezreket mentett meg a fiatalok kihágások miatt nemzeti betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerrrel a baj okába gyógyítható és mindenki, a ki fiatalok kihágások miatt nemzeti betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlenül az azon szervekre, melyek erőt szükségének, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Orvok és fiatalok irhatnak a "State Medical Institut"-nak alantú címen, honét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomagot megkapják, hogy mily könnyű lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire nekik diszkrétion mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmaz senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Electrom Building, Fort Wayne, Ind., Amerika és minden levél bérmentesítendő.

HÉTFŐN

folyó hó 16-án és pedig kizárólag csak ezen a napon mesés' olcsó árak mellett

a következő cikkek kerülnek eladásra:

- Schottisch-szövet, 120 centiméter széles, tiszta gyapju, méterje **60** kr. ezelőtti ára 1 frt 40 kr.
- Bársony-flanell, kitünő mosó, méterje **19** kr. ezelőtti ára 34 kr.
- Szürke himalaja-zibelin, 120 centiméter széles, tiszta gyapju, méterje **60** kr.

LESSNER GUSZTÁV

női divatáruházában

BUDAPEST, V., Bécsi-utca 8. sz. alatt.

REPARATOR

Értékesebb óra nagy sikerrel használtatik csak és kizárólag ellen a Krieger-féle Törvényesen védve! Kézzel 129 esetben teljes gyógyulást eredményezett. Nagy úveg ára korona. Kapható a Gyógyszertárakban, Óvadjunk az utazás előtt. Krieger-féle

Legtökéletesebb arc tisztító és szépítő szerek!

Hatásuk csodás.

Védőkor AKÁCIA Krieger-féle AKÁCIA-crème

Törvényesen védve. Óvakodjunk utánzatoktól. E világhírű **AKÁCIA-arc kenőcs** nem ártalmas, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz; minden arcot üdít, frissít és szépít. Igazi urnőknek egyedül kedvelt pipereikkel: **AKÁCIA-crème 2 korona**, **AKÁCIA-pouder 1**, **AKÁCIA-szappan 1**

Vér-szegénység, érvénytelenség, sápkór, idegesség, gyöngylású és egyéb nyomok erősbítésére a legkiválóbb készítmény a **Tokaji China Vashor.** E nagyon kellemes ízű ital kiváló sajátosságai az orv. egészségügyi tanács is mellélatja s ajánlása is méltaitta el. Nagy úveg 6 kor., kis úveg 3,20 kor.

Főraktár: Magyar Korona-gyógyszertár
BUDAPEST, VIII., KÁLVIN-TÉR.
Postai székfűtés utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után naponta.
Kapható gyógyszertárakban, de tessék mindig határozottan Krieger-félet kérni!

A LEGJOBB ÉS LEGELTERJEDTEBB NAPTÁR
AZ
Most jelent meg! **ATHENAEUM** • Most jelent meg!

Nagy Képes Naptára

Ára 2 kor. !! az 1904-ik évre. !! Ára 2 kor.

Negyvenötödik évfolyamát járja ez a bőséges tartalmu, mindenek érdekli, kitünően szerkesztett Nagy Képes Naptár, amelynek minden sora érdekes és szükséges tudnivalót mond.

A pontos, hivatalos adatok nyomán szerkesztett részletes **Tiszti Cimtár-on** kívül tartalmából a következőket emeljük ki: *Bélyegilleték. Csillagászati naptár, jegyzéklapokkal. Nevezetes korszakok és korszámítások. Törvénykezési szünnapok. Országos színek. Az uralkodóház. Az elmúlt év összes eseményei. A közélet halottai. A külföld eseményei. Gazdag tartalmu ismeretterjesztő rész. Szépirodalmi részét a legjobb írók szolgáltatták. A legtöbb közlemény mellé gyönyörű képek illeszkednek.*

Közhasználati részében a kitünően tájékozott *Bpesti Kalauz.* Sorsolási értesítő. Posta- és távirda árszabály. Tudnivalók a postatakarékpénztárról. Bérkocsi szabályrendelet. Külföldi uralkodók jegyzéke. Betűrendes névnapjegyzék. Kivonat a törvénykezési bélyeg- és illeték-szabályokból. Ércpénz-, utmérték- és időösszehasonlító táblázat.

A „Nagy Képes Naptár“ tartós kemény kötésben 2 koronáért megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben és a kiadó

„ATHENAEUM“ IRODALMI ÉS NYOMDAI R-T.
könyvkiadóhivatalában. (Budapest, VII., Kerepesi-út 54. sz.)

KÖZGYÜLÉS.

„Az „Első magyar részv.-serfőződe“ t. cz. részvényesei ezennel tisztelettel meghívataak a f. évi november hó 22-én délelőtti 11 órakor a társaság VIII., Eszterházy-utca 6. sz. saját háza első emeleti irodahelyiségében tartandó

XXXVI. RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE

Tárgyak:

1. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelőbizottság által megvizsgált mérleg előterjesztése, a kifizetendő osztalék megállapítása és a felmentvény megadása.
 2. Három igazgatósági tag választása.
 3. Azon t. cz. részvényesek, kik szavazójogukat gyakorolni akarják, sziveskedjenek részvényeiket, azok szelvényeivel együtt, az alapszabályok 13. §-a értelmében legalább két nappal a közgyűlés előtt, a társaság pénztáránál (VIII., Eszterházy-utca 6. sz. I. em.) térítvény ellenében letenni, hol a felügyelő-bizottság által megvizsgált és helybenhagyott mérleg, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései, nyolc nappal a közgyűlés előtt a részvényes urak rendelkezésére állanak.
- Budapest, 1903. november 3-án.

Az igazgatóság.

Y I Jó és olcsó Y I

1 drb ing-schiffen	84 cm. széles, 30-m. hosszú	8 kor.
2 „ rumburgi	90 „ „ „ „ „ „ „ „	12 „
1 „ szab. vászon	100 „ „ „ „ „ „ „ „	13 „
1 „ Louisiana szövet	90 „ „ „ „ „ „ „ „	13 „

Louisiana szövet

lágy, fehér felülműtű vászon, majdnem lehetetlen erősségű, mindenteljele fenntartó készítéshez legjobban használható. 1 tucait törülköző, fehér, 40-100 cm. nagy 8-10 kor., 1 „ legf. batliszt szebbek 45 cm. nagy 2-40 „, 1 drb. divatos, színes ággyerűk rujtokkal 110-120 2-30 „

Divatos mosható ruha-barcikkok. szőr, grád, ággy- és asztalmenték, csak a legjobb minőségben, nagyon gyorsan szállít!

Leinenfabrik JOSEF KRAUS, Nachold, Böhmen.
Ninták legyen.

Butor

legjobb minőségben, legolcsóbban, részletre és készpénzzel kapható Weinberger Fülöpné, VI. Nagymező-utca 37. szám.

18625, 66167 számú

osztálysorsjegyek kizárólag

Lukács Vilmos bankházában
BUDAPEST
V., Fűrdő-utca 10 kaphatók.

Vasárnap egész nap nyitva!

Seiner és Klinger női felöltők-áruháza

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám (Magyar-utca sarok.)

Mérsékelt szabott árak!

Elegáns kivitelű felöltők costumok, blonsok, pongyolák, gyermek felöltők, szőrmé-árak.

A legnagyobb nyerési esélyeket a m. kir. szab. osztálysorsjáték nyújtja

Huzás már e hó 19. és 20-án.

Az elsőosztályú eredeti sorsjegyek ára: egész a 12.— korona, fél a 6.— korona, negyed a 3.— korona, nyolcad a 1.50 korona.

ÜGYFELEINKNEK azt az **ELŐNYT** nyújtjuk, hogy a **A TÖLÜNK** származó nyerősorsjegyeket nemcsak intézetünk pénztáránál, hanem a **PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK ÖSSZES FIÓKJAINÁL**, valamint a legtöbb **MAGYAR VIDÉKI TAKARÉKPÉNZTÁRNÁL** és számos **KÜLFÖLDI BANKNÁL** esedékesség előtt is jutalék- és költségmentesen beváltjuk.

MEGRENDÉLESEK EREDETI SORSJEGYEKRE KÖZVETLEN HOZZÁNK INTEZENDŐK:

Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság Budapest.

GIZELLA-TÉR 1. SZ. (Haas-palota.) — Távirati cím: „NEMZETI PÉNZVÁLTÓ BUDAPEST.”

AS ATHENAËUM r. t. kiadásában megjelent:

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HÁZASSÁGI PEREKBEN.

Írta: **KNORR LAJOS**
egyed., ny. táblai bíró, stb.

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat úgy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házaspár is használni véhetik.

Ára angol vászonkötésben **2 korona.**

Kapható az **ATHENAËUM** r. társulatnál (Bpest, VII. ker., Kerepesi-út 64.) és minden hazai könyveskereskedésben.

18625, 66167 számú

osztálysorsjegyek
kizárólag

**Lukács
Vilmos**

bankházában

≡ BUDAPEST ≡

V., Fűrdő-utca 10

kaphatók.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak ki lehet tagja? Tagja lehet minden ajánlás nélkül bárki, a ki évente 20 kor. tagsági díjat fizet. Kedvezményei: 1. Kapja kéthavonként a MŰVÉSZET című képes folyóiratot, mely mint művészeti revue vetekedik a külföld legszebb ilyen vállalkozásaival. A mi szépet és újat termelnek a magyar művészek, azt a MŰVÉSZET a legmagasabb színvonalon álló sokszorosításban közli. — 2. A társulat minden kiállítását ingyen látogathatja. — 3. Öt jegyet kap a családtagok számára. — 4. A tagok részére évenként 30,000 kor. értékben műtárgyak sorsoltatnak ki. — A kik az 1904. évre lépnek a társulat tagjai közé, már most díjtalanul látogathatják a tárlatot, mihelyt a tagsági jegyet kiváltják.

Itt kérjük levélni s a rovatokat kitöltve az „Országos Magyar Képzőművészeti Társulathoz” Budapest, Múcsarnok (Városliget) beiktatni.

**TAGBELÉPÉSI
NYILATKOZAT**

Alulírott az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat rendes tagjai sorába lépek s a társulati alapszabályok értelmében kötelezem magamat az 1904. évtől számított legalább három éven át évenként 20 koronát, Budapestben a Társulat pénztárába befizetni. Kikötöm magamnak viszont mindazokat az előnyöket és jogokat, amelyek ugyanazon alapszabályok szerint a Társulat rendes tagjait megilletik.

Hely és kelet

B. N.

Foglalkozás

Név: alírási

Minden szó egyszeri beiktatása... Kereslet.

Szerkesztési telefon-szám: 96-12.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

Apró hirdetések

- Kerespet-ut 25. sz. alatt (Telefon 54-59)... Blocker J. hirdetés... Erőse nővérek...

KERESLET.

Kovácsmenter... Keresek január elejére, ki gazdasági műhelyben...

Kerékszét... Keresek január elejére fűtés megmozgató szerelést...

Fiatal ember... ki a magyar és német gazdasági iskolákban...

Gazdasági segéd... felvételt ki akadémiai v. intézet végzett...

Műtárs... keresek egy gazdaságot, gazdasági iskolát...

Gazdasági... keresetük ki a gazdasági mindent...

Intelligens... ügyvezető, vagy elnök helyettes...

Ügyvédi irodában... déltani alkalmazást keres...

Zalagcédulákat... hárszék, vörösisz, ruhák...

Birtok... megvételre kerestetik... 300 holdas és egy 400-500 holdas...

KALINAT... Polgári... vagy kereskedelmi iskolai...

Érettségire... bármely magántanítást előkészítő...

Csemege még... csakis I. rendű utat ideig...

Meteorok... Előszelést az érzést mit jelent...

Noblesse oblige... Ugyanilyen levelet kaptam...

Egy közpöri... nyugdíjas öregy úri ember...

Grafologia... Gyakorlati grafologusok, kéziratos...

Fontos háztartási cikk.

120 magyar hold birtok... Budapesti 22 kilométer távolságra...

Rövid... májuzdny új songora azonnal eladó...

3 egymásba... nyíló birtokhelyiség cseltek...

Butorok... nagy alkalmi vétele. Bámulatos...

Vendég... VIII. kerület egyik legértékesebb...

Butorvásárlók... figyelembe. Mielőtt butort vásárolna...

Egy gyermek... jelleme jó, tanácsos árca eladó...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Reál, polgári... vagy emelt iskolai tanulók tanítására...

Dame frangaise... diplomás anyan eperouqueus...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

Rézfürgyártó... gyártóknak, két méter harmadik...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Reál, polgári... vagy emelt iskolai tanulók tanítására...

Dame frangaise... diplomás anyan eperouqueus...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

Rézfürgyártó... gyártóknak, két méter harmadik...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Eladó birtok.

120 magyar hold birtok... Budapesti 22 kilométer távolságra...

Rövid... májuzdny új songora azonnal eladó...

3 egymásba... nyíló birtokhelyiség cseltek...

Butorok... nagy alkalmi vétele. Bámulatos...

Vendég... VIII. kerület egyik legértékesebb...

Butorvásárlók... figyelembe. Mielőtt butort vásárolna...

Egy gyermek... jelleme jó, tanácsos árca eladó...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Reál, polgári... vagy emelt iskolai tanulók tanítására...

Dame frangaise... diplomás anyan eperouqueus...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

Rézfürgyártó... gyártóknak, két méter harmadik...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Reál, polgári... vagy emelt iskolai tanulók tanítására...

Dame frangaise... diplomás anyan eperouqueus...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

Rézfürgyártó... gyártóknak, két méter harmadik...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Képzett hajóépész

10 bizonyítványokkal ajánló... Budapesti 22 kilométer távolságra...

Rövid... májuzdny új songora azonnal eladó...

3 egymásba... nyíló birtokhelyiség cseltek...

Butorok... nagy alkalmi vétele. Bámulatos...

Vendég... VIII. kerület egyik legértékesebb...

Butorvásárlók... figyelembe. Mielőtt butort vásárolna...

Egy gyermek... jelleme jó, tanácsos árca eladó...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Reál, polgári... vagy emelt iskolai tanulók tanítására...

Dame frangaise... diplomás anyan eperouqueus...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

Rézfürgyártó... gyártóknak, két méter harmadik...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Reál, polgári... vagy emelt iskolai tanulók tanítására...

Dame frangaise... diplomás anyan eperouqueus...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

Rézfürgyártó... gyártóknak, két méter harmadik...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Mindig éles!

az elkészítéshetlehen! Eredeti H-patkóknak.

Minden utazás elleni védő... H-patkóknak mindenkinek...

Finom fehér... kék székálmányon teljesen teljesen...

Hentesüzlet... a VI. kerület legértékesebb pontján...

Caukott-híntó... 3 órára hátra az angolok...

Tisztelt... házasságok! Tegyünk próbát...

osztályosjegyek kizárólag... 18825, 66167 számú

Lukács Vilmos bankházában... BUDAPEST

V., Fűrdő-utca 10 kaputók.

Haszánt... férfiruhákat legmagyarabb árban...

?? Miért??... szenved számlákon ember szik...

altegy szerkesztés... Erre vonatkozólag ingyenes...

Dr. Reimann-ot, Valken... Dr. Reimann-ot, Valken...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Reál, polgári... vagy emelt iskolai tanulók tanítására...

Dame frangaise... diplomás anyan eperouqueus...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

Rézfürgyártó... gyártóknak, két méter harmadik...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

En Csillag Anna

185 cm. 6 éves hezso... Erőse nővérek...

18825, 66167 számú... osztályosjegyek kizárólag

Lukács Vilmos bankházában... BUDAPEST

V., Fűrdő-utca 10 kaputók.

Haszánt... férfiruhákat legmagyarabb árban...

?? Miért??... szenved számlákon ember szik...

altegy szerkesztés... Erre vonatkozólag ingyenes...

Dr. Reimann-ot, Valken... Dr. Reimann-ot, Valken...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Reál, polgári... vagy emelt iskolai tanulók tanítására...

Dame frangaise... diplomás anyan eperouqueus...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

Rézfürgyártó... gyártóknak, két méter harmadik...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Ház... Erzsébetvárosi Bástyánál-utóban...

Ház... K. ker. Rákóczián a legszebb helyen...

Reál, polgári... vagy emelt iskolai tanulók tanítására...

Dame frangaise... diplomás anyan eperouqueus...

AKT... tanulmányok minden esztendőben...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

Rézfürgyártó... gyártóknak, két méter harmadik...

Hölgyeknek... segíti a tanulókat nyúlók titokzatos...

M E S E

A szegény Péterről.

Hol volt, hol nem volt, még a Zöld tenger is tul, volt egyszer egy szegény ember. Ő volt a világon a legszegényebb, ugy hogy hozzáképest a templom egere valóságos kiskirály volt. Mikor ez a szegény ember már nagyon megöregegedett s érezte, hogy nemsokára meg fog halni, magához hívatta a három fiát és így szólt nekik:

— Fiaim, én most meghalok. Tudjátok, hogy milyen szegény voltam, hát nem hagyhatok nektek semmit. Három somfabot az egész vagyonom, az legyen a tiétek.

Igy szólt a szegény ember és meghalt. A két nagyobbik fiu igen dühös lett erre, mert ők azt hitték, hogy az apjuknak sok kincse, aranya van elásva a kertben s hogy halála után a sok kincs az övéké lesz. Dühükben összetörték a somfabotjukat és lefeküdtek aludni. Csak a legkisebb, a Péter nem zugolódott, hanem mikor szépen eltemette az édesapját, fogta a somfabotot és elindult világgá.

Ment mendegélt árkon-bokron át hét nap és hét éjjel. Egyszerre csak megvilan valami a lába alatt. Fölveszi, hát egy udonat új acélpatkó volt.

No — gondolta — fölveszem, hátha hasznát látom még valaha. Avval tovább ballagott. Amint így ballag, hát találkozik ám egy kopott szőrű girhes-görhes beteg lovaskával. Megsajnálta nagyon a szegény állatot és megszólította:

— Hát téged mi lelt, hogy ilyen siralmasan nézel ki?

— Hej kis öcsém, nagy az én bajom. Én vagyok az acélszág királyának a táltosa, de az uton valahol elvesztettem a бүvös patkómat, s ha a nélkül megyek haza, a gazdám sinter kezére juttat.

— No majd segíték én rajtad.

Azzal elővette tarisznyájából az acélpatkót és fölverte a táltos lábára. Hej milyen csudát látott rögtön. A girhes-görhes gebéből egyszerre gyönyörű paripa lett. Két nagy szárnya nőtt neki és csak úgy tündökölt a szőre.

— Köszönöm, kis öcsém, a jószágodat. Huzz ki a farkamból egy szálát és ha valaha bajba jutnál, csavard a kisuujadra s én rögtön ott termek.

Mikor az utolsó szót kimondta, már el is tűnt. Péter pedig folytatta az utját. Ment, ment, már olyan régen ment, hogy maga sem tudta, mikor indult utnak. Amint így megy, hát egyszerre csak egy nagy tó elé ér. Körülnéz s az egyik bokor felől keserves sirást hall ám.

— Jaj, jaj a gyűrűm! Jaj, jaj a gyűrűm.

Arrafele, megy ahonnan a sirás hallatszik, akkor látja ám, hogy egy szépséges szép tündér sir a tóban.

— Mi bajod, tündér?

— Jaj fiam, egy gonosz madár lekapta az ujjamról a varázsgyűrűmet s az alá a bodzabokor alá ásta. Én nem mehetek utána s szárazföldre, mert akkor kitagad a tündérkirály! Jaj, jaj!

— No ne sirj, majd mindjárt meglesz a gyűrű.

Azzal nekiállt és a somfabottal addig ásott, míg megtalálta a varázsgyűrűt. Hej de megörült neki a szegény tündér!

— A jószágodért ime adok neked valamit. Itt van egy kis üveg. Ebbe három csepp könnyet írtam. Ha ezt a három csepp könnyet az arcodra kened, nincs az a nagy tűz, ami fogna rajtad. Én mást nem adhatok, de tán hasznát veheted valamikor.

Péter megköszönte szépen az ajándékot és tovább ment. Leszakadt lábáról a cipő, testéről a ruha, mikor egy irgalmatlan nagy erdőbe ért. Ebben az erdőben olyan nagy sötétség volt, hogy baltával lehetett volna vágni. De ez még semmi. Hanem milyen sirás, sóhajtozás volt ott. A szegény Péternek ugy megesett a szive, hogy ő is sirva fakadt. Hanem azért csak tovább ment. Harmadnap elért az erdő közepébe. Ott állt egy házikó, amelyik ugy ragyogott belül, mint a nap. Ide bemékk, gondolta Péter. Csak hogy ekkor elébe állott egy fekete ember.

— Ide be ne menj, mert ha nem tudod megtenni amit tőled kérnek, a halál fia vagy!

— Eredj az utamból, bemegek.

Félrelökte a csuf fekete embert és belépett a házba. Akkor csodálkozott ám nagyon. Egy gyönyörűsége szép királylány sirt a kuckóban. Annak a szemétől volt olyan világos a szoba.

— Mi bajod, szép királylány? — kérdi tőle Péter.

— Jaj, szegény legény, ne is kérdezd, mert ha megtudod és nem tudsz rajtam segíteni, a halál fia vagy.

— Én semmitől sem félek és segíték rajtad, csak beszélj.

A királylány erre így szólt:

— Ez a rengeteg nagy erdő, amit itt láttál, az én országom volt. Nem volt ennél boldogabb ország az egész világon. Hanem egyszer beállított hozzám egy csuf fekete varázsló és azt mondta, hogy legyek a felesége, mert különben elvárszoja az országomat. Én azonban nem ijedtem meg tőle és elkergettem. A varázsló pedig a következő perében ilyen fekete erdővé változtatta az országomat. Akik itt künn sírnak, jajgatnak, azok mind az én alattvalóim voltak.

— És hogyan lehetne a bajon segíteni? — kérdezte Péter.

— Jaj, igen nagy sor az. Sok derék levette lelte már emiatt halálát. Miért akarsz te is vesztetted rohanni?

— Csak beszélj, szép királylány, majd meglátod, hogy minden jóra fordul.

— Hát mikor ez a gonosz fekete ember elvárszolt bennünket, levágta az aranyhajatam s egy

fára kötötte, amely ott áll a borotvarét közepén. Ha azt valaki onnan el tudja hozni, akkor félig már megmentett. Csakhogy oda emberia nem mehet, mert az éles borotvák ugy összedarabolják, hogy hire-havma sem marad.

— Hát aztán?

— Ha már valaki meg tudná tenni ezt a nehéz feladatot, akkor le kellene mennie a tüzek országába. A varázsló odavitte le a gyémántöve-met s elrejtette a tüztenger fenekére.

— Jól van — mondotta Péter s elindult, hogy megszerezze az aranyhajatam és a gyémántövet.

Sok évig vándorolt, mikor egy napon elért ám a borotvarét elé. Az egy iszonyu nagy rét volt s éles borotvák nőttek rajta. A közepén egy nagy fa volt, azon lógott a királylány haja. Hej elszomorodott ám a Péter nagyon. Mert erre a rétre emberia rá nem mehetett. Sokáig szomorkodott, míg végre észbe jutott a táltos ajándéka. Hamar a kisuujára csavarta azt a szál szőrt, amit a táltóstól kapott.

Abban a pillanatban ott termett előtte a táltos.

— No csak ülj a hátamra, kis barátom; tudom, hogy mi bajod.

Azzal elrepült Péterrel a rét felett a fához s Péter leakasztotta az aranyhaja. Nagyon megörült, mert most már félig megmentette a királylányt. Most hát elindult a gyémántövért. Még messze járt a tüzországtól, de már olyan meleg volt, hogy majdnem elégett. De ő nem ijedt meg, s tovább ment. Hanem az ország határára nem állta tovább. Lerogyott a nagy melegből. Ott busongott, amikor csak észbe jut ám a tündér ajándéka. Hamar beköni az arcát s abban a pillanatban nem érzett semmi meleget. Vidáman felkelt s folytatta utját. A tüzeberek gyúnyosan nevettek, de ő senkivel nem törődött, hanem ment a tüztenger felé. Mikor odaért, beleugrott, lebukott s felhozta a gyémántövet. Még egy hajaszála sem görbült meg. Ettől ugy megijedtek a tüzeberek, hogy királylányok akarták megtenni, de ő nem fogadta el s elietett a királylányt megmenteni. Egész uton szaladt. Hát mikor odaér, alig hisz a szemének. Egy gyönyörű ország volt a fekete erdő helyén. A királylány meg a lakosság ott várta a határon s rögtön királyukká tették. A szépséges királylány pedig a felesége lett. A gonosz varázsló mérgeben meghalt, ők pedig még most is élnek, ha meg nem haltak.

Imre baci.

KÜLÖNFÉLÉK

Bűnösök sirja.

A sirkert széle mellett,
Hol bőven nő a gomba,
Dudával ellakarva
Néhány rozszant halom.

REGÉNY

Egy férj regénye

Irta: SALVATORE FARINA

(22)

A helyett, hogy gyöngeséggel visszajelne, ahogy ezt egy közönséges kedély bizonyára megette volna, Tizia nem titkolta, hogy ezt a gyöngeséget észrevette, és kimélni akart engem; inceselkedő megjegyzései mindinkább vesztettek élükből és ritkábbak lettek. Nem ez volt, amiért sóvárogtam, mégis hálás voltam iránta és azt mondtam magamban, hogy ennek a kis pajzán toremtésnek, aki ugy belemarkolt szívembe, van szive és hogy nem maradt egyebem hátra, mint hogy megtaláljam oda az utat.

VIII.

Egy fejezet szerelmesek számára.

Hogy következetesen járjak el egész multammal szemben, mindama küzdelmekkel szemben, amelyeket átéltem, szívem megedzése végett, mindama kinokkal szemben, amelyeket végiszennvedtem, hogy kissé jobb legyek önmagamnál és kissé más, mint a magamfajta ifjak, — nem lehettem kétségben az eszközök felől, hogy lánogó érzéseimet kitarjam. Jobban monnáva: csak ügyetlenséget láttam; teljes, feltétlen, észinte valamásra volt szükségem, határozatlanság nélkül. pirulás nélkül; kereken kimondva: „szeretlek“, hirtelen, szemtől-szembe, bombaként odavetve. Nem is gondoltam rá, hogy más lehetőségek is vannak, vagy legalább nem tudtam egyszerűbb, könnyebb megoldást találni.

A kedvező alkalom nem hiányzott szándékomnak; Tizia minden este lement a kertbe és a mama, a papa és én, valamennyien utána. Nap-

lemente előtt a meghűléstől való félelem a kapitányt és mellő életársát bekergette a házba: Tizia és én egyedül maradtunk.

Azon az estén a nap a szokottnál tovább habozott, vajjon átmenjen-e már a földgolyó másik felére és én sötét pillantásokat vettem rá, amelyek egy kevésbé szemérmietlen napot bizonyára elkergettek volna. Tizia keresztül-kasul járta a kertet, lehajolt majd az egyik, majd a másik virágra, ide-oda nézett korának édes gondatlansággal és én követtem őt szeméimel.

Végre eltűnt a nap az égről.

A kapitány emelkedett föl előbb, signora Erilia követte példáját és miután lelkére kötötte a leányának, hogy övakodjék a meghűléstől, felmentek a kőlépcsőkön lakásukra.

A nagy elhatározások és nagy gondolatok hirtelen táadnak. Mialatt a signora ruhájának szegélye eltűnt az ebédő ajtaja mögött, egy nagy eszmém támadt. Az eszme az volt, hogy ez a száraz, igénytelen banális „Szeretlek“, ez a szin-padi és regényyszerelmekből vett kifejezés nem felel meg egészen vonzalmam őszinteségének és egyszerűségének, elhatároztam tehát, hogy ezt a konvencionális Szeretlek kifejezést ezzel helyettesítom: „szivem érted dobog.“

Tizia lehajolt egy virágyagra és háttal fordult felém; én utána mentem. Lépteim zajára ő hátratorodította a fejét; én pedig, kissé zavarba jövén s mert jobbat nem tehettem, elnézegettem egy gyöngyvirág tejszínű harangjait, melyeknek illata töltötte be a levegőt.

Nem tudom, micsoda jelentést tulajdonít a szerelmesek tudomány a gyöngyvirágnak, nekem azt mondták ezek az illatos harangocskák, hogy a szerelmi vallomás nem a legkönnyebb dolog a világon.

Tizia előbb hagyta el virágyát, mint én a gyöngyvirágot és alig hogy eltávolozott tőlem, ujra felébredt bátorságom és az a vágy, hogy közel legyek hozzá. Követtem őt és utólertem seregélyének, egy igen kedves és nagyon kedvelt kis állatnak kalitkájánál. Ezuttal bátorságom nem

mondta föl a szolgálatot; elképzeltem magamban, hogy százszor voltam mellette és beszéltem vele habozás nélkül, hogy szépen-nyalázat, ha most nem tudnék és hozzáléptem.

Ajtkamon égett a „szivem érted dobog“, de ugy hittem, ha most ezt minden bevezetés nélkül odavetem, ahogy szándékomban volt, ő minden válasz helyett kacagásba törne ki. Hogy bátorságom el ne ilanhasson, egyszerűen el akartam zárni minden kijáratot és azt mondtam Tizianak reszkető hangon, hogy beszélnem kell vele. Ő csodálkozás nélkül rám nézett és mosolyogva letelepedett egy kőpadra; ott két ember számára volt hely, emberfeletti megerőtetéssel sikerült melléje ülöm s egy érzém, mintha a sziv tetszészvihara támadt volna bátorságom miatt, hogy ezuttal megmettem azt, amit félesztendeje mindn este megmettettem, anélkül, hogy hősnek tartottam volna magamat.

Amikor ő a szokottnál barátságosabban s odaadóbban maga mellett látott, mintha sejtette volna, hogy mit akarok mondani. És én mégis szóltanul ültem tovább; szótlanságom gyökeret vert és nem tudtam többé legyőzni; sokszor kísértésbe jöttem, hogy megmondjam neki, az est szőrnű szép és a természet elragadó és hogy ma tikkasztó hőség volt — de ellentálltam, mint egy hős.

Helyzetem már kinössá vált; ki kellett belőle vergődnöm. Tizia megelőzött.

— Ez minden, ami mondanivalója van, signor Luciano?

— Minden, — szóltam erőltetett mosolylyal.

— Ez ugyan édes kevés.

— Kevés tényleg, de ha az én közelében vagyok...

— Nos?

Nem tudom, mit szándékoztam mondani, csak azt tudom, hogy ez a „nos?“ oly hangon ejtetett ki, amely torkomra forrasztotta a szót.

(Folytatása következik.)

Kereszt és kő se jelzi,
Ki az, ki lent pihen,
S ki arra tájra téved,
Továbbmogy sebtiben.

Megvetve, elhagyatva
Nyugosznak sorba' ott.
A törvény bűnböcsélt
Rájuk halált szabott.

Megvetve, elhagyatva . . .
Hol hitves és gyerek,
Kiknek szeméből néha
Sírjukra könny perog?

A hitves eltágra,
Hogy az a férje volt,
S a gyermek azt se tudja,
Vaj' hol pihen a holt.

Csak egy-egy vén anyóka
Tipegve jár oda,
S nem rösteli, ha éri
A gúnynak zápora.

Reáborúl a sírra
És könnye megered. ☹
Oh soha ki nem alvó
Anyai szeretet!

Fekeli Fándor.

A boudoir divatja.

Budapest, november 14.

Mint minden esztendőben a ködös ősszel, ez idén is beköszönt az a komor, kellemetlen idő, amikor oly végtelen jól esik mindnyájunknak az otthon kedélyessége. Talán sohasem menekülünk annyi igazán élvezettel egy virágillatos, rózsaszínűpás női boudoirba, mint 1906-ban, csatások novemberi estéiken. És ha odabenn még szívélyes mosoly, szellemes csevegés vár reánk, ennél többet ki tud kívánni? A szívünk felenged, bűvös meleg jár a át, mintha egyszeribe eltűnnek az a sok fagy és jég, mit a világ közéje rakott.

Nagy ünnepélyek és fogadások ilyenkor csak egyes-nincsenek; a társadalmi élet minden emóciója az egyes premierek lábában összpontosul. A nagyvilági hölgyek élvezik a saison-átmenet mintegy zavartalan nyugalmát és a salonnak csak az intim, kis körök vagy egyes jóbarátok számára nyílnak meg. Ilyenkor a pihenő székek kezéből kihull a könyv s míg odakünn az esőverte utcákon vadul szágulid az őszi szél, itt benn szeretőrad az otthonosság édes varázsa.

Ez az igazi ideje annak az intim fogadásnak, mit a franciák — a széles e világon orosz értelemben elcsépeit jour fixnek, az angolok pedig art-bonne-nak neveznek. Azaz, hogy egy bizonyos napon otthon vagyunk. Ezzel nem azt értük, hogy zsurt tartunk, tenger ismeretlen embert megeitelünk sandwich-el és megitatunk teával. Hanem hogy — aminek tulajdonképpen csak a szórakozásokban és munkában gazdag fővárosban van értelme — a hétének azon a bizonyos napján vendégeink biztosan otthon találunk bennünket. S ha így fogjuk fel a szűrt, a halálosan unalmas, nagy estélyek helyett mindig igazán kedélyes, téli estéket szerozhatunk magunknak.

A francia asszonyok művészek e tekintetben, valamint a szellemes csevegésben is. S hogy a milien legkevésbé se üssön el személyüktől, szinte rafinált művészzellett öltöznék ezeken az estéken. Az ilyen öltözéket előszörban a feszletenségnek kell jellemeznie, amivel a háziasszony egyszeribe rábuzza az otthonosság érzetét a vendégeire is. A szép, kacagni szerető ó bájós kis szalonban azonfeül sohasem fog más ruhában megjelenni, mint világosszintűben; ez illik a legjobban a gondtalan vidámság környezetébe.

Páris asszonyai ezt a sok kedves szabályt meggyel megoldják: a stilszerűséggel. Velük született izlésük révén úgy öltöznék, hogy mindegyikük a mult egy-egy nagy asszonyának arcképét tekinthető. Azzal az előszeretettel, amelynél fogva a párisi divat mindig újból feleleveníti a mult szépségeinek ötleteit, itt hol az egészét, hol pedig egyes részleteket vesz mintaképül.

Az egyiknek XVI. Lajos kora a legkedvesebb, a másik Delorme Marionéti rajong. És a legutóbb meggyezik abban, hogy igazi charmemal zsurruba csak empire-formában készíthet. S a lágyan omló, poitikus redőzt csakugyan szinte predestinálva van az elegáns és könnyed feszletenségek kifejezésére.

A legtöbb esetben diskrét kivágással és bő, hasított ujjakkal szabadon hagyják a nyakat és karokat. De bármily diskrét ez a kivágás, mégis azonnal valami bájós intimitást kölcsönöz a ruhának. S úgy hozzáfűlik a pihenésnek ama jellegéhez, amelynél fogva annyi élvezettel temetjük testünket egy selyempuha pongyola esernyi redőjébe.

Az uszálának nagyon hosszának kell lennie, hogy halk selyemsuhogással szubanon el a süppedő szőnyegen. Ez a suhogás ma épp oly nélkülözhetlen

kisérője az elegáns nőnek, mint akár a kalap vagy keztyű.

Az ujjak rafinált művészzel vannak megalkotva. Fent csak egy rövid részben simulnak a karhoz, alul azonban mesés bőségben omlanak alá, többnyire hullámos csipketoimegekben. Igazi csodái a poézisnek, eleganciának és kecsenek s talán még hatásosabbak it, mint ha báli ruhán az óriás termekben szerepelnek. Ott teljesen elvész a közvetlen bájuk, míg kicsiny, intim keretben valóban elragadja a műtörtéket.

Az otthon ruházatának — akinek viszonyai ezt megengedik — megvan a maga külön ékszerdivatja is. Nagy előszeretettel tűznek a párisi asszonyok többsoros igazgyöngyöt a nyakukra és karperec helyett a két karjukra is. A gyöngyörök viselése különben most oly mértéket öltött, hogy éjjel-nappal is meg van engedve a viselésük, azaz a nők egyáltalában le sem tesszik őket.

A hajviselést ilyenkor rendszeren alacsony, de annál több ékszertől tündöklő. Nemde egy kissé idegenszerű, mert sok ékszert eddig csak nagy toilettéhez viseltünk. De amit a francia nők alkalmaznak, megbocsátjuk nekik ezt a rendkívüliséget. A sima teknőhaját helyett ugyanis drágaköves fésűket és hajtüket használnak, amelyek tüzeit szemérmesen beletemetik a bodros haj hullámaiba s így eltűnik minden kihívó fényességük. De mint az egész öltözék megkomponálásánál, itt is nélkülözhetlen a gyakorlat és művészi izlés. Mert egy kicsiséggel könnyen a túlzásba, sőt az izletelenségbe csaphatunk át.

Ez egyáltalában az egész zsurröltözék néve néve is. A magunk izlése révén talán pompásan össze tudjuk állítani, azaz elképzelni, de mikor kivitelre kerül a dolog, azt tapasztaljuk — a legtöbb esetben — hogy egészen mást alkotunk, mint amit elképzeltünk. S ezért a telivér párisi asszony mindig egy előrangú szabónál készítteti a zsurrhaját, talán még inkább, mint az utcai toilettet.

Ennek az elvnek helyességéről könnyen meggyőződhet bárki, aki például *Monstery* és *Kusmik utóainak* műtermébe el látogat. Az ott kiállított pongyolák és zsurruhák teljesen párisi jelleggel készültek. Egyesítik magukban azoknak minden kecsét, művészetét és stilszerűségét. De egy erényvel gazdagultak: minden extravagáns túlzástól mentek és párisi sikkjük mellett egyen és faji izlésünköz teljesen alkalmazkodnak. Ismerve a francia extrémetek, nagy előnye ez a Monastery-toiletteknek.

s. b.

† **Duse mint varónő.** Duse Eleonora, a nagy olasz tragika szimpadi ruhái nem egyszer méltó feltűnést kellettek már. Hogy ezek a toilették miképpen készültek, arról egy angol folyóirat érdekes doigokat mond most el. Duse a szó szoros értelmében „művész az uja hegyéig” írja e lap, mert legújabb tournée-darabjának „Francesco di Rimini”-nek ruháit ő maga varrta, szépséges vonásu s nem kevésbé híres kezeivel, amelyekről Gabriele D'Annunzio a *Giocandá* írta. Duse általában természetesen nem maga készít a tüt és czérnát, hanem rendszeren csupán vezeti a ruháinak készítését. Tény, hogy Olaszországban ahol nem valami kiváló szabója volt Dusenak, sok baja volt a tragikának öltözeteivel, annyira, hogy végül lakásának egy szobáját szabóműhelynek rendeztette be s ott maga adta meg az utasítást a szabóhoz és díszítéshez.

† **Loreley-szobor.** Német lapok arról adnak hírt, hogy *St.-Goarshausenben* társaság alakult, amely célul tűzte ki, hogy a Rajna sokat megénekel szik-lájára Loreley-szobrot emeltesen. Annak idején I. Vilmos német császár, Frigyes Vilmos trónörökös, a bajor király és több tejedelmi személy érdeklődött iránta. Azonban a dolog lassankint elaludt s csak most nemrégiben támadt fel újra. Pro és kontra igen heves toihare indult meg a német lapokban. Sokan kigynylják a tervet, nagyon nevelésgesnek találják. A harc mindkét részről a romantika szent nevében folyik s akik ellenzik a szobor felállítását azt mondják, hogy ezáltal tönkretesznek minden illuziót; az a tervbevitel tizenkét méter magas amazon ott a locsogó, örvénylő habok felett semmiképpen nem kelti majd az emberben azt a hitet, hogy csakugyan a csala szöke tündér ül a Rajna szikláin. Azt mondják, a képzelte ereje könnyebben odateremtí Loreleyt a víz feletti uszó párákból, mintha ez a szobor ott emelkednék.

† **Vasutak sebessége.** Az angol vasutak most megjelent kimutatásában hárminec oly vasut van jelgyezve, melynek sebessége 50 és 161 mértéftől 63 mértéftől terjed óránkint míg Amerikában csak egy van, ahol a vonatok 59 mértéftől sebességgel haladnak. A leggyorsabb vonat Angliában a bristol-

paddingtoni. Amerikában a Lake-Shore vasut, Huszadik század' nevetti vonata ment néha nagyobb sebességgel mint az angol vasutak, amennyiben 138 mértéftől Toledótól Elkhartig 114 perc alatt tett meg és Cleveland és Duna Park között 307 mértéftől 292 perc alatt. Tekintetbe veendő, hogy az amerikai vasutak felszerelése kétszer oly súlyos, mint az angoloké és azonkívül ott a vasutnyal teljesen el van zárva a közutaktól, ennél fogva nyugodtan rohanhat a leggyorsabb vonat is,

KÖZGAZDASÁG

Hetiszemle.

Budapest, november 14.

Gabonaárulat. (Reich J. jelentése a *Budapesti Napló* részére.) Az időjárás a lefolyt hét folyamán nagybórára derült, közönlök azonban borús és ködös volt. A hőmérséklet napközben erőnyen enyhe volt, az éjelek azonban hűvösek. Csapadék szórányosan fordult elő. A mezőgazdasági állapot kedvező. A vizállás alacsony. A külföldön aránylag enyhe és esős idő uralkodott.

A külföldi piacokon majd mindenütt esendes hangulat uralkodik. A forgalom korlátolt és az irányzat csökkenő. Különösen a tengerentuli piacokról jelentettek lanya hangulatot és az árak fokozatosan ca 3 centet vesztettek. Erős hozatalok és gyenge exportúlet, valamint a látható buza-készletek rohanos emelkedése (a Bradstreet's becslése szerint 5,806,000 bushell a mult hét óta) a spekulációt tartós és nagymérvű lebonyolításokra ösztönözte. Csak a hét végével lett az irányzat ismét szilárdabb. Az angol piacokon sem tudott az izlet fellendülni, a hangulat ugyancsak esendes, a nélkül azonban, hogy az árakban jelentékenyebb változás állott volna be. A német piacokon a hangulat kezdetlőtől ártartó maradt, annál inkább, mert hidegebb időjárás, gyengébb kínálat szilárdítólág hatottak és fedezési vételek eszközöltek, később az irányzat azonban határozottan esendesebbre fordult. Franciaországban az amerikai impulzusok voltak be olyással, az árak csökkenés felé halának, e mellett az izlet is korlátolt maradt. A többi kontinentális piacokon is gyenge a forgalom és az árak alig tartottak.

Nálunk az irányzat a legúbb gabonáikban alig változott, csupán rozs örvendett jó keresletnek, ami az árakban is kifejezésre jutott.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenhetük:

Buza a hét elejével még jó vételkedvvel találkozott és a bővebb kínálat gyors átvételre talált. Ez azonban hirtelen megszűnt az izlet esendésre fordult, a forgalom is a legúbbkor korlátok közé jutott, de ezzel egyidejűleg a kínálat is megcsappant, az árak azonban váltoatlanok maradtak. Később a vételkedv ismét javult, de azért mérsékelt maradt, mert a mármok elegendő nyersárúkezetek felett rendelkeznek; finom buzák egyébként állandóan előnyben részesültek és középminőségű áru is változatlanul tartott. A hét végével az izlet esendes irányzatban záru és az összforalmat 150,000 mmászára teszzük.

Rozs továbbra is jó érdeklődéssel találkozott és a kereslet úgy a helyi fogasztás, mint az export részéről állandóan jó maradt. A forgalom így nagyobb mérvet is öltött, mi mellett a mult héthez viszonyítva, ca. 10 fillérel magasabb árakat fizettek. Minőség szerint 6.35—6.45 koronáig jegyzünk készpénzfizetéssel budapesti paritásra, míg helyben 6.52¹/₂ koronáig érhető el három hónapra. Nyíri szórakozásokban kínálat híján nálunk forgalom nem volt.

Árpa (takarmány- és hántolási célokra) jókereslet mellett nagybórára gyárosoknál teljes mulhetli árakon talált elhelyezést mi mellett budapesti paritásra 5.50—5.70 koronáig és Köbányán jómínőségű áruért 6.60—6.85 koronáig fizettek. Árpa állományokon ávenődőleg csakis erőteljes szemű tisztavidéki áruban talál érdeklődést és változatlan mulhetli árakat ért el.

Zab ugyancsak változatlan maradt és a mérsékelt kínálatnak csak ugyanolyan kereslet állott szemben. Finom áru csak szórányosan fordult elő és hiányzik. Minőség szerint az eladott ca. 8000 mm.-ért 5.30—5.60 koronáig fizettek.

Tengeri csak gyengén van forgalomban és esendes irányzatú. Minőség szerint 6.—6.05 koronát fizettek helyben kocsira téve. Uj tengeriben a forgalom csak gyenge, a kínálat ugyan aránylag mérsékelt, de hiányzik a megfelelő kereslet is, mert az eddig észalított áruk tekintve az enyhe időjárás, nagybórá hibás kondícióban érkeztek meg. Az árak így inkább valamivel olcsóbbak lettek és budapesti paritásra novemberi s állitásra 4.85—4.70 koronát, decem-berre 4.4—4.90 koronát fizettek.

Ipar és kereskedelem.

Közlekedési vállalatok bevétele. A *Dunagőzhajózási Társaság* bevétele október 1-től 31-ig 1609,489 korona (— 104,549 korona 1902. októberrel szemben), a hajózás kezdetétől szeptember végéig 11,212,351 korona (— 70,502 korona a 1902. év ugyanezen időszakával szemben), összesen 12,823,840 korona

(- 175.101 korona.) - A Mohács-Pécsi Vasút bevétele október 1-től 31-ig 108 550 korona (+ 4913 korona), január 1-től szeptember 30-ig 896 439 korona (- 269.70 korona az 1902. év ugyanezen időszakával szemben), összesen 1.000.009 korona (- 22.057 korona.)

A mezőhegyesi lőtenyésztés. Az Állatorvostan-halगतó Körének II. szakosztálya 14-ikén dr. Hutya Ferenc főiskolai rektor, a tanársegédi kar és nagy-számú hallgatója jelenlétében tartotta első felolvasó ülést Kemény Éde elnöklété alatt. Bán (Bergyer) Jenő érdeklődéssel kísért kimerítő értekezést tartott a mező-hegyesi lőtenyésztésről.

Borolás. A Magyar Jelzálog-Hitebank 4%-os nyeresémi-kötvényeinek mai L.IV-ik kiadásával alkalmával a következő kötvényeket húzták ki: az 1978 357 2417 706 2383 906 2858 1823 3616 1427 2071 3080 1257 3142 873 2812 3590 2021 1321 2205 3614 31.0 2834 3738 128 2946 3778 3614 sorozatoknak 1-100-ig terjedő számait. A nyeresémnyuzásban: 70 000 koronát nyert 636-22, 3 000 koronát nyert 308-61, 2 000 koronát nyert 26-10 2525-94 és 3-23.

Sertés-konsumvávás. (A székesfővárosi sertés-vásár és közvághid intézése). November 14-én. Főhajtás: Zsírterés, ugyanitt Öreg I. rendű - 350 kilogramm felül - darab, II. rendű 280-350 kilo-gramm - darab, kanló - darab, silány - darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül - darab, közép 220-300 kilogramm - darab, könnyű 220 kilo-gramm - darab, süldő - darab, malac - kilo-gramm - darab. Összesen - darab. Husserés ugyanitt: nehéz 300 kilogramm felül - darab, könnyű 260-300 kilogramm - darab, süldő - darab, malac 40 kilogramm - darab. Összesen - darab. Főhajtás Összege 31 darab, - darab süldő, Előző napi maradvány 373 darab, 34 darab süldő, Összesen 404 darab, 34 darab süldő. Eladott 261 darab sertés, 15 darab süldő. Maradvány 143 darab, 19 darab süldő. A vásár iránzata közepes. Az árak változatlanok. - Következő árak jegyzetelték: Zsír-terés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül - fillérig, II. rendű 280-350 kilogramm - 93 fillérig, selej-tezett - fillérig, silány 88 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 96-99 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm 90-96 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 85-92 fillérig, süldő - fillérig, malac - fillérig. Husserés: Nehéz 300 kilo-gramm felül fillérig, könnyű - kilo-gramm - fillérig, süldő 90-92 fillérig, malac 40 kilogramm - fillérig. Árak minden ig-vonás nélkül, kilogrammonként, életsúlyban.

Bécsi vágómarhavásár. Nov. 14. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marki központi vásár-szarnokban ma megtartott vésztézvási vágómarhavásárra felhajtott 425 darab magyar, 215 darab galiciai, 87 darab bukovinai, 13 darab németországi, összesen 740 darab szarvasmarha.

Jegyzékek: kilogrammonként életsúlyban, magyar hizőkör I. rendű minőségű - fillér, kiv. - fillér, II. minőségű 78 - fillér, kiv. - I., III. minőségű - fillér, galiciai hizőkör I. mi-nőségű - fillér, kivételesen - fillér, II. mi-nőségű - fillér, III. minőségű - fillér; német hizőkör I. minőségű 80-86 f., kivételesen 88 f., II. minőségű 66-78 f., III. minőségű - fillér. Legelő ökr - fillér, paraszt ökr - fillér, levagott ökr - fillér. Bika 66. - 72. - K., tehén 50-60 korona, kivételesen - korona, bivaly - korona. Az árak métermázsánkat, életsúlyban értendőek, fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, november 14.

Mérsékelt kínálat és ugyanolyan kereslet mellett készbuzza esőndes iránzatu volt és a forgalomba került 29.000 mm. változatlan áron kelt el. Rozs szilárdan tartott és 6 K.-ig kötött paritásra; a többi cikkeken nincs változás.

Eladott:

Buza: Tiszavideki: 200 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 400 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 600 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 05 f., sárga, 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 8 K. - f., 500 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 97 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 05 f. 600 mm. 79 k. 7 K. 93 1/2 f. 606 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f.

Fejérmegyei: 505 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 1500 mm. 76 k. 7 K. 65 f.

Festmegyevidéki: 100 mm. 81 k. 7 K. 95 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 250 mm. 79 k. 8 K. - f., 200 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 92 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 250 mm. 78 k. 7 K. 82 1/2 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 75 fillér.

Hartai: 1160 mm. 77 k. 7 K. 77 f.

T.-kanizsai: 4300 mm. 77 k. 7 K. 65 f.

Bácskai: 600 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 700 mm. 78 k. 8 K. 92 1/2 f. Budára, 600 mm. 78 k. 8 K. - f.

Szerémségi: 300 mm. 78 k. 7 K. 62 1/2 f.

Mind három napra.

Rozs: 1000 mm. 6 K. 45 f., 800 mm. 6 K. 40 f., 400 mm. 6 K. 45 f., 100 mm. 6 K. 45 f., 200 mm. 6 K. 40 f., 150 mm. 6 K. 40 f., 200 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 30 f. paritásra.

Arpa: 200 mm. 5 K. 75 f., 460 mm. 6 K. 60 f., 450 mm. 5 K. 60 f., 1000 mm. 5 K. 50 f. paritásra.

Zab: 100 mm. 6 K. 62 1/2 f.

Repec: 100 mm. 11 K. 05 f.

Lóhere: 100 mm. 58 K. 50 f., 150 mm. 58 K. - f., 50 mm. 58 K. - f.

Lucerna: 37 mm. 47 K. 50 f. kevert.

Képzésminták mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár-

és értéktözsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként. - A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként.

Table with columns: Buza, Kilo, K.-tól, K.-ig, Kilo, K.-tól, K.-ig. Rows include Tiszavidek, Fejérmegye, Pestvidék, Bécskai, Mátyási, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafajták, Kilo, K.-tól, K.-ig. Rows include Buza, Arpa, Köles, Zab, Tengeri, Repec.

A határidőszület folyamán a következő kötések körtettek:

- Áprilisi buza 1904. : 7.75-7.76
Áprilisi rozs 1904. : 6.72-6.75
Áprilisi zab 1904. : 0.
Májusi tengeri 1904. : 5.26

Déli órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Áprilisi buza 1904. : 7.75-7.76
Áprilisi rozs 1904. : 6.74-6.75
Áprilisi zab 1904. : 5.52-5.53
Májusi tengeri 1904. : 5.26-5.27

Deután fél 5 órakor zárul:

- Áprilisi buza 1904. : 7.75-7.76
Áprilisi rozs 1904. : 6.73-6.74
Áprilisi zab 1904. : 5.53-5.54
Májusi tengeri 1904. : 5.26-5.27

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsdén a belpolitikai helyzet nyugodtabb megítélésre barátságos hangulat uralkodott és úgy a nemzetközi, mint a helyi értékek emelkedtek, az üzlet folyama alatt azonban heti realizálások következtében az árfoyakomok esőkkentek és gyöngébben zártak. Az irány pedig tartott maradt.

Előzős: Osztrák Hitelrészvény 672.-673.50. Magyar Hitelrészvény 735.-737.-. Államvasuti részvény 666.50-667.25. Rimamurányi vasúti részvény 439.50-470.50. Magyar leszámlító bankrészvény 456.50-457.-. Közuti vaspálya részvény 614.75-615.25. Városi villamos vasút 324.50-327.50 korona. A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Osztrák hitelrészvény 674.75-672.50-673.-. Magyar Hitelbank részvény 738.25-737.-737.50. Osztrák-magyar államvasúti részvény 668.-668.50-669.25. Rimamurányi vasúti részvény 471.50-470.50. Magyar leszámlító bankrészvény 458.50-458.-. Jelzálog bankrészvény 620.-619.-. Közuti Vaspálya részvény 617.-616.-616.50. Városi Villamos Vasút részvény 323.75-327.50. Koronajáradék 98.40 korona.

1/4 órák zárul: Osztrák Hitelrészvény 675.75. Magyar hitelbank részvény 641.75. Leszámlítóbank részvény 453.50. Rimamurányi vasúti részvény 470.50. Osztrák-magyar államvasúti részvény 668.50. Közuti vasút részvény 616.50. Városi villamos vasút részvény 323.50 korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a termény-üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfoyakomokt állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar 56.-62.-korona, vörös aprószemű 48.-52.-korona, vörös erdőlyi -korona, vörös bántági -korona, középszemű 54.-56.-korona, nagysemű 58.-61.-korona. Disznózsír: budapesti 67.50-68.-korona, vidéki -korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki -korona, városi 4 darabos 57.-57.50 korona, 3 darabos 58.-58.50 korona, füstölt -korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.50-19.-korona, 120 darabos -korona, 100 darabos 21.50-22.-korona, 85 darabos 23.-23.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 17.50-18.-korona, 100 darabos 21.-21.50 korona, 85 darabos 22.25-22.50 korona. Szilvái: slávoniai 19.50-19.75 korona, szerbiai 17.50-17.75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A mai előzősde a magyar politikai helyzet kedvezőbb feltevéseinek hatása alatt szilárdabb volt Ez

irányzat a déli tőzsdén is folytatódott, jól azonban ké-sőbb Hitelrészvényekben eszközölt helyi eladásokra általános gyengülés álit be.

Zárulat tartott. Bécs, november 14. (Magyar értéktözsde) 4%-os aranyjáradék 118.55. Liszi és szegedi kölcsön-sorsjegy 158.- Magyar vasúti kölcsön erőtben -.-. Magyar kőszeti állami kövony -.-. Magyar leszámlító-és pénzváltóbank -.-. Rimamurányi vasútrészvény 470.-. Magyar koronajáradék 98.75, 4%-os Magyar földterem. kövony 98.-. Magyar hitelbank részvény 732.-. Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegy -.-. Kassa-oderbergi vasúti részvény 384.50. Magyar keresk. bank 2760. Magyar kukoricar -.-. Bécs, november 14. (Osztrák értéktözsde) 4%-os papírjáradék 100.40, 4%-os osztrák aranyjáradék 120.60, 1860-os sorsjegy 153.75. Osztrák hitelrészvény 472.-. Angol-osztrák bank -.-. Bécsi bankjegyesület 496.-. Osztrák-magyar bank 1630.-. Déli vasút 89.25. Dumagózhajozási részvény 868.-. Dobánvásváltók 353.-. Császári és királyi arany 11.34. Németbankváltók 117.27. 4%-os éstást járadék 100.25-100.75. Osztrák koronajáradék 100.45. 1864-iki sorsjegy 258.-. Osztrák hitelintézet részvény 673.-. Unionbank 529.-. Osztrák Länderbank 422.-. Osztrák-magyar államvasút 608.25. Elhavályi vasút 420.-. Alpezi bányarészvény 392.-. 20 frank arany 19.06. Londoni váltóár 239.60 Bécsi Tramway Lít B. -.-. Bécsi Tramway Lít A. -.-. Lapót kohó -.-. Az irányzat szilárdult.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, november 14. (Lőzsde tudósítása.) Nyugoti tőzsdékről érkezett jelentések megnyitástör jó hatással voltak. Leginkább emelkedtek montán-értékek, részben egy nagy bankház vásárlásaira, mely a rínai iparral szoros viszonyban áll. Hitelrészvények Bécsre emelkedtek. Fondok nyugodtak. Török értékek vonzó, forgalom csekély. Hátolási részvények változatlanok. Később bankok, montán-értékek még jobban emelkedtek. A tőzsdén második hely kezdetén montán-értékek esnek. Minden egyéb változatlan. Magánleszámlitási kamatláb 31/2%.

Berlin, november 14. (Zárulat) 4%-os papírjáradék -.-. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.80. Elhavályi vasút -.-. Magyar koronajáradék 98.50. Osztrák-magyar államvasút -.-. Kassa-oderbergi vasút -.-. Bécsi váltóár 89.25. Magyar vasúti beruházási kölcsön -.-. Alpezi bányarészvény -.-. Disconto-Commandit 195.50. Általános vállamosági Edison 218.-. Geisenkircheim 207.80. Laura-kohó 238.25. 4%-os éstástjáradék 100.60. 4%-os magyar arany járadék 99.90. Osztrák hitelrészvény 211.-. Déli vasút 17.90. Károlyi-Lajos vasút -.-. Orosz bankjegy 216.30. 4%-os új orosz kölcsön -.-. Török dobányrészvény -.-. Olasz járadék 103.80. Magyar hitelbank -.-. Dynamit Trust 153.90. Harpeni 201.75. Az irányzat szilárd.

Párizs, november 14. (Zárulat) Osztrák-magyar államvasút -.-. Új török konzol 88.17. Egyiptomi járadék 106.40. Osztrák Länderbank -.-. Bécsi bankrészvény 1126. 3%-os francia járadék 9822.-. 4% spanyol járadék 9045. 3% új törleszthető járadék -.-. Crédit foncier de France 702.-. Alpezi bányarészvény -.-. 4% 1890. román kölcsön -.-. Görög kölcsön 211.-. Váltó Olaszországra 1/8 pari. Váltó Amsterdamra 206.82. Váltó Brüsszelre 1/2 % 2/2. De Beers 5/8 - Chartered 56.75. 5% bolgár kölcsönre 421.50. Magyar aranyjáradék -.-. Déli vasút 93.-. Váltó Londonra 251.75. Osztrák aranyjáradék 101.90. Török sorsjegy 144.-. Meridional vasút -.-. 4% olasz járadék 103.90. Ottománbank 590 - 31/2%-os francia járadék -.-. Osztrák földhitelintézet 1305. Déli vasúti elsőbbségi kötvény 327.50. 4%-os 1896. román kölcsön 88.20. Dobánvásváltók 376.-. Váltó Bécsre 104.-. Váltó német piacokra 121.84. Rix 12.19. East Rand 176.-. Randfontein 63.25. Magyar Jelzálogbank 554.-. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, november 14. (Zárulat) 4%-os éstástjáradék 101.-. 1860. sorsjegy 156.-. Déli vasút 17.70. 4%-os Osztrák aranyjáradék 102.50. Osztrák hitelrészvény 212.25. Osztrák-magyar államvasút 142.90. Olasz járadék 103.40. 4%-os magyar aranyjáradék 100.30. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 14. A sertésüzlet iránzata: változatlan. Arpa: sertés: (L.A) Magyar elsőbbségi o.n.d. Öreg nehéz paritás: 400 kilogramm felül sulyban 108-110 fillérig. Öreg közép (paronként 300-340 kilogramm terjedő sulyban) - fillérig. Fialat nehéz (paronként 320 kilogramm felül sulyban) 115-116 fillérig. Fialat közép (paronként 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 115-116 fillérig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő sulyban) - fillérig. - II. Magyar szedeti: Nehéz (paronként 280 kilogramm felül sulyban) - fillérig. Közép (paronként 240-260 kilogramm sulyban) - fillérig. Könnyű (paronként 240 kilogramm terjedő sulyban) - fillérig. - III. Romániai: Nehéz (paronként 320 kilogramm felül sulyban) - fillérig. Közép (paronként 280-320 kilogramm terjedő sulyban) - fillérig. Könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő sulyban) - fillérig. - IV. Romániai eredeti (Stachli): Nehéz (paronként 240 kilogramm terjedő sulyban) - fillérig. Könnyű (paronként 240 kilogramm terjedő sulyban) - fillérig. - V. Szerbiai: Nehéz (paronként 260 kilogramm felül sulyban) 116 - 117 fillérig. Közép (paronként 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 115 - 116 fillérig. Könnyű (paronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 113 - 114 fillérig.

Sertés-észám 1903. november 12. napján volt készlet 31.689 darab. - 1903. november 13. napján felhajtott 136 darab. - 1903. november 13. napján elszállított 674 darab, 1903. november hó 14. napjára maradt készletben 31.451 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

November 14.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Marovits Péter komáromi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgazdornak a komáromi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez, - a löcsei pénzügyigazgatóság Csabai Gyula batonyai díjtalan adóhivatali gyűjteményes a szepesfalvi adóhivatalhoz díjas gyűjteményes névezte ki.

Kivétel. Az igazságügyminiszter dr. Frölch Gyula szászsebesi járásbíróját ajgejzött a szászsebesi járásbíróval mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyettesül rendelte ki.

alkalmával Ruszka László II-od osztrávi ipari segédfelügyelőt, saját kérelmére, Budapestról Szegedre. Igazságügyminiszter Jakabffy Pál fehértompoi ügyészt a tomesvári ügyészhez helyezte át.

Napirend.

Napirend. Vasárnap, november 15. — Római katolikus: Lipót — Protestáns: Lipót. — Görög-ország: (november 2.) Acind. — Zaid: Marcheschwan 25. — Nap két: 6 óra 50 percek. — Nyugszik: 4 óra 37 percek. — Hold két: 2 óra 13 percek éjjel. — Nyugszik: 2 óra 20 percek délután. **A miniszterek nem fogadnak.** **As Országos háztartásügyi bizottság 11 órától 1-ig.** **A Múcsornok téli tárlata nyitva 9 órától 1-ig 1 korona belépődji mellett, 1-4-ig 40 fillér belépődji mellett.** **Nemzeti Múzeum.** Alat- és ásványtar. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. **Országos lektör az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig.** **Természettudományi gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körút 4. sz.)** nyitva délelőtt 8—12-ig. **Mézőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.)** d. e. 9-10 1 óráig. **A földtani intézet múzeuma a Stefánia-úton nyitva délelőtt 10 órától 1-ig.** Belépődji nincs. **Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig.** **Akadémiái könyvtár zárva.** **Múzeumkönyvtár zárva.** **A fővárosi könyvtár (Károly-körút 28.)** mindennap nyitva van, kőznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünneppanokon 9—12-ig. **As equinomiás ásatások és múzeum.** Megtekinthetők egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Andrei-ut. Helyjéretűk vasut a Fálly-térről. **Menőgyári helyiségei a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.** **Állatkert a Városligetben nyitva egész nap.** Belépődji 60 fillér. **Magyar Kereskedelmi Múzeum.** Igazgatóság; kereskedelmi szakosztályára, tudakozó-osztálya és keleti miniatúra V. kerület Vácz-körút 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Ha-zai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a hazai ipari kiállítás (melyben az üz-levélezetőség áruállítását is szemlélhetjük) a városi gépi mu-zeumokban (vasár- és ünneppanokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután fél 6 óráig. A kiállítás kirendeltségét központi üzletvezető-éje (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Vácz-körút 22. szám alatt.

UTMUTATO.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkötve Részvénytársaság. Betézetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnöke: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. Központ: VI., Andrássy-1., 5. Magy. kir. szab. osztályt sorsjáték főeljárás helye IV., Ferenciek-tere 4. Kez-zalogdíjleletek: IV. Károly-körút 18.; IV. Ferenciek-tere 4i Irányi-utca sarak; VII., Király-utca 57.; VIII., Jozs.-f.-körú. 2.; U-út-ut 6. sz.

Első Leány kiházasítási Egylet m. sz. gyermek- és életbiztosító Intézet Budapest, VI. ker., Teréz-körút 40—42. Alapították 1863. Legelőnyösebb díjazá-latok gyermek- és mindenemű életbiztosításokra, havi be-fizetések mellett is. Tartalékok: 10,000,000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány: 48,000,000 korona.

Időjelzés.

— **As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.** — Budapest, november 14. Hazánkban az idő túlyomán borús és ködös. Csapa-dék főleg Nyugaton és a keleti határmezékben esett. A hő-mérséklet általában emelkedett.

Északnyugaton jelentékenyen süllyedt a levegőnyomás, Közép- és Dél-Európában pedig, hol aránylag magas, egyen-letes eloszlás. Európa időjárásának jellege lényegében nem változott. **Kiállítás:** Lényegtelen változással túlyomán borult vagy ködös idő várható, elvéve csapadékkal.

Vizállás.

Jan	Nov.	Nov.	Nov.
Duna	14. 12.	14. 12.	14. 12.
Schärding	1.08 0.40	Tisza	M.-Seiget 0.90 0.68
Pánsan	2.10 1.70		Teksház 0.90 0.12
Linz	0.85 0.91		V-Namény 0.90 1.66
Bécs	0.70 0.61		Tokaj 0.70 0.70
Pozsony	1.18 1.18		Tisza-Füred 0.50 0.80
Komárom	1.03 1.18		Stolnok 1.10 1.10
Budapest	1.27 1.29		Csongrád 1.66 1.68
Paks	0.73 0.82		Szeged 0.40 0.96
Nóhád	1.70 1.25		Türk-Bocsa 0.45 0.45
Gombos	2.10 2.72		Tisza 1.40 1.68
Ujvárt	1.89 2.44		Óndova Bánya 0.30 1.80
Páncsova	0.69 1.10		Topolya Hód 0.80 0.80
Orrova	1.18 1.18		Bodrog Zsolt 0.47 0.87
Magyarfalva	1.18 0.90		Enyéd 1.41 1.41
Zselna	0.38 0.8		Hornád H.-Németi 0.01 0.01
Trencsén	0.60 0.60		Berejtő Margita 0.30 0.30
Szered	0.80 0.74		Topolya Hód 0.40 0.80
St.-Gothárd	0.16 0.16		Ceusa 0.10 0.08
Sárvár	0.13 0.18		N.-Várad 0.22 0.52
Győr	1.07 1.09		Béklyos 0.60 0.60
Orrova	1.16 1.16		Tenke 0.17 0.27
Zákány	0.14 0.18		Gurahonó 0.20 0.20
Barcs	1.00 0.80		Borosjenő 0.10 0.20
Ménfőcsanak	1.72 1.19		Béklyos 0.28 0.28
Ménfőcsanak	0.70 0.70		Gyoma 0.40 0.40
Zágráb	0.10 0.48		Gy.-Fehérvár 0.20 0.20
Szilcsok	0.20 0.28		Hrányica 0.02 0.02
Mitrovica	1.10 1.22		Soborján 0.10 0.10
Dés	0.44 0.44		Arad 0.10 0.10
Szatmár	0.04 0.05		Makó 0.60 0.60
N.-Majány	0.33 0.1		K.-Kortály 0.30 0.80
Latorca	0.19 0.20		Egyet 0.14 0.14
Laborca	0.50 0.50		Temesvár 0.41 0.41
Ung	0.04 0.06		Beckerek 1.00 0.60

A világhírű Schöberl-ágy.
Magyar szabadság 30H. szám.

Ejjelel ágy. Nappal i szék.
Mindem háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy közmozdulattal a legkényelmesebb ruga-nyos matracságyra változtatható át a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is. emelhető minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetetlen. 26 év óta sok ezer van használatban. mert a jó fe-kvés a tudó szabad lélekzést előmozdítja. A Schöberl-ágy ára a kivétel szarint 28, 36 ft és fel-jebb. Szétküldés a világ minden részébe Schöberl Róbert udvari szállító, cs. és kir. szab. gyár által Budapestben, Haris-bazár. Árjegyzék kívánatra. Övjük a t. e. közönséget Schöberl-ágyunk éretetlen utanzóitól.

Leitersdorfer D. és fia
csász. és kir. udvari szállítóék, férőszabók.

Budapest, Koronaherceg-utca 6. sz.
Kész férfiruhák
Elegáns kivitel
Jutányos árak.

Alapítottatt 1864-ben.
Külön osztály méret utáni rendeléseknek, angol és skót szövet-különlegességek.
Elismert művészies szabás
Nagy szövet raktár.
Méterenkinti eladás.

Gaedicke szerencseje mesé!

Ha az osztályonjütekekben eddig még nem volt szerencseje, kísértés azt meg egyezzen a "Gaedicke-nél" mert eddigelő ö-ente ala legnagyobb eredményt és behívomvihatólag a legtöbb nyereményt juttat ki. Az I. osztály húrúsiha mely már november 19. és 20. tartatik meg ajánl.

Egyes fel meggyed nyitva 12 6 3

Gaedicke A. bankháza
Budapest,
Kossuth Lajos-utca 11.
fiókja: Erőélet-körút 14.

A TELJES NAPI ÁRAT
kapja meg nálam sorsjegyzéset és UGYANAZON SORSJEGYEKET visszavehető kényelmes havi törlesztés ellenében.
ELZÁLOGOSÍTOTT sorsjegyeket kívánték és a fenti mód szarint előlő felősséget kánczban kifizetom.
Kérem a sorsjegyek vagy zálogjegy beküldését bankház Budapest, Erzsébet-körút 2.

PLEISSIG SÁNDOR

„The Gresham“
életbiztosító-társaság Londonban
Magyarországi fiók:
Budapest, V., Ferenc József-tér 5-9 a társaság saját palotájában.
A társaság vagyona 1902. decem-ber 31-én 100,198,883.596.88
Évi bevétel biztosítások és kamat-ból 1902. évi december 31-én 31,489,038.74
Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszavé-száások stb. után a társaság fennállás óta (1849) 448,478,190.91
Az 1902. évben a társaság 4748 kötvényt állított ki 43,059,629.20 összeg értékeben. — Prospektusokkal és díjtábla-zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a keleti fiókja Budapestben, vala-mint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb váro-sában.

Titkos betegségek szakorvosa
gyanánt, gyura, alapos és kényelmes módon biztos gyó-gyulást chejtő szenvedőknek, 20 éves kórúati és magán-gyakorlati tapasztalatainak fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.
egyetem. orvosudor
egyégti férőknél és nőknél foglalkozásai eavar nélkül mindennemű bármily régi kelőt

Nemi betegségeket
ugymint húgyvesőlyást, hólyag- és vizeleti bajokat, bujakóros sebeket, syphilist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb borbetegeket és szépséghibákat, továbbá

Nemi gyengeségek állapotokat (impotencia) meglegő biztos eredményre gyorsan a legújabb módon

Rendelő-intézet Bpest, VII. Károly-körút 5. (Deb-utca sarkán.)
I. em., bejárta a lépcsőházból
Rendel: Naponta délelőtli 10—4 és est. 6—8 óráig
Külön váróterem. Méréselti tisztelődj. Levé-lékre kimerítendő válaszok. Kívánatra egy-egy-szerűi is gondoskodik.

XXIII-ik cs. kir. államsorsjáték.
Ezen Austrában egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 19,352 nyereményt tartalmaz készpénzben 512,880 korona összegértéket.
A főnyeremény 200.000 koronára rug.
A nyeremények kifizetéséért a csász. kir. lottóüvedék közöskedik.
A húzás visszavonhatatlanul 1903. évi december 17-én fog megtartatni.
Egy sorsjegyre ára 4 korona.
A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjáték osztályánál, III. ker., Vorderer Zallmattstrasse 7. sz. a. továbbá a lottóüjtőkökben, dohányüzemekben, add. posta-tá-lyára- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvételé-ről ingyen adának ki.
A sorsjegyek portmentesen küldetnek szét.
A csász. kir. lottóüvedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Stollwerck Testvérek
Csász. és kir. udvari szállítóék.
G y a r a k:
Köln, Pozsony, Berlin, London, New-York.
Csokoládé és Cacao
Elismert legkitünőbb honi gyártmány.
Mindenütt kapható.

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 15-én.
Déltűn 1/3 órák méréseket helyarákkal:
Blaha Luiza asszony vendégfelépítéssel.

A falu rossza.

100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínmű dalokkal, 3 felv. Irta Tóth Ede. Zenéjét összeállította Erkel Gyula.

Feloldó Gáspár Horváth Finom Rózsi Blaha L.
Lajos Szirmai Csapó Szilágyi
Boriska Kárpócai Csapóné Izsóné
Bátki Teresi Batizfalvy Kántortanító Ujvári
Göndör Kiss Gonosz Pista Szabó

Este:

Senki.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írták: Balla Miklós és Nyárai Antal. Zenéje Barna Izsától.

Személyek:

Georges Nyárai Marietta Sógár
Gostran Kiss M. Fréoux Irsai
Louise Kocsányi Liget Kúry
Sophie Kárpócai Willi Szirmai
Hercules Szabó Jack Monton Ujvári K.
Cornichon Szabó Pommier Éva Sipossné

Kezdetű 7/8 órák.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 15-én.
Déltűn 3 órák méréseket helyarákkal.

Tavaszi.

Nagy operett 3 felvonásban. Duvall és James után írta Lindau és Wilhelm. Fordította Mérei Adolf. Zenéjét szerzerette Strauss József.

Személyek:

Beapó Gusztáv Szabó Szalóki báró Gömöri
Margit Keleti A báróné Kornai
Hollós Tollagi Gál Feri Ráthonyi
Cecília Fenyvessi Anna Szentgyörgyi
Ernő Farkas Mayer Gyöth
Berta Szabó E. Náci, pinóer Sziklai

Este:

Ugyanaz.

Kezdetű 7/8 órák.

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 15-én.
Déltűn 3 órák méréseket helyarákkal:

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc. Zenéjét szerzerette Huszka Jenő.

Személyek:

Potyovlev Gyöngyi Carina Hidvéghy
Beppo Vései Stone Ellen Sza: osi
Silvio Csizsér Gaudl Harry Ferenczy
Carló Torma Egy ifju Gabányi
Aranyvirág Fedák Meridon Lise Baracsi
Tina Csatai J. Diaz Diana Szentgyörgyi
Lola Sátori Fogadás Körmenyi

Este:

Ugyanaz.

Kezdetű 7/8 órák.

URANIA SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 15-én.
Déltűn 4 órák méréseket helyarákkal:

Berlini élet.

Irta: dömötöri Németh Péter.

Este:

Az éjszéli nap országa.

Kezdetű 7/8 órák.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 15-én.
Dráma 4 felvonásban. Irta Pey Ordeix Segismundo

Kezdetű 7/8 órák.

BUDAPEST BKÁVÉHÁZ **SIMPLICZIUS**

Andrássy-út 27. világhírű káposztás zöldségek hangversenyez.

Szilid mulatóhely családok számára.

SPIEGEL IGNÁC, kivés.

A szájpádlás nélküli légszívókamrás fogsorok

Félműhatatlan előnyei, hogy rugós, káposztás nélküli készítmények. A szájpádlás nélküli fogsorok előnye az, hogy a fogak közötti és a fogak közötti és a fogak közötti...

Fogorvos és fogtechnikai rendelő-intézet
Budapest, VII., Baross-tér 20. sz.
(Keleti pályaudvarral szemben.)
Csakie választékosan ellátott levelekre felelnek.

A legjobb bizonyítéka.

Meg nem felelőért a pénz visszaadatik

Fiu-havelok	10.— K.
Iskola-öltöny	10.— K.
Fiu-felöltő	13.— K.
Tengerész-kabát	11.— K.

Minden tiszta gyaipj, Rothberger Jakab, es. es kir. udv. szállítónál, Budapest, IV., váci-utca 6.
Szombat este az üzlet 9 óráig nyitva.

GRAMMOPHONOK, PHONOGRAPHOK

Elsőrendű gyártmányok részletezésre is. Árjegyzéket tessék kérsni.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED
HANGSZEROSZTÁLY.
BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 37.
Alkalmos képviselők felvételnek

Mazzantini Szabados-féle táncintézetben

a 2-ik tanfolyam és a gyermektanfolyam nov. 15-én kezdődik. Beiratások naponta.
V., Méréleg-utca 13. sz.

Tisztelettel
Mazzantini Lajosné
a m. kir. Opera balettanárnője.

Próbáljon egyszer szerencsét osztálysorsjegyekkel!

Hátlunk nyertek az utolsó sorsjáték legnagyobb nyeresémet:

602.000 koronát.

Sorsjegyek a november 19-iki húzásokhoz:
1/5 1.50 K., 1/3 3 K., 1/6 6 K., 1/12 12 K.-ért kaphatók:
Beifeld József Bankházán
Budapest, Ráday-körút 1.

RAUCH EDE
„HELIOS” fényképezési műterme,
fényképek életnagyságban

Budapest, Nagymező-utca bejárati Király-utca 52. sz. a.

1 drb. életnagyságú Bromidplatin fénykép
passzpartut keretivel 3.— kor.
6 színes fénykép 1.— kor.
6 színes fénykép 2.— kor.
6 színes fénykép 4.— kor.
6 színes fénykép 6.— kor.

mind a legújabb szereltől kivétel. Vasár- és ünnepnap egész nap nyitva. Felvételek esős időben is eszközölnek este 8 óráig villanyfény mellett. Megrendelések minden fénykép után is eszközölnek.
Ügynökök mindenütt keresztelnek.

Az egyedül létező val. angol

Szépitőszert
A Balassa-féle valódi angol **UGORKATEJ,** mely azonnal elválik minden szappan, máz, foltot, patina, nást, borszót, (mitese) stb. és az arcznak frisse és szépséget, fiatalosgot kölcsönöz.

1 üveg ára 2 K. Ehhez ugorkaszappan 1 kor., paszta 2 kor.

Főosztály: **Balassa Kornél** ügyvez. igazgató **Temesvár.**
Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapeston: **Török József** gyógyszerárban, Király-u. 12 és Andrássy-u. 20.

FOGAK

egyesek ugyszintén teljes fogsorok szájpádlás nélküli, rágáshoz használható 10 évi jótállás mellett. Tanítók, hivatalnokok és hadseregnek 40%-kal olcsóbban.

Fogműtétek, gyökérhuzás fájdalom nélkül.

KOOS M.
es. es kir. szab. műfogterem
Budapest, Kerepesi-út 34. sz.,
a Rékus-kórházzal szemben.

18625, 66167 számú

osztálysorsjegyek
kizárólag

Lukács Vilmos
bankházának

≡ BUDAPEST ≡

V., Fürdő-utca 10 kaphatók.

AZ ATHENAEUM I.-I.
kiadásában megjelent

és úgy ott, mint minden könyvkereskedésben kapható

Dura Máté:
Szerelmesek könyve. Kötés nélküli, gondolatok, szerelmi levelek, levelezések, felkötés nélküli, népdalok stb. kötetekhez. Vízszel borítéka kötet ár 2 K.

Fenyvessi Adolf:
A magyar gyorsírás tankönyve. 5 kiad. Ára 1 K. 60 fill.

Gróf Festetics Andorné:
A cselészteri háztartás és egy pár szó a cselédkérdésről. Ára 60 fill.

Márki István:
A sakkjáték tankönyve. Kezdek és haladók számára. 129 ábrával, feladatgyűjtemmel. II. kiad. Vasznokot. Ára 4 K. 90 f.

A szépség művészete. Irta Szántalan, a szépség és egészség egyik ápolására és fenntartására szükséges tudnivalóval. Ára díszes vasznokötésben 4 kor.

A szerelem szótára és kalauza. Szántalan, a szépség és egészség egyik ápolására és fenntartására szükséges tudnivalóval. Ára díszes vasznokötésben 4 kor.

Szilágyi Aladár:
A Gabelsberger-Markovits-féle Gyorsírás tankönyve. 1. és 2. kiadásban magántanulók számára. Ára 1 kor. 20 fill.

Szomaházy István:
Kártya Codex. 1000 kártya, Rákosi József, Kármány Károly, Herceg Ferenc, Rákosi Viktor, Bródy Sándor és Ambrus Zoltán közreműködésével. Ára vasznokötésben 2 korona 40 fill.

Baranyai István:
A konyhakertészet. Ára 3 K. 40 fill.

Eisenmayer Sándor:
Törvényszéki állatorvos-tan. Állatorvosok és gazdaság számára. Ára 2 K. 80 f.

Fónagy József:
A vizsla idomítása. Beteg gyógyítása. Képekkel, II. kiad. Vasznokötésben. Ára 6 korona.

Grubiczy Géza:
Tyukok és egyéb szárnyasok nevelésének mestersége kiképzéséről. Ára 60 fill.

Grubiczy Géza:
A baromfitenyésztés. IV. kiadás. 72 ábrával. Kötésben vasznokötésben. Ára 3 kor. 60 fill.

Molnár István:
A szőlőművelés és boráztatás kézikönyve. 122 ábrával. Ára 8 korona.

Mindesek a művek kaphatók az „Atheneum” kiadóhivatalában, Budapest, VII. ker. Kerepesi-út 54. és minden könyvkereskedésben.

Az elvesztett amulett.

Nagy sirással jött haza a szép fiatal asszony. Kis arany keretben anyjától örökölt amulettet hordott nyakláncan, egy gyönyörű négy levelű lónerét és ezt elvesztette. Most a szerencsémest veztettem el — mondá vigasztalatlan arccal férjének. A férje hiába vigasztalta, nem fogott rajta a szép szó. Mig végre aztán szerencsés ölelte támadt. Váسرائolt a feleségének a születés napjára a HechtBankházótól egy sorsjegyet és mikor azt főnyereménnyel kihúzták, boldogan ölelte magához asszonyát. Lám edesem, az amulettel nem vezetett el a szerencséd — mert mi pótolja azt a Hecht Bankháza, ahol már anyai főnyereményt nyertek. Váسرائoljon tehát osztálysorsjegyet Hecht Bankháznál Budapest. Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-kört 32. Huzás november 19. és 20. Egész sorsjegy 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1 kor. 50 fill.

Semler J.

postókereskedő es. es kir. udv. szállító

BUDAPEST.
V., Böcsöl- és Deák Ferenó-utca sarkán.

Ajánlja kiváló ajándékait eredeti Angol szöveteleken, vas. részre Öltöny es. tolli Palotó-okra, kényelmesség. Original Montagnae „égau” továbbá hülyegyeknek legkiválóbb Costum kelméket, melyeknek különlegessége az olaszországi minőségű legújabbnál is postó. „Drap de volle” mely a legújabbabb körben a legnagyobb tetésűt őrít el. Nagy választék angol Himalaya Pálsók, kendőkben és kocsitakarókban,
Minták kívánatra ingyen es bérmentve.

Pongyolák

Fianell vagy atlasz-veleréből 4 frt 50 krtól postó- vagy zibella-dívatallak 3 frt 50 krtól

Blouz-különlegességek
selyem es bárszönyből legnagyobb választékban

Ruzsnyák Davidnál
Budapest, Király-utca 21. szám.

SZABADALMAT

védjegyet, mustra- es modell-oltalmat megtervező Szabadalmakat értékesít es finanszíroz a bel- es külföldön a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,
Pámtor (törvényesen bejegyzett cég)
BUDAPEST, Erzsébet-kört 17.
Telefon 24-20. Fővilágosítás díjtalan

Pontos es legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Egyházi szent edények, keresztelő kannák, órák, evőeszközök

részletezésre is.

Javításokra es vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok — Árjegyzék 3000 rajzzal ingyen es bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN
művész
Budapest, Erzsébet-kört 29. szám.

Schmidt M.
szíjgyártó, nyerges es bőrcsőző

Budapest, VIII., Kerepesi-út 25. sz.

Ajánlja saját gyártmányú kocsikat es lovasági-szereszközöket, minden nemű utasbőröndöket, pénz, szivar- es cigarettás stb. tárcákat. Megrendelések es javítások pontosan es jutányosan eszközölnek. Árjegyzék bérmentve.

Amerikai

Roskopf patent-óra 5 kor.
Svájci Roskopf-óra 10
Ebrészeti-óra 3 kor. Elsőrendű ebrészeti-óra 4 kor.
5 évi irásbeli jótállással. Nagy javítóműhelyben minden órajavítás 60 kor.

Schiller Izsó órásmester,
Budapest, IV., Királyi Pál-utca 12.

A régóta jól bevált

MAGGI-ÍZESÍTŐ ELŐNYEI

- Finom ízt** kölcsönöz leveseknek, mártásoknak, fűszeléseknek stb.; tekintetben pártatlan a maga nemében és utóérlehetetlen.
- Nagy kiadósága** folytán használatánál takarékoskodni kell, nehogy az étel ízét elnyomja.
- Kényelmes használat** ellentétben a tömött hűsítővel.
- Olcsó ár** mivel már üvegekcskében 50 fillértől kezdve kapható és az üres üvegeknek legolcsóbban utántölthetnek.

MAGGI-kínáltatások: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 físztelődíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900. párisi világtállításon. (Maggi Gyula bírálója.)

FISCHER SIMON és TÁRSAI Magyarország legnagyobb selyemáruházában, Budapest, Bécsi-utca 7., Deák Ferenc-utca 12. sz. OCCASIO eladásra kerülnek selyem, bársony, plüss, függöny, paszomány és mindennemű női divatcikkek.

— Mindennemű maradékok bámulatos olcsó árakban. —

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Tüdőbetegeknek. Az orvos kongresszuson Leyden tanár konstatálta, hogy egyedül Németországban állandóan 1,200,000 ember tüdővész és ezek közül kb. 180,000-an lesznek áldozatai a borzasztó betegségnek. A tüdőbaj előzőleg a tuber-bacillusok, a mely bacillusokat minden ember bélélegé, mert előlük elzárkózni lehetetlen. Ha most már szerencsére sokan nem lesznek tuber-kultúrák, abból az tűnik ki, hogy az emberi test azzal a tulajdonsággal bír, hogy a bélélegézt tuber-bacillust ártalmatlanná teszi. Ott, ahol a légszűrő számos finom ágacszkává szájleszlik, a tüdőbe vezető két mirigy, az úgynevezett pajzs- vagy tüdőmirigyek vannak, a melyeknek rendeltetéséről a tudomány sok idig nem volt tisztában. Most azonban Hoffmann dr. kutatásai nyomán tudjuk, hogy ezek egy egész külön folyadékot készítenek, mely a betegséget tünetek, még mielőtt pusztító hatásukat megkezdhetik a tüdőben, megsemmisíti. A hol tehát ezek a mirigyek átörökítés vagy gyöngöszög, vagy más organikus akadály folytán nem tudnak ebből az anyagból elegendőt produkálni és a hol a tüdő megfűlés, por vagy egyéb befolyások következtében érzékeny, ott a betétülő tuber-bacillusok magmarradnak és előbb-utóbb bekövetkezik a betegség. Itt támadt a gondolat: a pajzsirigy erősítése által a tuber-bacillus pusztításának elejét venni.

Ezt a közeli gondolatot felkarolta Hoffmann dr. és a pajzsirigy-erősítő anyagból saját maga készített egy gyógyítószert tüdőbaj (kronikus katarrus és aszkór) ellen, melyet Glándulének nevezett el.

A Glándulén nem mérgező, nem vegyészeti szer, hanem teljesen egészséges és állatorvosi felügyelet alatt frissen vágott juh friss pajzsirigyéből lesz készítve, a természet maga adja a gyógyászati minden betegség ellen, csak találni kell. A pajzsirigyert alacsony hőfoknál, légmentesen lesznek megzárítva, tablettákba préselve, minden tablettának 0.25 gr. a sulya, melyből 0.05 gr. mirigypor és 0.20 gr. tejcukor edesítése.

Ha a Glándulén előírás szerint használjuk, javul az étvágy, jobb lesz a kedv, erős és testi suly gyarapodik, lár, éjjeli izzadás és köhögés mulik, a köpet enged, javulás áll be. Sok orvos és magántel bizonyítja a tüdővész gyógyító szer nagy értékét. Glándulén már sok meglepő gyógyító-eredményt mutatott, hol más szert nem használtak.

Glándulén készíti Dr. Hoffmann Nachf. vegyi gyára, Meerane (Szászország) és kapható a legtöbb gyógyszerárban, valamint **Török József gyógyszerésznek, Budapest, Király-utca 12.,** üvegekben, 100 tablettával 5 kor. 50 fill., 50 tablettával 3 kor. Kimerítő fűzetek és gyógyult betegek értékesítői ingyen és bérmentve. Óvakodjunk az értéktelen utántöltéstől.

18625, 66167 számú
osztálysorsjegyek
kizárólag
Lukács
Vilmos
bankházában
BUDAPEST
V., Fűrdő-utca 10
kaphatók.

Magy. kir. Államvasutak. 146978/1903. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. Államvasutak igazgatósága az 1904. évi január hó 1-től december 31-ig, esetleg a következő két évben, tehát az 1906. év végéig évente szükségos:

1000 métermázs gyapotfonál, csapágyakhoz. 800 kilogramm gyapotfonál kenőbelekhez. 800 kilogramm gyapufonál kenőbelekhez szállítási iránt nyilvántartott pályázatot hirdet.

Az igazgatóság jogában állandó a ienti mennyiségnek 25 százaléok erejéig többet vagy kevesebbet megrendelni.

Ajánlat tehető egyes anyagokra s kisebb mennyiségekre is; egy vagy három évre is.

Az ajánlatok ivenként egy ornás okmány-lyeggel ellátva és lepecsételve legkésőbb 1903. évi november hó 26-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának és leltárbeszerzési szakosztályánál nyújtandók be. Értéktörvényben az ajánlatot anyag egy évi értékek 5 százaléka legkésőbb 1903. évi november hó 25-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál toendő le.

A szállításra névbe mórvaók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási feltételek és az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint a kereskedelmi és iparkamráknál betekinthető.

Az anyag- és leltárbeszerzési szakosztály ezen ajánlati felhívást ingyen adja ki, esetleg postán is megküldi.

Budapest, 1903. évi október hó 17-én.

Az igazgatóság. (Utányomás nem díjazt.)

Hoggy kell hegedőlni!
Egészen a virtuozitásig, hogy kell tanulni? Erre oktat: A hegedőjáték és a tanítási módszere (Metholdik). Írta: Bloch József zeneakadémiai tanár. — A 296 fojezte 75 ábrával és 50 hangjegypéldával 3 részre osztik: 1. Történelmi, 2. Gyakorlati, 3. Zeneelméleti rész. Ára 4 korona.
Könnyű kézikönyv: **1. Orosz brigadéros teljes zenéje**, kuraodál és kórus a híros szerzővel is, Ára 3 korona.
2. **Hegedős összes pompás felkészítő zeneje**, Ára 3 K.
3. **Tudás professor Eftvalni pompás két dala**, köztük a híres vált fer diembe című dal, Ára 1 korona 60 fillér.
Kuraodál teljes gyűjteménye **hegedőre**, Ára 4 K.
4. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** és lejegyzett **szonordar** remek lejtésben, Ára 4 korona.
5. **Kuraodál teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
6. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
7. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
8. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
9. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
10. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
11. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
12. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
13. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
14. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
15. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
16. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
17. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
18. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
19. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
20. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
21. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
22. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
23. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
24. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
25. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
26. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
27. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
28. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
29. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
30. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
31. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
32. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
33. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
34. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
35. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
36. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
37. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
38. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
39. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
40. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
41. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
42. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
43. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
44. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
45. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
46. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
47. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
48. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
49. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
50. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
51. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
52. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
53. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
54. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
55. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
56. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
57. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
58. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
59. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
60. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
61. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
62. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
63. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
64. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
65. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
66. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
67. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
68. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
69. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
70. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
71. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
72. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
73. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
74. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
75. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
76. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
77. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
78. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
79. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
80. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
81. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
82. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
83. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
84. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
85. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
86. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
87. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
88. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
89. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
90. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
91. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
92. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
93. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
94. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
95. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
96. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
97. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
98. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
99. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.
100. **Hegezőjáték teljes gyűjteménye** Ára 4 K.

Wiegand és Társa
fényképészeti cikkek rakrára
Budapest, VIII., Aggteleky-utca 7. sz.
Ajánlják az összes fényképészeti cikkek a legmértékesebb árakon.

Harminc napig
tartó eladás még eddig nem létezett szenzációs olcsó árakban.

Vidékre szétkaldés.
Árjegyzéket kívánatra a óeg küld.
Smyrna utánzat szőnyeg ágyeló ... 37 kf.
50 réfos Rumburgi vászon finom szálú ... 8.45
3 személyes órna damaszt kávéteríték ... 1.35
Atlaszloth paplan gyönyörű színekben Most! 2.95
Legmelegebben bélelt női trikóing v. nadrág 47. 62 kr.
Legmelegebben bélelt női trikóing v. nadrág 59. 72 kr.
Remek flanel turistai uri-nyeggyár ... 69 kr.
stb. stb. sok szerféle árucikk eladása nagyon

OLCSÓ ÁRAKBAN.
SCHRANK LIPÓT
vászon és divatruk nagyruhába.
Budapest, VI., Nagymező-utca 8. sz.
(Teréztemplommal szemben.)

Epeköbajosok
számára többszörösen kipróbált biztos hatás sem kapható máshol. Felhívom a figyelmüket megelőzőleg az ajánlatomra, hogy engem teszem kipróbálásra végleg megígérték a szíveskedésük. Barátok szívesen rendelkezésemre állók. Ezen tes Magyarorságon külföldben sehol sem kapható. Vidékre szét-küldés postacsomagokban.
KELEN K., Budapest, VI., Király-utca 10. szám.

Magas jutalékkal felvétetnek
bármily állás megbízható egyének budapesti bankházban sorsjegyeknek részletfizetésre való eladására, az 1883. évi XXXI. t.-c. alapján. Tőke és kockázata nélkül némi szorgalommal könnyen elérhető havonta 300—500 korona kereset.
Ajánlatok intézendők a „Szerencse Híradó” kiadóhivatalának, postafiók 180, Budapest.

Indra-Tea
kér. Molnár, Kína, India és Ceylon legfinomabb teáiból. Válati csak eredeti csomagokban. Raktárak a fűszerezésen feltüntetve.

Tud Ön Franciául?
A francia nyelv kedvelőinek szíves figyelmébe ajánljuk a
Francia Könyvtár
cími vállalatot, szerkesztik: **dr. THEISZ GYULA és MATSKÁSSY JÓZSEF.**
E-egy szám ára 70 fill. Kettős szám ára 1 kor.

1. **Revue Britannique**, Hefor Károly.
2. **Voltaire**: Siécle de Louis XIV.: I. Dr. Chovancsek F.
3. **Me. de Sévigné**: Lettres choisies. Dr. Kemény Ferenc.
4. **Touffier**: Nonvelles genevoises. Ballenger H.
5. **Auzier et Sandeau**: Le Gendre du Monsieur Poitrier. Orosz Mihály.
6. **Sandau**: Madeleine. Matskássy József.
7. **Barante**: Jeanne d'Arc. Dr. Tóth Gyula.
8. **Coppée**: Le Poëte. — Le Luthier de Crémone. Dr. Szombathy István.
9. **Chateaubriand**: Atala. Dr. Husár Vilmos.
10. **Cornéille**: Le Cid. Dr. Tóth Károly.
11. **Racine**: Athalie. Tóth József.
12. **Fenillet**: Le village. Ballenger Henrik.
13. **Voltaire**: Zaire. Dr. Gombocz Zoltán.
14. **J.-B. Scève**: Les Dialoges de Sé. Páldocz Lipót.
15. **Cornéille**: Horace. Dr. Pokar Ferenc.
16. **Souvestre**: Contes. Dr. Oláh Béla.
17. **Daudet**: Contes. Ballenger Henrik.
18. **Contes populaires de France**. Királyi Képző Műhely.
19. **Lafontaine**: Fables. Gross Leopoldina.
20. **Analyses des chefs d'oeuvre dramatiques**. Dr. Kemény Ferenc.
21. **Vierne Hugo**: Poésies. Dr. Heller Bernát.
22. **Molière**: L'Avare. Barton F.
23. **Voltaire**: Siécle de Louis XIV.: II. Dr. Chovancsek J.
24. **Theuren**: Contes. Dr. Horváy Róbert.

Minden kötet életrajzi bevezetéssel, magyarázatokkal és jegyzetekkel ellátva.
THEISZ-MATSKÁSSY-féle
Francia-magyar és Magyar-francia szótár
I. rész Francia-magyar szótár. Ára 5 korona.
II. rész Magyar-francia szótár. Saját alatt van:
KEMÉNY FERENC — **KÁLMÁN MILÁN**.
A francia helynév és szavak — Francia társalgó. — Ára 1 korona.
Kaphatók minden könyvkereskedésben vagy a kiadóhivatalban.
LAMPÉL R. (WODIANER F. ÉS FIA)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

STERNBERG-bankház értesítése.
A kinek még nincs osztálysorsjegye, siessen az **STERNBERG-bankháznál** Budapest, V., Nagykorona-utca 15., megrendelni, a hol a legnagyobb titoktartás mellett pontosan lesz kiszolgálva. **Huzás már november 19. és 20-án.** Árak: egész sorsjegy 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1.50 kor.

Rendkívül Árleszállítás. Divatházunk áruosztályában folyó hó 16-tól kezdve előkelő ruhákra alkalmas fekete és színes szolid minőségű selymek, fekete és színes posztók, szőr- és divatkelmék és bárszőnyök kerülnek eladásra.

ÁRVAY JÁNOS és TÁRSA

csész. és kir. udvari selyem- és divatáru-szállítók, Bécsi-utca. Alapítva 1849.

Szenzációs karácsonyi árak!

Pongis-selyem mtrkint **38 kr.**

Lujza-selyem mtrkint **50 kr.**

Bluz és japáni selymek a legszebb kivitelben méterenkint 58 kr., az olcsóságáról közismert

Elsner Oszkár cégnél

Budapest, IV. ker., Párisi-utca 3. sz. volt Zsibárus-utca.

Húzás már november 16-án.

Jósziv-sorsjegy

Főnyeremény **30.000 korona** | Évenként **2 húzás.**

KAPRATO

36 havi részletfizetésre

HAVIFIZETÉS

5 darabra 2 kor. 20 fill.

10 darabra 4 kor. 40 fill.

Már az első részlet befizetése és 35 fill. póstádij ellenében megkötődöm a sorsjegyek sorozat és számat tartalmazó részleteket 2 részlet egyezre való befizetéséről 3 részlet nyugtáztatik, tehát egy részlet ingyen nyugtáztatik.

FLEISSIG SÁNDOR **BANKHÁZ** Budapest, Erzsébet-körút 2.

AKONNALI JÁTÉKJOG.

Változatlan **JOD-VAS**

LABDAGSAI **BLANCARD** **ÉS SZORPJÉ**

SÁP-KÖR
ANGOL-KÖR!
HALVÁNYSÁG
GÖRVELY-KÖR
VÉRSEGENYSÉG
ellen.

BLANCARD, 40, Rue Bonaparte, Paris.

Berger-féle gyógykátrány-szappan

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államaiban fő nyers sikerrel alkalmazták

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-szömör, koszos előírdi kütegek, ugyancsak orr-recesség, óvár, fagydag, lábizzadás, fej- és szájkörpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fa-kátrányt 40 %-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Idült bőrbetegségeknél sikerrel alkalmazták a kátrány-szappan helyett a

Berger-féle gyógykátrány-kénszappan.

A gregőbb kátrány-szappan az **arcbőr tisztáltsággal** ellátottságára, a gyermekoknak valamennyi fejbetegséget ellen fo. filmulathatán börtisztító, mosó és fürdőszappan mindennapi használatul szolgál.

Berger-féle glicerin-kátrány-szappan

85% glicerin tartalommal és finom illattal. Ara minden fának használati utastással együtt 35 kr. Ugyancsak cölakra és bőrlédzrálóásra szolgál a Berger-féle

PANAMA-szappan.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendők Benzoe-szappan a bőr finomítására, borax-szappan pattanások ellen, carból-szappan a bőr simítására himlőhelyek, néli és mint fertőtlenítő szappan Berger-féle fenyő-fürdő-szappan és fenyőpiper-szappan, Berger-féle gyermek-szappan a szesze kor részére (35 kr.)

Berger-féle Petrosimfoly-szappan

ezes orr, kiltés, bőrvizkegység és arcvörösség ellen (75 kr.) szeplő szappan igen hatható.

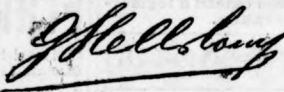
Berger-féle képes tejszappan

műeszer és arctisztáltsággal ellen. Tannin-szappan lábizzadás és hajkihullás ellen.

Berger-féle fog-paszta tubusokban

1. sz. rendszer fogaknak 2. sz. dohányosoknak. Ara 30 kr., a legjobb fogtisztító szer. A többi Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a róptráokra. Áranyérem a párisi kiállításokon 1900.

Tovább vezetős elkördés végett mindig a valódi rég bevált Berger-féle szappanok kerendők, az itt lenyomott védjegyre tessék ügyelni és - mitán számos hatástalan utastás létezik - minden valódi Berger-féle szappanoké, valódiságuk egy további jelölés az itt lenyomott cégjelvényt nyomatban

Budapestben nagyban és kionyiban kapható: Török József gyógyszerárban Király-utca, továbbá kionyiban Budapest és Magyarország összes többi városának minden gyógy szerésében. A Berger-féle szappanok minden jobb drogeriában és illatszer-kereskedésben kaphatók.

A legjobb kályhákat és kéményeket szállítja

H. HEIM csész. és királyi udv. szállító - Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek családi házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére.

0.000-nél több használatban.

MEIDINGER-OFEN
H. HEIM

Valódi csak védjegygyűzel. Prospektusok és árajánlatok ingyen és bérmentve. Valódián kapható csak a gyárban, vagy a fiókokban: Wien, Gymnasiumstrasse, 56/58., Wien, I., Kolthmarkt 7., Prag, Hybernergasse 7.

Legjobb Legjobb Legelőcsőbb **PAP PAP PAP**

1. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	2. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	1. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	2. sz. szálkázható vasgép 2. sz.
1. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	2. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	1. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	2. sz. szálkázható vasgép 2. sz.
1. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	2. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	1. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	2. sz. szálkázható vasgép 2. sz.
1. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	2. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	1. sz. szálkázható vasgép 2. sz.	2. sz. szálkázható vasgép 2. sz.

GIEHNER JÁNOS

csész. és királyi udv. szállító, Budapest, Thonet-udvar.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

Aranyérem a párisi kiállításokon 1900. Valódi megrendelések postán is befizethetők, nem kell az árak kioldozni, vagy a pénz visszatér.

Amint a szél a fellegetek nyomban elfúzi, úgy tűnnek el az arcbőr tisztáltsággal is, ha a **Dr. DESTA-féle** mexikói földet a **„TEROL“-t** használjuk.

TEROL szenzációs felfedezést jelent

A szesze- és bőrgyógyászat terén.

„Terol“ használata következtében a kezok febrék és simák lesznek. „Terol“ nátkülöbeteiben bőggyek, urak, orvosok és tisztok részére. „Terol“ biztosan eltávolítja a komedomokat, pattanásokat, vérhonyt és szepilés stb. Egy eredeti csomag ára (fél font) a dr. Deste-féle mexikói földből a „Terol“-ból 35 kr. (az ár levéltégyben küldendő). 3 csomag Terol 1 frt.

Kapható

Az „OJA“ első amerikai parfümeria palotában Bécs I., Petersplatz II. szám.

A kaliforniai hajnövesztőgumó **„IPE“**

szenzációs hajnövesztő szer, amelyen Európában még soha sem volt. Minden gyermek képes egy csomag „Ipe-gumó“-t két liter „Ipe-hajvizet“ készíteni, amelynek érdemes hatása ont is megiepi. Már az első mosás után kidereser oly dug lesz a haja, mint szelót volt. Haja sohasem eszül meg. A korpa rögtön eltűnik. Minden világészbe 1 nagy csomag „Ipe-gumó“ 2 forintért küldünk. Egy fél csomagot pedig 1 forintért, (az „Ipe-gumó“ levéltégyében vagy utárvételei valós befizetés ellenében). Saját érdekekben All egy lly csomag „Ipe-gumó“-t rögtön megrendelni. Ezekivül kész „Ipe-hajvizet“ is küldünk azé megvegekben, nagyság szerint 3 frt 50., vagy 1 frt 50 kérti. Tegyó el ezt a hirdetés, mert ritkán fog megjelenni.

Figyeljen a következő címre:

„OJA“ első amerikai parfümeria palota Bécs I., Petersplatz II. szám.

Polgár Sándor

m. kir. csab. nyert orvos mű- és közezés

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos-sebészeti és betegápolási tárgyakban.

Saját gyártmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő, haskötő, górcsőr elleni gummiharanya, orthopaeidai készülékek, mállók és kezok stb.**

Valódi francia különlegességek F. Bergerernd fia, párisi gyárából.

1908. évi kiállítások díjazottja és bérmentve